

משנה - אהלות - רע"ב

• [פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#) • [פרק ט](#) • [פרק י](#) • [פרק יא](#) • [פרק יב](#) • [פרק יג](#) • [פרק יד](#) • [פרק טו](#) • [פרק טז](#) • [פרק יז](#) • [פרק יח](#) • [פרק יט](#) • [פרק כ](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[ז משנה ח](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ד

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#)

פרק ה

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ו

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ז

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#)

פרק ח

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#)

פרק ט

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
ז משנה ח משנה ט משנה י משנה יא משנה יב משנה יג
יד משנה טו משנה טז

פרק י

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז

פרק יא

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
ז משנה ח משנה ט

פרק יב

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
ז משנה ח

פרק יג

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו

פרק יד

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז

פרק טו

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
ז משנה ח משנה ט משנה י

פרק טז

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה

פרק יז

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה

פרק יח

א

פרק

א

משנה

-

א

פרק

שנים טמאים במת אחד טמא טמאת שבעה. כלה מתניתין מפרש לה ואזיל: אדם הנוגע במת, טמא טמאת שבעה. דכתיב (במדבר יט) הנוגע במת לכל נפש אדם וטמא שבעת ימים, לפי שהוא נעשה אב הטמאה, שהמת אבי אבות הטמאה הוא: אדם הנוגע בו טמא טמאת ערב. דכתיב (שם) והנפש הנוגעת תטמא עד הערב, לפי שהוא נעשה וילד הטמאה, וכל וילד הטמאה אין בו אלא טמאת ערב. אבל חכמים גזרו על הנוגע בטמא מת בעודו מחבר למת שיהיה טמא שבעה [א]:

ב

משנה

-

א

פרק

כלים הנוגעים במת וכו'. בין כלי מתכות בין כלי שטף [ב] ובגדים מטמאין פמת עצמו, דכתיב (שם) בחלל חרב או במת, חרב הרי הוא פמת [ג], והוא הדין לשאר כל הכלים. הלכך כלים הנוגעים פמת נעשים אבי אבות, וכלים בכלים אב הטמאה, דלעולם אין הכלים שנים נעשים כראשונים: השלישי בין אדם בין כלים. נעשים ראשונים ומטמאין טמאת ערב:

פיצד ארבעה. כלים הנוגעים במת, אבי אבות כמותו. ואדם בכלים, אב הטמאה. וכלים באדם, נמי אב הטמאה כאדם עצמו, דכתיב (במדבר לא) וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם, הא למדת שכל אדם הטמא טמאת שבעה מטמא הכלים טמאת שבעה: **הרביעי בין אדם בין כלים.** נעשים ראשונים. והוא הדין דבכיצד שלשה הוה מצי למתני אדם הנוגע במת וכלים באדם טמאים טמאת שבעה, השלישי בין אדם בין כלים טמאין טמאת ערב. אלא מסיפא ארבעה טמאין במת שמעינן לה, דאפלו אדם בכלים שנגעו במת וכלים באדם קתני טמאת שבעה (ד), כל שכן אדם במת עצמו וכלים באדם דאיכא טמאת שבעה: **שפוד.** כמין עמוד של מתכת תקוע באמצע האהל ובראשו קושרין האהל: **אין האהל מתחשב.** לפי שאין האהל מטמא השפוד, לפיכך אינו נחשב במנין סדר הטמאות, אלא כל המנח באהל המת כנוגע במת עצמו, ואין כאן אלא ארבעה. אי נמי, אפלו אין השפוד בתוך האהל אלא שנוגע באהל מבחוץ אפלו הכי אין האהל מתחשב במנין סדר משנתנו. והכי מוכח לקמן בפרק סגוס עבה במשנת טבליות של עץ:

שהכלים שלשה. כגון כלים שנגעו במת וכלים בכלים ועוד כלים שלישיים בשניים, כגון טמאין: **והאדם שנים.** כגון אדם במת ואדם שני בזה האדם שנטמא במת. אבל אדם השלישי בשני, טהור: **שהוא באמצע.** כגון כלים ואדם וכלים, דהרביעי בין אדם בין כלים מטמא טמאת ערב, כדשמעינן ממתניתין דלעיל:

מטמא בגדים. כל זמן שלא פרש, דכתיב (ויקרא טו) והנגע בבשר הזב יכבס בגדיו, אלמא שהוא מטמא בגדים בשעת מגעו בזב: **ואין בגדים הנוגעים בזב מטמאין בגדים.** לפי שהזב אב הטמאה והבגדים הנוגעים בו נעשים ראשון ואין מטמאין בגדים אחרים, שאין אדם וכלים מקבלים טמאה אלא מאב הטמאה: **שהבגדים הנושאים את הזב מטמאין אדם.** כגון

מְשַׁכְּב וּמוֹשֵׁב שֶׁל זָב מְטַמְּאִין אָדָם, לְפִי שֶׁהוּן נֶעְשִׂים אֵב הַטְּמֵאָה כְּזָב עֲצָמוֹ, דְּכַתִּיב (שם) וְכָל הַנוֹגֵעַ בְּכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו יִטְמָא עַד הָעֶרֶב (ו):
וְאִין אָדָם הַנוֹשֵׂא אֶת הַזָּב מְטַמְּא אָדָם. וְאֶפְלוּ בְשַׁעָה שֶׁהוּא נוֹשֵׂא אוֹתוֹ קִדְּם שְׁפָרַשׁ (ז), שְׂאִינוּ אֶלָּא רֵאשׁוֹן לְטַמְּאָה, וְאִין רֵאשׁוֹן מְטַמְּא אָדָם:

פרק א - משנה ו

עד שתצא נפשו. דְּכַתִּיב (במדבר יט) כָּל הַנוֹגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת. לְמַדְּךָ הַכְּתוּב שְׂאִינוּ מְטַמְּא עַד שְׂיָמוּת (ח): **מגיד.** מְחַתֵּךְ. לְשׁוֹן גְּדוּ אֵילָנָא (דניאל ד): **זוקק ליבוס.** כָּל זָמַן שֶׁהוּא גּוֹסֵס יְבַמְתּוֹ אֶסוּרָה לְהַנְשֵׂא: **ופוטר מן היבוס.** אִם מֵת וְהֵנִיחַ בֵּין גּוֹסֵס, אֲשֶׁתּוֹ פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבוּס: **ומאכיל בתרומה.** אֶת אָמוֹ, אִם הִיא בֵּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׂאָת לְכַהֵן: **ופוסל.** אֶת אָמוֹ מִן הַתְּרוּמָה, אִם בֵּת כַּהֵן לְיִשְׂרָאֵל הִיא: **וכן בהמה וחיה אין מטמאין.** טְמֵאָת נְבִלוֹת, עַד שֶׁתִּצָּא נַפְשָׁם: **כְּזָב הַלְטָאָה.** כְּלוּמַר לְמָה פְּרָכּוּס זֶה דוּמָה, לְזָנֵב הַלְטָאָה:

פרק א - משנה ז

האברים. צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בָּהֶם בְּשָׂר וְגִידִים וְעֲצָמוֹת, וּבְכַךְ הוּא נֶחְשָׁב אָבֵר. וּמִיָּרִי בֵּין בְּאֵבֵר שֶׁנִּתְלַשׁ מִן הַחִי בֵּין בְּאֵבֵר מִן הַמֵּת:

פרק א - משנה ח

פסת הרגל. כִּפּוּ הַרְגֵל הִיא הַפְּרָסָה: **ששה בכל אצבע.** לְחֵמֶשׁ אֲצִבְעוֹת, הֵינּוּ שְׁלֹשִׁים: **קרסל.** תַּרְגוּמֵי כְּרַעִים, קְרַסוּלִין. מְקוֹם חֲבוּר הַרְגֵל וְהַשּׁוֹק: **קטלית.** לְמַעַלָּה בְּרֵאשׁ הַיָּרֵךְ: **בקנה.** עֶצֶם הַמְּחַבֵּר לְיָד. מְלִשׁוֹן קִנָּה הַמִּדָּה, שָׁבוּ מוֹדְדִים הָאֵמָה: **מרפק.** קוּדְיָו בְּלַע"ז: **מאה ואחד מזה.** שְׁכָל מָה שֶׁמִּנָּה עַד עֶכְשָׁיו מֵצֵד אֶחָד מֵהַגּוּף הוּא, כְּגוֹן יָד אֶחָד וְרֵגֶל אֶחָד וְדָפֶן אַחַת: **מפתח של לב.** הוּא הַחִזָּה. שְׂמִפְנֵי תְנוּעַת הַחִזָּה מְנַשֵּׁב הָרֵאָה עַל

הלב, נמצא החזה פותח דרך שממנו יכנס האויר ויצא ללב: **בנקביו**. הביצים וגיד האמה: **בשר פראוי**. כדי שיעלה ארוכה ויבריא, אם היה מחבר באדם חי: **ואין מטמאין באהל**. לפי שטמאת אהל אינה אלא או באדם שלם כדכתיב (במדבר יט) אדם כי ימות באהל, או באבר הדומה לאדם כדכתיב (שם) בעצם אדם, מה אדם יש בו בשר וגידים ועצמות ומטמא באהל, אף אבר שיש בו בשר וגידים ועצמות מטמא באהל:

ב

פרק

א

משנה

-

ב

פרק

אלו מטמאין באהל, המת וכזית מן המת. ואי קשיא, כזית מן המת מטמא מת עצמו לא כל שכן, הא מלתא מתרצה בגמרא בנזיר [דף נט], לא נצרכא אלא לנפל [א] שלא נתקשרו אבריו בגידין שאין בו כזית בשר: **נצל**. בשר המת שנמוח ונעשה כמין לחה סרוחה: **מלא תרווד**. כף. ושעורו מלא חפנים: **רקב**. גופו של מת כשפלה לחותו ונעשה כמין עפר. ואין מלא תרווד רקב מטמא אלא מן המת שנקבר ערם בארון של שיש ומכסה בכסוי של שיש, עד שנודע בודאי שאין בו תערבת רקבון של בגד או של עץ או עפר אחר. אבל מת שנקבר בכסותו או בארון של עץ או בעפר, אין לו רקב. וכן מת שנקבר חסר אבר אין לו רקב: **השדרה והגלגלת**. אף על פי שאין בהם בשר מטמאים באהל, לפי שצורת אדם נפרת בהם, דכתיב בעצם אדם, עצם שנקבר בו שהוא של אדם: **אבר מן המת ואבר מן החי**. דכתיב (במדבר יט) בחלל חרב או במת, אבר שהבדילתו החרב מן החי הרי הוא כמת: **ורבע עצמות**. רבע הקב של עצמות: **מרב המנין או מרב הבנין**. רבותי פרשו, שהן מעטין מהיות בהן רב מנין ורב בנין, דאף על פי שאין בהן לא רב המנין ולא רב הבנין מטמאין: **ורב בנינו ורב מנינו**. רב בנין הגוף, או רב מנין העצמות אף על פי שאינו רב בנין הגוף, מטמאין, ואף על פי שאין בהן רבע. ורב בנינו, כגון השוקים והירכיים והצלעות [והשדרה] [ו]. ורב מנינו, כגון ראשי אצבעות הידים והרגלים וכיוצא בהן, ובלבד שיהיו מאה עשרים וחמשה אברים, מטמאים:

רביעית דם. שִׁיצָא כֻּלּוֹ לְאַחַר מִיתָה: **וּרְבִיעִית דָּם תְּבוּסָה.** שִׁיצָא מִקְצַת רְבִיעִית מִחַיִּים וּמִקְצַת לְאַחַר מִיתָה. וּלְקַמּוֹן בְּפֶרֶק ג' [מִשְׁנֵה ה'] מִפְּרֹשׁ לָהּ: **תְּבוּסָה.** לְשׁוֹן מִתְּבוּסָסֶת בְּדַמְיָךְ (וַיִּזְקַאל טז). וּרְבִיעִית דָּם שִׁיצָא כֻּלּוֹ לְאַחַר מִיתָה, דְּאוֹרִיתָא, דְּכַתִּיב בְּמַת בְּנִפְשׁ [ח]. אֲבָל דָּם תְּבוּסָה אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבְּנָן. וְתַנִּי דְּאוֹרִיתָא וְתַנִּי דְּרַבְּנָן: **מִמַּת אֶחָד.** וְלֹא מִשְׁנֵי מֵתִים. קִסְבְּרִי רַבְּנָן יֵשׁ אִם לְמַסְרֵת וְעַל כָּל נִפְשׁוֹת מֵת לֹא יָבֵא (וַיִּקְרָא כא), נִפְשֵׁת [ט] כְּתִיב חֶסֶד: **רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מִשְׁנֵי מֵתִים.** חֲצִי רְבִיעִית מִמַּת זֶה וְחֲצִי רְבִיעִית מִמַּת אַחֵר, מִטְּמֵא בְּאַהֲלֵה. דְּסַבְּרַי יֵשׁ אִם לְמַקְרָא, נִפְשׁוֹת מֵת, מִשְׁמַע שְׁתֵּי נִפְשׁוֹת וְשַׁעוֹר אֶחָד, מִדְּלֹא קֶאָמֵר נִפְשׁוֹת מֵתִים. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא: **רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר כֹּל שֶׁהוּא.** כְּשֵׁם שֶׁטְּמֵא בְּעֲצָמוֹת רַב מִנְּיָן וְרַב בְּנִיָּן אִף עַל פִּי שְׂאִין בּוֹ רַבַּע הַקֶּבֶל שֶׁהוּא שַׁעוֹר הַמֵּיחָד לְעֲצָמוֹת, כִּדְ טְמֵא בְּדָם הַקֶּטָן שִׁיצָא כֻּלּוֹ אִף עַל פִּי שְׂאִין בּוֹ רְבִיעִית שֶׁהוּא שַׁעוֹר הַמֵּיחָד לְדָם: **וְחַכְמַיִם אוֹמְרִים רְבִיעִית.** אִם אָמַרְתָּ בְּעֲצָמוֹת שֶׁבִּידוּעַ שֶׁכֻּלּוֹ לְפָנֶיךָ, תֵּאמַר בְּדָם שְׂאִין אוֹמֵר נִשְׁתַּיְרָה מִמְּנָה טָפָה כֹּל שֶׁהִיא וְלֹא יֵצֵא כֻּלּוֹ. וְהִלְכָה כְּחַכְמַיִם: **כְּזִית רְמָה.** שֶׁנּוֹלְדָה בְּבֶשֶׂר הַמֵּת: **מִטְּמֵא כְּבִשְׂרוֹ.** דְּרַמָּה הַיּוֹצֵאָה מִן הַמֵּת אֶפְלוֹ חִיָּה, כְּבֶשֶׂר הַמֵּת הִיא חֲשׁוּבָה, מִשּׁוּם דְּאָדָם מִחַיִּים אֶקְרִי רְמָה, דְּכַתִּיב (אִיּוֹב כח) אִף כִּי אֲנוּשׁ רְמָה: **וְחַכְמַיִם מְטַהְרִים.** וְהִלְכָה כְּחַכְמַיִם: **אֶפְרֹ שְׂרוּפִים.** אָדָם שֶׁנִּשְׂרַף וְנִעְשָׂה אֶפְרֹ וְלֹא נִתְעַרַב בּוֹ מֵאֶפְרֹ עֲצִים, שַׁעוֹרוֹ בְּרַבַּע קַב אֶפְרֹ, מִטְּמֵא: **וְחַכְמַיִם מְטַהְרִים.** וְהִלְכָה כְּחַכְמַיִם: **עֶפְרֹ קְבֻרוֹת.** עֶפְרֹ שֶׁמְעַרְבֵב בּוֹ דָּם וְלֶחֶה שֶׁל מֵת. וּמִלֵּא תִרְוֹד וְעוֹד טְמֵא, לְפִי שְׂאִין אֶפְשָׁר לְמִלֵּא תִרְוֹד וְעוֹד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ מִלֵּא תִרְוֹד רֶקֶב דְּאָמַר לְעִיל שֶׁהוּא טְמֵא. וְהַכִּי נִמִּי מִיְרֵי בְּמַת שֶׁנִּקְבַּר עֵרֶם בְּאֶרוֹן שֶׁל שֵׁשׁ שְׂאִין עֶפְרֹ אַחֵר מְעַרְבֵב בּוֹ [י]: **רַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהֵר.** וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן: **אֵינוֹ חַבּוּר לְטְמֵאָה.** וְאִם הִיאֲהִיל עַל מִקְצָתוֹ אֵינוֹ כְּאֵלוֹ הִיאֲהִיל עַל כֻּלּוֹ. וְכֹן לְעֵנָן מִגֵּעַ [יא]:

עֵצִים כְּשַׁעְרָה. מִטְּמֵא בְּמִגַּע וּבְמִשְׁאֵא. דְּכַתִּיב (בְּמִדְבָר יט) וְעַל הַנוֹגַע וְגוֹי, וְשֵׁם לֹא נִאָּמַר בְּעֵצִים אָדָם. לְלַמֵּד עַל עֵצִים כְּשַׁעְרָה שֶׁמִּטְמֵא בְּמִגַּע אִף עַל פִּי שְׂאִינוֹ נִכְרָ שֶׁהוּא שֶׁל אָדָם. אֲבָל בְּאַהֲלֵה, אָדָם כִּי יָמוּת בְּאַהֲלֵה כְּתִיב. וּבְעֵצִים לְעֵנָן טְמֵאת אַהֲלֵה, בְּעֵינָן שִׁיְהֵא נִכְרָ שֶׁהוּא שֶׁל אָדָם [יב], שֶׁהִרִי בְּמִקּוֹם אַחֵר הוּא אוֹמֵר בְּעֵצִים אָדָם: **וְאֶרֶץ הָעַמִּים.** כֹּל חוּץ לְאֶרֶץ קְרִי אֶרֶץ הָעַמִּים. וְהִכָּא מִיְרֵי בְּגוֹשׁ עֶפְרֹ שֶׁבֵּא מִחוּץ לְאֶרֶץ שֶׁהוּא מִטְמֵא בְּמִגַּע

וּבְמִשָּׁא וְאִינוּ מְטַמֵּא בְּאֵהָל. אֲבָל הַנִּכְנָס לְאַרְץ הָעַמִּים, אֲפֹלוּ לֹא נָגַע וְלֹא נָשָׂא, כְּגוֹן שֶׁהָיָה רוֹכֵב עַל סוּס, טָמֵא, דְּעַל אֲוִירָה שֶׁל אֲרֶץ הָעַמִּים נִמְי גָּזְרוּ **[יג]**: **בֵּית הַפָּרֶס**. שָׂדֵה שֶׁנִּחְרַשׁ בָּהּ קֶבֶר **[יד]** וְנִשְׁבְּרוּ עֲצָמוֹת הַמֵּת וְנִדְּוָשׁוּ בְּעֵפֶר אוֹתוֹ שָׂדֵה. וּפָרֶס מְלֻשׁוֹן פְּרוּסָה. הֲלֹא פָּרֶס לָרַעַב לַחֲמֻדָּה (וְשַׁעֲיָה נח): **כִּמָּה הוּא חֲסָרוֹן בְּשָׂדֵה**. וְלֹא יִטְמֵא בְּאֵהָל, אֲלֵא בְּמַגַּע וּבְמִשָּׁא: **כִּמְלֵא מְקִדָּתוֹ**. מְלֵא רֹחַב הַנֶּקֶב שֶׁנּוֹקְבִין בְּמַרְצֵעַ: **כִּדֵּי שֶׁיִּנָּטֵל מִן הַחַי וְיָמוֹת**. וְשַׁעֲרוֹ חֲכָמִים בְּחֲסָרוֹן כְּסָלַע **[טז]**: **בְּקָטָן שֶׁל רוֹפְאִים**. בְּמַרְצֵעַ קָטָן שֶׁהַרוֹפְאִים פּוֹתְחִים בּוֹ הַנֶּגְעִים: **בְּגָדוֹל שֶׁל לְשָׁפָה**. וְשַׁעֲרוֹ חֲכָמִים שֶׁהוּא נֶקֶב כְּפוֹנְדִּיוֹן:

פרק ב - משנה ד

הַגּוֹלֵל. אֲבָן גְּדוֹלָה וּרְחֹבָה שְׁסוֹתָמִים בָּהּ פִּי הַקֶּבֶר מְלַמְעֵלָה. מְלֻשׁוֹן וְגִלְלוּ אֶת הָאֲבָן (בְּרֵאשִׁית כט): **וְהַדּוֹפֵק**. שְׁתֵּי אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת אַחַת מֵצַד זֶה וְאַחַת מֵצַד זֶה שֶׁהַגּוֹלֵל נִשְׁעָן עֲלֵיהֶן **[יח]**: **מְטַמְּאִין בְּמַגַּע וּבְאֵהָל**. דִּכְתִּיב (בְּמִדְבָר יט) וְעַל הַנוֹגַע בְּעֵצָם אוֹ בְּחֶלֶל אוֹ בְּמֵת אוֹ בְּקֶבֶר, מֵה מֵת מְטַמֵּא בְּמַגַּע וּבְאֵהָל, אִם קֶבֶר **[יט]** מְטַמֵּא בְּמַגַּע וּבְאֵהָל: **וְאִינוּ מְטַמְּאִין בְּמִשָּׁא**. דְּדַרְשִׁינוּ וְכָל אֲשֶׁר יָגַע עַל פְּנֵי הַשָּׂדֵה (שם), לְרֵבּוֹת גּוֹלֵל וְדוֹפֵק, וּכְתִיב וְכָל אֲשֶׁר יָגַע, מְשׁוּם מַגַּע הוּא מְטַמֵּא וְאִינוּ מְטַמֵּא מְשׁוּם מִשָּׁא **[כ]**: **אִם יֵשׁ תַּחְתֵּיהֶן עֵפֶר קְבָרוֹת**. מְטַמֵּא כְּשֶׁמְסִיטוֹן, מְשׁוּם עֵפֶר הַנִּסְט עִמָּהוּן דְּמְטַמֵּא בְּמִשָּׁא מְשׁוּם תַּפּוּסָה שֶׁל מֵת. וְהַלְכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: **דּוֹפֵק דּוֹפֵקִין**. אֲצֵל אֲבָן הַדּוֹפֵק מְנִיחִין לַפְּעָמִים אֲבָן אַחֲרַת לְהַחֲזִיקָהּ וְאִין הַגּוֹלֵל נִשְׁעָן עָלֶיהָ, וְהִיא נִקְרָאת דּוֹפֵק:

פרק ב - משנה ה

וְאֵלוֹ אִם חֲסָרוֹ טְהוּרִים. דְּלִית בְּהֶן כְּשַׁעוֹר: **כְּזִית מִן הַמֵּת**. שְׂכָן הוּא תַּחֲלַת יְצִירָתוֹ שֶׁל אָדָם, בְּכְזִית **[כב]**: **וּרְבִיעִית דָּם**. הוֹאִיל וּבִתְחִלַּת בְּרִיתוֹ שֶׁל קָטָן אִין בּוֹ פְּחוֹת מְרַבִּיעִית דָּם: **וְאֲבָר מִן הַחַי שֶׁחֲסָר עֲצָמוֹ**. אֲפֹלוּ קוֹלִית גְּדוֹלָה שֶׁחֲסָר מְמָנָה עֵצָם כָּל שֶׁהוּא לֹא מְטַמֵּא מְשׁוּם אֲבָר מִן הַחַי. אֲבָל אִם חֲסָר מְבֻשָּׂרוֹ, לְעוֹלָם הוּא מְטַמֵּא עַד שֶׁיִּחְסָר מְכַדִּי לְהַעֲלוֹת אֲרוּכָה. וְאֲבָר מִן הַמֵּת, כְּזִית בְּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ, טָמֵא. וְעֵצָם כְּשַׁעֲרָה הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ נִמְי:

פרק ב - משנה ו

השְׁדָרָה וְהַגְלָגֶלֶת מִשְׁנֵי מֵתִים. חָצִי חֲלִיּוֹת הַשְּׁדָרָה מִמֵּת זֶה וְחָצִי חֲלִיּוֹת הַשְּׁדָרָה מִמֵּת אַחֵר. וְכֵן הַגְלָגֶלֶת: **וְאַבְרָם מִן הַחַי מִשְׁנֵי אֲנָשִׁים.** חָצִי אַבְרָם נִתְלַשׁ מִחַי זֶה וְחָצִי אַבְרָם כִּזְהוּ נִתְלַשׁ מִחַי אַחֵר, וְנִרְאִין כְּאַבְרָם אֶחָד: **וְחֲכָמִים מִטְהָרִין.** מִטְמְאֵת אֵהָל. אֲבָל מִטְמְאִין בְּמַגֵּעַ וּבִמְשָׂא מְשׁוּם עֶצֶם כְּשֶׁעָרָה וְהִלְכָה. **[כד].** כְּחֲכָמִים:

פרק ב - משנה ז

שְׁנֵי דְקָדְקוּ. שְׁנֵי שְׁחָקוּ. לְשׁוֹן וְשַׁחֲקָתָּ מִמֵּנָה הַדָּק (שְׁמוֹת ל): **רַבִּי שְׁמַעוֹן מִטְהָר.** מִכָּל טְמֵאָה. וְאִינָם מִטְמְאִין לֹא בְּמַגֵּעַ וְלֹא בְּמְשָׂא וְלֹא בְּאֵהָל: **וְחֲכָמִים מִטְמְאִין.** בְּשִׁלְשָׁתוֹ, דְּהָא אֵיכָא רַבֵּעַ: **אַבְרָם מִן הַחַי שֶׁנֶּחֱלַק לְשָׁנִים טְהוֹר.** וְאַפְלוּ חֲזַר וְחִבְרוּ. דְּאִין חִבְרוּי אָדָם חִבּוּר: **נֹטֵל חֲצָאִים.** שֶׁנֹּטֵל מִן הַחַי לְחֲצָאִים וְלֹא נֹטֵל מִמֵּנּוּ אַבְרָם שְׁלֵם כְּאַחַד, דְּלֹא הָוָה בֵּיהּ שְׁעוּרָא מְעוּלָם. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי:

פרק ג

פרק ג - משנה א

כָּל הַמִּטְמְאִין בְּאֵהָל. הָאֲמוּרִים לְעִיל בְּרִישׁ פְּרָק ב': **שֶׁנֶּחֱלַקוּ.** שְׁעוּרִיהוֹן לְחֲצָאִין: **וְהַכְּנִיסוּן.** כְּשֶׁהוּן מִחֲלָקִים: **לְתוֹךְ הַבַּיִת.** דְּהֵינּוּ לְתוֹךְ אֵהָל אֶחָד: **רַבִּי דוּסָא בֶן הַרְפִּינָס מִטְהָר.** דְּסָבַר לֹא מִצְטָרְפִי לְכַשְׁעוֹר: **הַנוֹגֵעַ בְּכַשְׁנֵי חֲצָאִי זֵיתִים מִן הַנְּבֵלָה.** פְּתַח בְּאֵהָל וּמְפָרֵשׁ בְּנֵבֵלָה, לוֹמַר לָךְ דְּכִי הֵיכִי

דְּסִבִּירָא ליה לרבי דוסא שאין מצטרפין לטמאת אהל, הכי נמי סבירא ליה דאין מצטרפין לטמאת מגע ומשא, בין במת בין בנבלה: **הנוגע בכחצי זית ומאהיל על כחצי זית**. שהמאהיל על המת, טמא כאלו היה עם המת באהל. ובגמרא בפרק העור והרטוב מוקי הנד מאהיל דרישא בטמאה רצוצה, שאין בין הטמאה ובין האהל פותח טפח, ומשום הכי חכמים מטמאין, דכלה נגיעה היא. וסיפא דאמר אבל הנוגע בכחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו וכו' דמודו רבנן דטהור, מירי כשיש פותח טפח [א] בין הטמאה ובין האהל, דבהא מודו רבנן דאין מצטרפין, דנגיעה ואהל שני שמות הן, וכל שהן משני שמות אין מצטרפין. ורבי דוסא סבר דאפלו בטמאה רצוצה אין מצטרפין, ולא אפלו למגע ומשא. ואין הלכה כרבי דוסא: **אמר רבי מאיר אף בזו רבי דוסא מטהר וחכמים מטמאין**. רבי מאיר פליג אתנא קמא דאמר דכשיש פותח טפח בין הטמאה ואהל מודו רבנן דטהור ואין מצטרפין, ואמר איהו דאף בזו פליגי רבנן על רבי דוסא ואמרי דנגיעה ואהל חד שמה הוא [ד], הלכך מצטרפין לכשעור ומטמאין. ואין הלכה כרבי מאיר: **חוץ מן המגע עם המשא**. כגון שנגע בכחצי זית והסיט חצי זית: **והמשא עם האהל**. שהסיט חצי זית והאהיל על חצי זית: **משם אחד**. כגון מגע ומגע, משא ומשא, אהל ואהל [ו]:

פרק ג - משנה ב

מלא תרווד רקב. דאמרו לעיל בריש פרק ב' שהוא מטמא באהל: **שנתפזר לתוך הבית [ז]**. ונתערב בו עפר כל שהוא: **ורבי שמעון מטהר**. דסבר סופו כתחלתו, מה תחלתו אם נקבר המת בתכריכים או בארון של עץ, אין לו רקב, דבעינן שלא יהיה דבר נגלל [ח] עמו, אף סופו לאחר שנעשה רקב אם נתערב עמו דבר אחר אינו מטמא. ואין הלכה כרבי שמעון: **אם מתכבסת הכסות ויוצא ממנה רביעית דם**. וכיצד משערין אותה, מביא מים במדה ומכבסה בהן, ומביא מים אחרים כמדתן ונותן בהן רביעית דם [י], אם היה מראיהן שוה הרי זו טמאה, ואם לאו טהורה:

פרק ג - משנה ג

נשפך באויר. בתוך הבית [יג]: **אם היה מקומו קטפרס**. אם המקום שנשפך בו הדם היה מדרון: **והאהיל**. אדם על מקצתו: **טהור**. דקטפרס אינו חבור: **היה אשברן**. מקום המכנס כמו בתוך גמא: **או שקרש**. הדם

וּאֶפְלוּ קִטְפָּרִס, הוּי חֲבוּר וְטָמָא, וְאֶפְלוּ הָאֵהִיל עַל קִצָּתוֹ: נִשְׁפָּד עַל הָאֶסְקָפָה. כְּמִין אֶצְטָבָא שְׁלִפְנֵי פִתְחַ הַבַּיִת: וְהִיא קִטְפָּרִס בֵּין מִבְּנֵינִים. שְׁמִשְׁפָּע לְצַד פְּנִים: בֵּין מִבְּחוּץ. שְׁמִשְׁפָּע לְצַד חוּץ {טו}: וְהַבַּיִת מֵאֵהִיל. עַל מִקְצָתוֹ: טָהוּר. כָּל מָה שְׁבַבְיַת מִטְמְאָת אֵהִל, אָף עַל פִּי שְׁסוּפּוֹ שֶׁל דָּם לִירֵד לְפָנִים, דְּאֵינוֹ חֲבוּר: חוּץ מִן הַשְּׂנִים וְהַשְּׂעָר וְהַצְּפָרוֹן. דְּכַתִּיב (בַּמִּדְבָּר יט) בְּעָצִים, מָה עָצִים שְׁנִבְרָא עִמּוֹ וְאֵין גִּזְעוֹ מִחֲלִיף, אָף כָּל שְׁנִבְרָא עִמּוֹ וְאֵין גִּזְעוֹ מִחֲלִיף. יִצְאוּ שְׂנִים שְׁלֵא נִבְרָאוּ עִמּוֹ, יִצְאוּ שְׂעָר וְצְפָרוֹן שְׁגִזְעוּ מִחֲלִיף: {טז}

פרק ג - משנה ד

הַבַּיִת טָמָא. כָּל מָה שְׁבַתּוֹכוֹ טָמָא, שֶׁהָרִי מֵאֵהִיל עַל הַשְּׂעָר הַמְּחַבֵּר לַמַּת: עָצִים שֵׁשׁ עָלָיו כְּזֵית בָּשָׂר. הָעָצִים נֶחְשָׁב יָד לְבָשָׂר {יז}: תְּחוּבִים בְּיַדֵי אָדָם. שְׁלֵא הָיָה הַבָּשָׂר מִחְבֵּר לְעָצִים מַעֲקָרוֹ, אֲלֵא אָדָם תְּחַבּוֹ לְשֵׁם כְּדָרְדָּר שְׂתוּחֲבִים הַבָּשָׂר בְּשִׁפּוּד:

פרק ג - משנה ה

אֵיזְהוּ דָם תְּבוּסָה. אֲמַתְנִיתִין דְּלַעִיל דְּפָרְק ב' [מִשְׁנָה ב'] קָאֵי, דְּקַתְנִי רְבִיעִית דָּם תְּבוּסָה טָמָא, וְקַמְפָּרֵשׁ הָכָא אֵיזְהוּ דָם תְּבוּסָה: שְׁמִינִית בְּחִיּוֹ וְשְׁמִינִית בְּמוֹתוֹ. מְצַטְרָפִים לְרְבִיעִית: רְבִיעִית בְּחִיּוֹ וְרְבִיעִית בְּמוֹתוֹ. שְׁנַתְעָרְבוּ וְנָטַל מִן הַתְעָרְבַת רְבִיעִית, זֶהוּ דָם תְּבוּסָה. אֲבָל שְׁמִינִית בְּחִיּוֹ וְשְׁמִינִית בְּמוֹתוֹ, לֹא: זֶה וְזֶה. דְּרַבִּי עֲקִיבָא וְדְרַבִּי יִשְׁמַעֵאל: כְּפָמִים. וְאֵינֶן מִטְמְאִין: וְאֵיזְהוּ דָם תְּבוּסָה. שְׁטָמָא: צְלוּב שְׂדָמוֹ שׁוֹתֵת. וְיִוֵּרֵד בְּלֹא הַפְּסֵק, מִפְּנֵי שְׁטָפָה שֶׁל מִיתָה מְעַרְבֵת בּוֹ {כב}. אֲבָל נוֹטָף, שִׁיּוֹרֵד טָפָה אַחֵר טָפָה, קָמָא קָמָא בְּטַל וְטָהוּר: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא כִי. כְּלוּמַר לֹא כֵן הַדָּבָר: אֲלֵא הַשׁוֹתֵת טָהוּר. שְׂאֲנִי אוֹמֵר אוֹתָהּ טָפָה שֶׁהִנְשָׂמָה תְּלוּיָה בָּהּ עִמְדָה לָהּ עַל גְּבִי הָעֵץ {כג} שֶׁהוּא תְּלוּי בּוֹ, וְאֵין בָּדָם זֶה אוֹתָהּ טָפָה אַחֲרוּנָה שֶׁל מִיתָה: וְהַמְּנוֹטָף טָמָא. וְלֹא אֲמַרִינֵן קָמָא קָמָא בְּטַל, דְּסָבַר רַבִּי יְהוּדָה אֵין דָּם מְבַטֵל דָּם. וְהִלְכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא:

פְּזִית מִן הַמֵּת פִּתְחוּ בְּטַפַּח. הַמֵּת בְּבֵית וְלוֹ פִּתְחִים הֶרְבֵּה, כָּל הַפְּלִים הַמִּנְחִים בְּחִלּוֹל הַפִּתְחִים תַּחַת הַמִּשְׁקוּף שֶׁל פִּתְחַ מִבְּחוּץ, אֵף עַל פִּי שֶׁהַפִּתְחִים נְעוּלִים וַיֵּשׁ הַפֶּסֶק בֵּין אֶהֱל הַמֵּת לְאֶהֱל הַפְּלִים, כְּלֵן טַמְאִין. דְּגָזְרוּ חֲכָמִים טַמְאָה עַל הַמָּקוֹם שֶׁהוּא דֶרֶךְ יְצִיאַת טַמְאָה שְׁסוּפוֹ שֶׁל מֵת לְצֵאת דֶּרֶךְ שָׁם, וּכְשֶׁאִין יוֹדְעִים בְּאֵיזָה מְקוֹם יוֹצִיאוּהוּ, כְּלֵן טַמְאִין. וְאִם יֵשׁ כְּזֵית מִן הַמֵּת בְּבֵית וְחָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ בְּחִלּוֹן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ פוֹתַח טַפַּח, מִצִּיל עַל כָּל הַפִּתְחִים הַנְּעוּלִים, כִּינֵן שֶׁיּוֹדֵעַ הַמָּקוֹם שְׁסוּפָה שֶׁל טַמְאָה לְצֵאת דֶּרֶךְ שָׁם. וְאִם הוּא מֵת שְׁלֵם וְחָשַׁב לְהוֹצִיא דֶּרֶךְ חִלּוֹן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה, מִצִּיל עַל כָּל הַפִּתְחִים הַנְּעוּלִים, דְּבִשְׁעוֹר אַרְבָּעָה טַפְחִים שְׁעָרוּ חֲכָמִים שֶׁרְאוּ לְהוֹצִיאת הַמֵּת: **אָבֵל לְהוֹצִיא אֶת הַטַּמְאָה בְּפוֹתַח טַפַּח.** אֶפְלוּ מֵת שְׁלֵם טַמְאָה יוֹצֵאָה דֶּרֶךְ חִלּוֹן כָּל זְמַן שֶׁהוּא פְּתוּחַ, וּמִטַּמְא הַפְּלִים שֶׁבְּבֵית שֶׁבְּצֵדוֹ **[כד]** אִם יֵשׁ בְּחִלּוֹן פּוֹתַח טַפַּח: **גְּדוֹל מִכְּזֵית כִּמֵּת.** דְּוָקָא כְּזֵית מִצְמָצֵם פִּתְחוּ בְּטַפַּח. אָבֵל יוֹתֵר מִכְּזֵית דִּינוּ כְּאֵלוּ הִיָּה מֵת שְׁלֵם, וְאִין מִצִּיל עַל הַפִּתְחִים הַנְּעוּלִים עַד שֶׁיְהֵא בּוֹ אַרְבָּעָה: **רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר הַשְּׂדֵרָה וְהַגְּלָגֶלֶת.** שֶׁבְּבֵית, דִּינוּ כִּמֵּת שְׁלֵם, וְאִם חָשַׁב לְהוֹצִיאוֹ דֶּרֶךְ חִלּוֹן, אִין מִצִּיל עַל הַפִּתְחִים הַנְּעוּלִים עַד שֶׁיְהֵא בּוֹ אַרְבָּעָה. וְכֵן הִלְכָה **[כו]:**

טַפַּח עַל טַפַּח עַל רוּם טַפַּח. דֶּף שֶׁהוּא רָחַב טַפַּח עַל טַפַּח וְגִבָּה מִן הָאֶרֶץ טַפַּח **[כז]**, וּמֵאֶהֱל עַל כְּזֵית מִן הַמֵּת וְעַל הַפְּלִים, מִבִּיא אֶת הַטַּמְאָה עַל הַפְּלִים: **מִרְבָּע.** שָׂאֵם הִיָּה רָחַבוּ פְּחוֹת מִטַּפַּח אֵף עַל פִּי שֶׁהִיָּה אֶרְכוֹ שְׁנֵי טַפְחִים, לֹא אֶמְרִינֵן שִׁים מַה שֶׁיִּתֵּר עַל אֶרְכוֹ בְּרָחְבוֹ וְרַבְעָהוּ, לְהַכִּי קִתְנֵי מִרְבָּע, שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיְהֵא בְּרָחְבוֹ טַפַּח וּבְאֶרְכוֹ טַפַּח: **כִּיצַד.** כְּלוֹמֵר כִּיצַד חוֹצֵץ בְּפָנֵי הַטַּמְאָה: **בֵּיב שֶׁהוּא קָמוּר.** חֲפִירָה בְּקֶרֶקַע וּמִקְרָה, וְהִינוּ קָמוּר, וְשָׁם יוֹרְדִים שְׁפָכִים שֶׁבְּבֵית וּמִשָּׁם יוֹצֵאִים לְרִשׁוֹת הָרַבִּים: **יֵשׁ בּוֹ פוֹתַח טַפַּח.** דְּהִינוּ טַפַּח עַל טַפַּח בְּרוּם טַפַּח בְּבֵיב עֲצָמוֹ: **וּבִיצִיאָתוֹ.** בְּפִתְחַ הַבֵּיב שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצֵאִין הַמֵּים לְרִשׁוֹת הָרַבִּים: **טַמְאָה בְּתוֹכוֹ.** כְּזֵית מִן הַמֵּת בְּתוֹךְ הַבֵּיב. דְּכְזֵית מִן הַמֵּת פִּתְחוּ בְּטַפַּח: **הַבֵּית טְהוֹר.** שֶׁהַטַּמְאָה יוֹצֵאָה דֶּרֶךְ פִּתְחַ הַבֵּיב הַיּוֹצֵא לְרִשׁוֹת הָרַבִּים. וְהִינוּ דְּקִתְנֵי חוֹצֵץ בְּפָנֵי הַטַּמְאָה: **טַמְאָה בְּבֵית מַה שֶׁבְּתוֹךְ הַבֵּיב טְהוֹר.** דְּאִין דֶּרֶךְ טַמְאָה לְהַכְנִיסָה דֶּרֶךְ פִּתְחַ הַבֵּיב, שֶׁדֶּרֶךְ הַטַּמְאָה לְהוֹצִיָּאָה דֶּרֶךְ פִּתְחַ הַבֵּית וְלֹא לְהַכְנִיסָה לְבֵיב: **וְאִין בִּיצִיאָתוֹ פוֹתַח טַפַּח טַמְאָה בְּתוֹכוֹ הַבֵּית טַמְאָה.** דְּטַמְאָה עוֹלָה מִן הַבֵּיב

לבית כיוון שאין לה דרך לצאת דרך פתח הביב היוצא לרשות הרבים, דכל פחות מטפח אין הטמאה יוצאה: **אין בו פותח טפח ואין ביציאתו פותח טפח.** לחנם נקט ואין ביציאתו פותח טפח, דכיון דאין בו פותח טפח, על יציאתו לא חישינו, דכאלו אין שם חלל כלל דמי והרי הביב נחשב כקרקע הבית, ואמרו חכמים כל אשר באהל יטמא, לרבות קרקעיתו של בית כמוהו עד התהום **[כח]**: **אחד חור שחרוהו מים.** האי פותח טפח שמביא את הטמאה **[כט]**, לא שנא אם נעשה החור הזה על ידי מים או שנקבוהו שרצים: **או שאכלתו מלחת.** לשון ארץ מלחה. כמין עפר לבן דומה למלח ומתאכל ונופל ונעשה חור מאליו: **מרבד של אבנים.** אבנים גדולות ערוכות וסדורות זו על זו, ופעמים שהאחת סדורה על גבי שתים והתחתונות מפרדות זו מזו ויש שם אהל טפח: **סואר של קורות.** קורות ערוכות זו על זו ועומדות לבנין, ופעמים שיש ביניהן אהל טפח: **כל אהל שאינו עשוי בידי אדם אינו אהל.** דיליף אהל אהל ממשכן **[ל]**, מה להלן בידי אדם אף כאן בידי אדם: **בשקיפים.** תרגום סעיפי הסלעים, שקיפי כיפא: **ובסלעים.** בנקיקי הסלעים. ושקיפי ונקיקי הסלעים אחד הן, אלא שזה נעשה על ידי מטר וזה נעשה מאליו. ואף על גב דלא נעשו בידי אדם מודה בהם רבי יהודה, דלא יליף גזרה שוה דאהל אהל ממשכן אלא לפותח טפח בלבד, אבל ביותר מטפח, כגון מלא אגרוף, אמרינו בסכה **[ריש]** פרק הישן דמודה רבי יהודה שאפלו נעשה מאליו מביא את הטמאה. וכן בשקיפים ובסלעים **[לא]**. ואין הלכה כרבי יהודה:

ד

פרק

א

משנה

-

ד

פרק

מגדל שהוא עומד באויר. מגדל עץ שיש לו דפנות והדפנות עצמן יש חלל בעבין כגון חורין המפלשין פתוחים לפנים ולחוץ אלא שאין בהן פותח טפח, ורגילים להצניע שם מחטין וצנוריות וכלים קטנים: **שהוא עומד באויר.** תחת אויר השמים, כגון דקאי בחצר: **טמאה בתוכו.** בחלל המגדל עצמו: **כלים שבעביו.** בעבי חלל הדפנות: **מחצה למחצה.** מחציו של עבי מגדל ולפנים כלפנים, מחציו ולחוץ כלחוץ **[ב]**. בין שהטמאה במגדל וכלים בעביו, בין שהטמאה בעביו וכלים במגדל. ואין הלכה כרבי יוסי: **טמאה בתוכו.** בתוך המגדל: **הבית טמא.** אף על פי שדלתותיו מגופות.

כְּדַמְפָּרֵשׁ טַעְמָא שְׁדַרְךָ הַטְמָאָה לְצֵאת מִשָּׁם לְבֵית : טְמָאָה בְּבֵית מֵה שְׁבִתוֹךְ הַמְגִדֵּל טְהוֹר . וְהוּא שְׁדִלְתוֹתֵינוּ מְגוּפּוֹת . דְּאִי פְתוּחוֹת , לֹא גָרַע מִחֲלוֹן שְׁבִין שְׁנֵי בְּתִים . וְטַעְמָא דְּמֵה שְׁבִתוֹךְ הַמְגִדֵּל טְהוֹר , שְׁאִין דְּרָךְ לְטְמָאָה שְׁבִבֵית לְהַכְנִיסָהּ בְּמְגִדֵּל : אִם יֵשׁ שָׁם פּוֹתַח טַפַּח . בֵּין שׁוּלֵי הַמְגִדֵּל לְאַרְץ אוֹ בֵּין דְּפִן הַמְגִדֵּל לְכַתֵּל אוֹ בֵּין גִּג הַמְגִדֵּל לְתַקְרַת הַבַּיִת [ד] : טְמָאִים . מִחֲמַת טְמָאָה שְׁבִבֵית . אֲבָל אֵין שָׁם טַפַּח הוּי מְגִדֵּל כְּלָבוּד וְאֵין טְמָאָת הַבַּיִת נִכְנָסֶת שָׁם : טְמָאָה שָׁם הַבַּיִת טְמָא . אִם הֵיְתָה טְמָאָה בֵּין שׁוּלֵי הַמְגִדֵּל לְקַרְקַע הַבַּיִת , אוֹ בֵּין גִּג הַמְגִדֵּל לְגִג הַבַּיִת , אוֹ בֵּין דְּפָנוֹת הַמְגִדֵּל לְכַתְלֵי הַבַּיִת , אֶף עַל פִּי שְׁאִין בִּינֵיהֶן פּוֹתַח טַפַּח , הַבַּיִת טְמָא , שְׁאִין הַמְגִדֵּל מְצִיל עַל הַטְמָאָה שְׁתַּחֲתֵינוּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת שֶׁלֹּא תִטְמָא כָּל אֲשֶׁר בְּבֵית : [ו]

פרק ד - משנה ב

תבת המגדל . רגילים לעשות תבות קטנות בתוך מגדל של עץ , כדי להצניע בהם כלים ואכלין ומשקים : **שיש בה פותח טפח** . שיש בחללה פותח טפח , דלא הויא טמאה טמונה : **ואין ביציאתה** . בחור פתחה אין בו טפח : **טמאה בתוכה הבית טמא** . ואף על פי שפתחה קטן . כדמפרש טעמא , מפני שדרך טמאה לצאת , על כרחך סופה לצאת דרך פתח זה , לפיכך מטמא מיד דרך יציאתה : **מה שבתוכה טהור** . הואיל ואין ביציאתה פותח טפח אינו מביא את הטמאה : **ואין דרך טמאה לפנס** . שאין סופו להכניס לה מת : **ורבי יוסי מטהר** . דשמא אין סופו לצאת דרך פתח זה שיהא בה שעור טמאה , שהרי יכול להוציאה לחצאים או לשרפה במקומה . ואין הלכה כרבי

פרק ג - משנה א

היה . המגדל עומד פלו בתוך הבית , אלא שפתח התבה [ה] לחוץ : **טמאה בתוכה הבית טהור** . דמשום מאי איכא לטמונה , הא טמאה ליכא , דיש בה פותח טפח ולא טמונה היא , ומשום יציאה של טמאה נמי לא מטמא , דהא אין יציאתה לפנים בתוך הבית : **טמאה בבית מה שבתוכו טהור** . שאין דרך טמאה לפנס שם : **מוכני** . גלגל העשוי למגדל להוליכו ממקום למקום : **משוכה לאחוריו** . מרחקת מאחורי המגדל לצד הבית . שהמגדל עומד על הפתח והמוכני משוכה מאחוריו לצד הבית בפנים ,

וּטְמָאָה שֶׁם בְּתוֹךְ הַמוֹכְנֵי כְּנֶגֶד קוֹרוֹת הַבַּיִת. אֵף עַל פִּי שֶׁהַבַּיִת מְאָהִיל עָלָיו: **הַבַּיִת טָהוֹר**. דְּנִחָשׁב מוֹכְנֵי כְּמִגְדָּל, וְהָרִי הַמִּגְדָּל עוֹמֵד בַּפֶּתַח וְנִפְתָּח לְחוּץ. וּשְׁלֹשָׁה אֲצָבָעוֹת דְּנִקְט, לְמַעוֹטֵי אִם הִיְתָה מְשׁוֹכָה טְפֵי מְשֻׁלָּשׁ אֲצָבָעוֹת, דְּלֹא הָיָה כְּמִגְדָּל, דְּאִין דְּרָךְ לְהִרְחִיק הַמוֹכְנֵי מִן הַמִּגְדָּל כְּלֵי הָאִי: **בְּזִמְן שֵׁישׁ שֶׁם פּוֹתַח טַפַּח**. דְּחִלְל הַמוֹכְנֵי שֶׁהִטְמָאָה בּו פּוֹתַח טַפַּח, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה טְמָאָה רְצוּצָה דְּבוֹקְעֵת וְעוֹלָה: **וְאִינָה יוֹצְאָה**. שְׂאִין הַמוֹכְנֵי נִשְׁמָטֵת לְגַמְרֵי מִן הַמִּגְדָּל: **וְהַמִּגְדָּל בָּא בְּמִדָּה**. שְׁמַחְזִיק אַרְבָּעִים סָאָה בְּלַח שְׁהִם כּוֹרִים בִּיבֵשׁ. שְׁכֶשְׁהוּא בְּמִדָּה זֹ אִינוּ מְקַבֵּל טְמָאָה, וְחוּצָא בְּפִנֵי הַטְמָאָה. אֲבָל בְּפִחוֹת מְמִדָּה זֹ, הָיָה כְּשֶׁאֵר כְּלִים הַמְקַבְּלִים טְמָאָה, וְאִינוּ חוּצָא בְּפִנֵי הַטְמָאָה. וְכָל מִגְדָּל דְּתַנִּינָן בְּפִרְקוֹן, בְּמִגְדָּל הַבָּא בְּמִדָּה מִיָּרִי:

ה

פרק

א

משנה

-

ה

פרק

תַּנּוּר שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְעֵינֵי קְמוּרָה. נִקְבַּ הָעֲשׂוּי בְּתַנּוּר שֶׁהָעֶשֶׂן יוֹצֵא מִמֶּנּוּ מִנַּח חוּץ לַבַּיִת: **וְהָאֵהִילוּ עָלָיו נוֹשְׂאֵי הַמֵּת**. כְּשֶׁהָיוּ נוֹשְׂאִים אֶת הַמֵּת לְקַבְּרוֹ הָאֵהִיל הַמֵּת עַל הָעֵין: **בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים הַכֹּל טָמֵא**. קִסְבָּרֵי טְמָאָה נִכְנָסֵת לְתַנּוּר דְּרָךְ עֵינֵי וְיוֹצְאָה דְּרָךְ פִּיהָ לַבַּיִת: **הַתַּנּוּר טָמֵא וְהַבַּיִת טָהוֹר**. הַתַּנּוּר שֶׁהָאֵהִיל הַמֵּת עַל מְקַצְתּוֹ טָמֵא, וְהַבַּיִת טָהוֹר, שְׂאִין הַטְמָאָה יוֹצְאָה דְּרָךְ פִּיהָ: **רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵף הַתַּנּוּר טָהוֹר**. דְּכִינּוֹן דְּלֹא הָאֵהִיל עַל הַתַּנּוּר אֶלָּא עַל הָעֵין הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ, אִין הַתַּנּוּר טָמֵא. וְהִלְכָה כְּבֵית הַלֵּל:

ב

משנה

-

ה

פרק

אַרְבָּה. כְּמִין חֲלוֹן שֶׁבָּגַג הַבַּיִת שֶׁהוּא קַרְקָעִית הָעֲלִיָּה: **בְּכוּנִס מְשָׁקָה**. כְּשֶׁמְשִׁימִים הַכְּלֵי עַל הַמְשָׁקִים נִכְנָסִים הַמְשָׁקִין לְתוֹכוֹ דְּרָךְ אוֹתוֹ הַנִּקְב: **הַכֹּל טָמֵא**. אִם יֵשׁ טְמָאָה בַּבַּיִת, הַקְדָּרָה וְכָל מָה שֶׁבְּעֲלִיָּה טָמֵא. שְׂאִין

הקדירה מצלת, וטמאה עולה דרך ארבה שיש לה פותח טפח: **ובית הלל**
אומרים הקדירה טמאה. חמרא בעלמא היא שמחמירין בית הלל לטמא
את הקדירה, דכרבי עקיבא סבירא להו שהקדירה מצלת על הטמאה, וכגון
שגב הקדירה פונה למטה אצל הטמאה, שאין כלי חרס מקבל טמאה
מגבו. והלכה כבית הלל:

פרק ה - משנה ג

מצלת על הכל. על כל מה שבעליה. שהיא חוצצת בפני הטמאה: **אינה**
מצלת אלא על האכלים ועל המשקים ועל כלי חרס. בקדירה של עם הארץ
מירי. וטעמיהו דבית שמאי משום דכליו של עם הארץ טמאין הם אצל
חבר, וכל כלי טמא אינו חוצץ בפני הטמאה. ולפי שעם הארץ מחזיק
הכלים שלו בטהור, אמרינן ליה שהוא מציל על אכלים ומשקין וכלי חרס
שבעליה, דלנפשיה בלבד הוא דמטהרינן להו, שהרי החברים בדלים מהם
וממגעם ובלאו הכי נמי כל מאכלם טמא. אבל שאר כלים שיש להם
טהרה במקוה, אם תטהרם הרי הוא משאילם לחבר וישתמש בהם
בטבילה לחודה בלא הזאה שלישי ושביעי:

פרק ה - משנה ד

לגין. של עץ או של מתכת שמנח בעליה זו שהקדירה מנחת על פי ארבה
שלה: **הלגין טמא טמאת שבעה.** שאין הקדירה מצלת על כלי עץ וכלי
מתכות כדאמרו: **והמשקים טהורים.** שהקדירה מצלת על אכלים
ומשקים: **ואם פנה.** המשקים הללו לכלי אחר שבאותה עליה, הכלי
האחר מטמאן, שכל הכלים שבעליה טמאים, חוץ מכלי חרס. אבל הכלי
הראשון שהיו המשקין בתוכו אינו מטמאן אף על פי שהוא טמא טמאת
שבעה, שאם אמרת כן, אם כן אין הקדירה שבארבה מצלת על המשקין
לעולם, ואנן אמרינן שהיא מצלת על אכלין ומשקין: **האשה והערבה**
טמאים. שאין הקדירה של חרס מצלת עליהן: **והבצק טהור.** שהקדירה
מצלת על האכלים. ודוקא כל זמן שלא פרשה ממנה, אבל אם הגביהה
שתי ידיה ממנה וחרזה ולשה, הרי זו מטמאה את הבצק:

פְּלִי גְלָלִים. שֶׁל צְפִיעֵי בָקָר: **פְּלִי אַבְנִים וְכָלִי אַדְמָה.** כָּל הַנֶּזֶד כָּלִים, אֶפְלוּ בִיד עִם הָאֶרֶץ טְהוּרִים. וְאִם מִנְחִים עַל פִּי אֶרֶבָה, מְצִילִין עַל הַכֹּל אֶפְלוּ עַל כָּלִי שֶׁטֶף: **הִיא כָּלִי טְהוּר לְקֹדֶשׁ וְלַחֲטָאֵת.** דְּהִמְנִינְהוּ רַבָּנָן לְעַמֵּי הָאֶרְצוֹת עַל הַקֹּדֶשׁ, כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה כָּל אֶחָד הוֹלֵךְ וּבוֹנֶה בָמָה לְעֶצְמוֹ, הַלְכָהּ הַכָּלִי הַטְּהוּר לְקֹדֶשׁ מְצִיל עַל הַכֹּל אֶפְלוּ לְבֵית שְׂמַאי. וְכֵן הֵן נֶאֱמָנִין עַל הַחֲטָאֵת שֶׁל אֶפְרַיִם, דְּכַתִּיב (בַּמִּדְבָּר יט) וְהִיתָה לְעֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת **[ד]**, הַכֹּל נֶאֱמָנִים עַל שְׂמִירְתָּהּ: **מִפְּנֵי שֶׁהַכָּלִים טְהוּרִים.** כְּגוֹן כָּלִי גְלָלִים וְכָלִי אַבְנִים וְכָלִי אַדְמָה שֶׁהֵן טְהוּרִים מִלְּקַבֵּל טְמֵאָה. וְכֵן כָּלִי חֶרֶס שֶׁהֵן טְהוּרִין כְּשֶׁהֵן לְקֹדֶשׁ וְלַחֲטָאֵת **[ו]**. אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן שֶׁל עִם הָאֶרֶץ, נֶאֱמָן, שֶׁעִם הָאֶרֶץ נֶאֱמָן לְקֹדֶשׁ וְלַחֲטָאֵת כְּדֹאֲמָרוֹ. כָּל אֵלוֹ מְצִילִין: **עִם דְּפָנוֹת אֱהָלִים.** כְּלוֹמַר חוֹצְצִין בְּפָנֵי הַטְּמֵאָה כְּשֶׁהֵם מִנְחִים בְּמִקּוֹם שֶׁיֵּשׁ דְּפָנוֹת לְאֱהָלִים, וְהֵיא אֶרֶבָה שְׁבִין בֵּית לְעֵלְיָה כְּדְפָנוֹת אֱהָלִים חֲשִׁיבָא. אֲבָל בְּמִקּוֹם שֶׁאֵין דְּפָנוֹת, אֵין מְצִילִים, כְּדִמְפָרֵשׁ

הַבּוֹר וְהַדּוֹת שְׁבִיבִית. וְהַמֵּת בְּבֵית וְכָלִים בְּבוֹר וּבְדוֹת, וְיֵשׁ גְבֵה מְחֻצוֹת סְבִיבוֹתֵיהֶן. בּוֹר וְדוֹת שְׁנִיחֵן בְּקֶרֶקַע אֶלָּא שְׁבוֹר בְּחִפְיָה וְדוֹת בְּבִנְיָן: **וְכַפִּישָׁה.** סַל גָּדוֹל שְׁכּוּבָשִׁים בּוֹ הַזֵּיתִים לְכַמְרוֹן, וְהוּא מְחֻזֵּיק אֶרְבָּעִים סָאָה אוֹ יוֹתֵר, וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טְמֵאָה, וְנִתְּנָה עַל פִּי הַבּוֹר וְהַדּוֹת: **טְהוּר.** כָּל מֵה שְׁבִתוֹכוֹ, הוּאֵיל וְיֵשׁ שֵׁם מְחֻצוֹת: **בְּאֵר חֲלָקָה.** שְׁפִי הַבְּאֵר שׁוֹה לְקֶרֶקַע הַבֵּית וְאֵין לוֹ מְחֻצָּה סְבִיב, דְּהַשְׁתָּא לִיכָא דְפָנוֹת: **אוֹ כּוֹרֵת פְּחוּתָה.** כְּגוֹן כּוֹרֵת גְּדוֹלָה שְׁמַחֲזֶקֶת אֶרְבָּעִים סָאָה, שְׂאִינָה מְקַבֵּלֶת טְמֵאָה. וּפְחוּתָה, שְׂאִינָה פְּקוּקָה בְּקֶשׁ **[ה]**: **וְכַפִּישָׁה נִתְּנָה עָלֶיהָ.** עַל פִּי הַבּוֹר אוֹ עַל פִּי הַכּוֹרֵת: **טְמֵא.** דְּאֵין מְצִילִים אֶלָּא עִם דְּפָנוֹת אֱהָלִים, וּבְבֵאֵר אֵין דְּפָנוֹת, וְדְפָנוֹת הַכּוֹרֵת לָאוּ דְפָנוֹת אֱהָלִים הֵן: **הִיא נֶסֶר חֲלָקָה.** דְּאֵין זֶה כָּלִי: **אוֹ סְרִידָה שְׂאִין לָהּ גְּפִים.** שְׂאִין לָהּ מְחֻצוֹת, דְּלֹא חֲשִׁיבָא כָּלִי: **טְהוּר.** אִם נִתְּוִינִים עַל בְּאֵר חֲלָקָה אוֹ עַל גְּבִי כּוֹרֵת פְּחוּתָה **[ו]**, מְצִילִים וְטְהוּר, דְּדוֹקָא כְּפִישָׁה שֶׁהִיא כָּלִי אֵינָה מְצַלֶּת אֶלָּא עִם דְּפָנוֹת אֱהָלִים, אֲבָל נֶסֶר וְסְרִידָה שְׂאִין לָהּ גְּפִים, דְּלָאוּ כָּלִים נִינְהוּ, מְצִילִים בְּלֹא דְפָנוֹת אֱהָלִים. סְרִידָה, כְּמִין עֶרְבָה קִטְנָה שֶׁל עֵץ שֶׁהִנְחִיתוֹם מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ. גְּפִים, אֶגְנִים וְאֶזְנִים: **חֲצִי טַפַּח מִכָּאן וְחֲצִי טַפַּח מִכָּאן.** הֵיא דְּאֵין כָּלִי מְצִיל בְּבֵאֵר חֲלָקָה הֵינוּ בְּכָלִי שְׂאִין לוֹ דְפָנוֹת טַפַּח **[ז]**, אֲבָל אִם יֵשׁ לְכָלִי דְפָנוֹת טַפַּח מְצִיל עַל

הבור אף על פי שאין דפנותיו בולטים כָּלל, והשתא קאמר דחצי טפח דכלי וחצי טפח דדפני הבור אין מצטרפים. וכפישא דאמרן לעיל שאם היא נתונה על באר חלקה אינה מצלת מיירי שאין בה דפנות טפח [יג]:

פרק ה - משנה ז

כָּשֶׁם שְׂמֻצִילִים מִבְּפָנִים. עם דפנות אהלים, כָּד מְצִילִים מִבְּחוּץ עם דפנות אהלים, כְּדִמְפָרֵשׁ וְאֵיִל: **עַל יְתֵדוֹת מִבְּחוּץ.** סמוך לכתל, שלא תהא משוכה מן הכתל [טז], וְאִז חֲשׂוּבָה אֵהֵל לְהַפְסִיק בֵּין טַמְאָה שְׂתַחֲתִיָּה לְכָלִים שְׁעַל גְּבֵה [יז]. וְדוֹקָא בְּכַתֵּל בֵּית שְׁנַעֲשָׂה כְּתֵל זֶה לְאֵהֵל נְחֻשְׁבֵת הַכְּפִישָׁה גַם הִיא אֵהֵל לְהַפְסִיק, אֲבָל בְּכַתֵּל חֲצֵר וְגִנָּה שְׁלֵא נַעֲשָׂה לְאֵהֵל לֹא תַחֲשֵׁב הַכְּפִישָׁה אֵהֵל לְהַפְסִיק: **וְקִדְרָה תְלוּיָה בָּהּ.** מוכח בתוספתא שאם שפתי הקדרה משוכים משפת הקורה ולחוץ בפותח טפח כלי עלמא לא פליגי דאינה מצלת, וכלים שבקדרה טמאים, ואי פי הקדרה מדבק בקורה, כלי עלמא לא פליגי דמצלת וטהורים. פי פליגי היכא דמשוכה מן הקורה וליכא פותח טפח. רבי עקיבא אומר מצלת וטהורים, וחכמים אומרים אינה מצלת וטמאים. והלכה פחכמים:

פרק ו

פרק ו - משנה א

אָדָם וְכָלִים נַעֲשִׂין אֵהֵלִים לְטַמָּא. אהל שנסמך על ידי אדם או על ידי כלים נחשב אהל לטמא כלים שתחתיו אפלו שלא כנגד הטמאה, כאילו נתונים באהל המת: **אֲבָל לֹא לְטָהַר.** דאין נחשבים אהל לחוץ בפני הטמאה: **נִדְבָדָד.** אבן גדולה ורחבה. לשון נדבדבין די אבן גלל: **כָּלִים שְׁעַל גְּבֵיו טַמְאִין.** שאינו חוצץ וכמאן דליתיה דמי, דאין עשוי אהל לטהר: **כָּלִים שְׂתַחֲתִין טַמְאִים.** דלטמא נעשים אהלים: **וְרַבִּי אֵלִיעֶזֶר מְטָהַר.** בתרויהו. דסבר נעשה אהל לטהר וחוצץ בפני הטמאה. ואין הלכה כרבי

אָלִיעֶזֶר: **נָתַן עַל אַרְבָּעָה כְּלִים**. אִם הָיָה הַנְּדָבָד נָתַן עַל אַרְבָּעָה כְּלִים, אָפְלוּ כְּלֵי גְלָלִים שְׂאִין מְקַבְּלִים טַמְאָה: **עַל אַרְבָּעָה אַבְנִים**. שְׂאִין כְּלִים, נֶחֱשֵׁב אֶהֱל לַחוּץ בְּפָנֵי הַטַּמְאָה: **דָּבָר שֵׁשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים**. חוּץ מֵאָדָם:

פרק ו - משנה ב

אחד מהן. מאותם המלוים את המת לקברו ולא מנושאי המטה **[ו]**. והוא הדין אם הגיף את הדלת אדם אחר, אלא אורחא דמלתא נקט: **הגיף את הדלת**. כדי שלא תפנס הטמאה לבית בשעה שיעברו דרך אכסדרה שלפני הבית, דיש תקרה על גבה: **אם יכול הדלת לעמד**. בלא סמיכת מפתח, הוה ליה מפתח כמאן דליתיה והדלת חוצץ בפני הטמאה: **ואם לאו טמא**. דכל דבר הנסמך בכלים אינו חוצץ בפני הטמאה, כדאמרו דאין אדם וכלים נעשים אהלים לטהר. והינו טעמא דתבן, והינו טעמא דגרוגרות, והינו טעמא דטיח, משום דעמידתן על ידי כלים שהם חבית וקפה וקנקנים: **שהן נתונים בחלון**. שיש בו טפח על טפח שמביא את הטמאה מבית לבית: **אם יכולים הגרוגרות והתבן לעמד בעצמן**. בלא חבית וקפה: **טהורים**. שהכלים כמו שאינן, והגרוגרות והתבן מצילים. והוא שיהיו הגרוגרות שהסריחו ואינן ראויות לאכילה **[ז]**, וכן התבן מסרח ואינו ראוי לאכילת בהמה **[ח]** ומבטל להו ואין דעתו לפנותו, ומשום הכי חיצי, דכל היכא דאין התבן והגרוגרות סותמים הכל, כגון הכא דאיכא מקום קפה וחבית, אי לא מבטל להו לא חיצי: **ואם לאו טמאין**. ובלבד שתהא החבית אם היא של חרס פיה כנגד הטמאה ולפיכך אינה מצלת, שכל דבר המקבל טמאה אינו חוצץ בפני הטמאה. אבל אם גב החבית כנגד הטמאה, חוצצת בפני הטמאה **[ט]**, שאין כלי חרס מקבל טמאה מגבו: **בית שחצו בקנקנים**. ופיהו כלפי הטמאה, דעכשיו אין מצילים: **וטח בטיח**. בין מבפנים בין מבחוץ: **אם יכול הטיח לעמד בפני עצמו טהור**.
שהטיח חוצץ בפני הטמאה

פרק ו - משנה ג

כתל שהוא לאויר. שצדו אחד אויר העולם, וצדו האחר משמש את הבית, כגון כתל שמפסיק בין בית לחצר או בין בית לגנה **[י]**: **והטמאה בתוכו**. שנסדק הכתל **[יב]** ויש טמאה בחללו בתוך הסדק: **מחציו ולפנים**. אם הטמאה מן החצי של כתל לצד הבית: **הבית טמא**. כאלו הייתה בתוך

הַבַּיִת, דִּהְיוּ פְּלֶגֶא בְּתֵר בַּיִת שְׁדִינָן לִיה. וְהַעוֹמֵד בְּכֶתֶל לְמַעַלָּה אֶפְלוּ
עוֹמֵד כְּנֶגֶד הַטְּמֵאָה: **טְהוֹר**. דְּלֹאוּ כְּטְמֵאָה רְצוּצָה חֲשִׁיבָה, וְאֵינָה בּוֹקֵעַת
וְעוֹלָה, דְּהָא חֲשְׁבִינָן לָהּ כְּמִנְחַת בְּאֵהָל: **מַחְצִיו וְלַחוּץ**. לְצַד הָאָוִיר, לֹא
שְׁדִינָן לִיה בְּתֵר בַּיִת, וְלִפְיֵךְ הַעוֹמֵד מְלַמְעָלָה טְמֵא כִּינּוּ דְלֹאוּ כְּמִנְחַת
בְּאֵהָל הִיא הֵרִי הִיא טְמֵאָה רְצוּצָה וּבּוֹקֵעַת וְעוֹלָה: **מַחְצָה לְמַחְצָה**.
שְׁהַטְמֵאָה בְּאַמְצַע: **רַבִּי מֵאִיר מְטֵמֵא**. דְּשְׁדִינָן לִיה לְכַתֵּל בְּתֵר בַּיִת וּבְתֵר
אָוִיר לְחִמְרָא: **וְחֲכָמִים מְטֵהֲרִים**. דְּלִגְמְרֵי שְׁדִינָן לִיה בְּתֵר בַּיִת. וְהִלְכָה
כְּחֲכָמִים: **כָּל הַכֶּתֶל לַבַּיִת**. אֶפְלוּ עוֹמְדֵת הַטְּמֵאָה בְּחֻצֵי שָׁל צַד הָאָוִיר הֵרִי
הִיא כְּאֵלוּ מִנְחַת בְּתוֹךְ הַבַּיִת:

פרק ו - משנה ד

כֶּתֶל שְׁבִין שָׁנֵי בְּתִים. כֶּתֶל הַמִּפְסִיק בֵּין שְׁנֵי בְּתִים: **טְמֵאָה בְּאֶחָד מֵהֶן**.
בְּאֶחָד מִן הַבְּתִים: **מַעְזִיבָה**. תִּקְרָה הַמִּפְסִיקָת בֵּין בַּיִת לְעֵלְיָה: **רַבִּי יְהוּדָה**
אָמַר וְכוּ'. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

פרק ו - משנה ה

טְמֵאָה בֵּין הַקּוֹרוֹת. בֵּין קוֹרוֹת הַתִּקְרָה שֶׁהַנְּסָרִים עָלֶיהֶן וְהַמַּעְזִיבָה עַל
גִּבּוֹן. וּמִתְנִיתִין כְּרַבִּי יְהוּדָה {טו} דְּאָמַר כָּל מַעְזִיבָה לְעֵלְיָה. וְהַשְּׁתָּא קָאָמַר
שְׂאִם הִיְתָה טְמֵאָה בְּקוֹרוֹת שֶׁתַּחַת הַמַּעְזִיבָה וּמַחְצָה שֶׁהִיא דְקָה כְּקִלְפַת
הַשּׁוּם חוֹצְצַת בֵּין הַטְּמֵאָה לַבַּיִת, שְׂאֵין הַטְּמֵאָה נִרְאִית בַּבַּיִת: **אִם יֵשׁ**
בְּמִקוֹם הַטְּמֵאָה פּוֹתַח טַפַּח. הֵינּוּ שְׂיֵשׁ חֲלָל טַפַּח בְּמִקוֹם הַטְּמֵאָה: **הַכֹּל**
טְמֵא. הַבַּיִת וְהָעֵלְיָה {טז}: **רֹאִים אֶת הַטְּמֵאָה כְּאֵלוּ הִיא אִטְס**. וְאֵין
יוֹצְאָה הַטְּמֵאָה לַבַּיִת אֶלָּא בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה {יז}: **הִיְתָה נִרְאִית לְתוֹךְ הַבַּיִת**.
שְׂאֵין תַּחְתִּיָּה כְּקִלְפַת הַשּׁוּם {יח}: **בֵּין כָּד וּבֵין כָּד**. בֵּין יֵשׁ בָּהּ פּוֹתַח טַפַּח
בֵּין אֵין בָּהּ פּוֹתַח טַפַּח:

בית המשמש את הכתל. המערות שתחת הקרקע כשחופרים כוון למת מצד זה וכוון למת מצד השני נמצא הכתל עשוי מאליו, משום הכי קרי ליה בית המשמש את הכתל, שעל ידי החפירה נעשה הכתל, אבל בגין שעל גבי קרקע, הכתל גורם לבית שיהיה בית, ומשום הכי קרי ליה נלעיל משנה ג' כתל המשמש את הבית: **טמאה בבתים.** בכוכין ובמחלות: **ועליהן כקלפת השום טהורין.** דמפסיק לטמאה, ואין דינם כדון כתל שבין שני בתים **[כ]**: **טמאה תחת העמוד.** אם יש עמוד בתוך הכוון או בתוך המערה וטמאה תחתיו והיא רוצצת שאין בה טפח על טפח ברום טפח **[כא]**: **טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.** וכל שפנגד הטמאה למעלה ולמטה טמא כדון כל טמאה מכסה, ומן הצדדים טהור, והוא הדין לעמוד שבבית:

פרח. דבר בולט ורחב שיוצא בראש העמוד או באמצעו: **כלים שתחת הפרח טהורים.** הכא אירי בעמוד העומד ברשות הרבים **[כב]** או בגנה וטמאה תחתיו, והפרח בולט מן העמוד טפח לחוץ ומאהיל על הכלים שתחתיו: **טהורים.** דטמאה בוקעת ועולה, וכל שבצדדים טהור: **רבי יוחנן בן נורי מטמא.** דפרח כעמוד, וכשהטמאה בוקעת חוזרת על הכלים שהפרח מאהיל עליהם. ואין הלכה כרבי יוחנן בן נורי: **הטמאה והכלים שתחת הפרח.** כגון שהפרח מאהיל על הטמאה ועל הכלים: **פותר טפח.** שבולט הפרח חוץ לעמוד טפח: **פרדסקים.** עמודים חלולים נתונים בכתל הבית ובהן חלונות חלונות ויש להן דלתות, וטמאה תחת אותן עמודים: **נפתח אחד מהן הוא והבית טמא.** שהטמאה בוקעת בתוכו ויוצאה לבית. ואפלו הטמאה מחציו של כתל ולחוץ דאינו נדון כבית. אפלו הכי הבית טמא **[כג]**: **ורואין את הפרדסקין כאלו הן אטם.** כלומר אם הדלת נעול ולא נפתח רואין אותו כאלו אין שם חלל כלל, ואם טמאה תחתיה נדון הכתל מחצה על מחצה, ככל הני דתנו לעיל מחציו ולפנים הבית טמא מחציו ולחוץ הבית טהור:

פרק ז - משנה א

הטמאה. שעל גבה. שעל גבי הכתל: **טמאות**. שהכתל משמש להן, וראשי קורות העליה תחובות בכתל והכתל גבוה והוי מחצה לכל העליות שזו למעלה מזו. ודוקא כשמוקום הטמאה טפח על טפח, דנחשב כל הכתל כקבר סתום **[א]** ומביא את הטמאה לכל העליות, אבל אין שם טפח על טפח, בוקעת כנגדה, והצדדים טהורים. ואין הכתל נדון מחצה על מחצה כיון דאפלו סדק ליכא לצד העליות: **עליה אחת בנויה על גבי שני בתים**. [שכתל זה מפסיק בין שני הבתים] ועליה בנויה על גבי שניהם: **היא טמאה**. עליה הראשונה, שהכתל ההוא מגיע עד המעזיבה והטמאה בוקעת בה: **וכל העליות שעל גבה טהורות**. דמעזיבה שעליה חוצצת: **כתל השונית**. כתל הבנוי במקום שהים מגיע שם בעת שהולך וסוער **[ג]**: **טמאה בוקעת ועולה**. אם יש טמאה תחתיו אין הכתל ההוא מטמא כל סביביו, לפי שאין שם חלל טפח: **נפש אטומה**. ציון שבונים על הקבר, והוא אטום שבנוי על הטמאה עצמה ואין המת קבור בארון כדי שיהיה בו חלל טפח: **כקבר סתום**. דמטמא כל סביביו במגע: **סמך לה סכות**. אנפש אטומה דלעיל קאי, דאמרינן הנוגע בה מן הצדדים טהור, ואם עשה לציון זה האטום סכות כעין משקוף **[ד]**, הסכה היא טמאה, לפי שהיא דומה לאהל המת: **ורבי יהודה מטהר**. כיון שהיא מן הצדדים. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק ז - משנה ב

כל שפועי אהלים פאהלים. שאם היתה טמאה תחת השפוע אף על פי שאינה תחת הגג של האהל, טמא, כאלו היתה מנחת תחת הגג: **וכלה עד כאצבע**. מלמעלה לצד הגג. דלא חישינן באהל של טמאה אלא שיהא בתוכו אור כשעור טפח על טפח ברום טפח מרבע: **טמאה באהל**. רחב הגג שאינו משפע קרוי אהל: **הנוגע בו מתוכו וכו'**. וטעמא דצד פנימי של אהל וצד חיצון שלו כשני כלים חשיב להו, וצד שכלפי הטמאה ככלי הנוגע במת עצמו, וצד שני ככלים הנוגעים בכלים. הלכך, טמאה בתוכו, הנוגע מתוכו טמא טמאת שבעה, דהוי ליה אדם שנגע בכלים שנגעו במת

דַתְנֵן בְּרִישׁ פָּרֶק קָמָא דְטָמְא טְמַאת שְׁבָעָה : אַבְל הַנוֹגַע מֵאֲחוּרֵי טְמַא
 טְמַאת עָרַב. כְּדַתְנֵן (לְעִיל פִּיֵּא מִיֵּב) כְּלִים בְּכָלִים טְמַאִים טְמַאת שְׁבָעָה,
 הַשְּׁלִישִׁי, בֵּין אָדָם בֵּין כְּלִים טְמַאִים טְמַאת עָרַב. וּבְטַמְאָה מֵאֲחוּרֵי הָוִי
 אֶפְכָּא, דְצַד חִיצוֹן כְּכָלִים הַנוֹגְעִים בְּמַת, וְצַד פְּנִימֵי כְּכָלִים בְּכָלִים. וְטַעְמָא
 דְצַד פְּנִימֵי וְצַד חִיצוֹן נְחָשְׁבִים כְּשְׁנֵי כְלִים, דְכַשְׁהִטְמָאָה בְּתוֹכּוֹ כִּיּוֹן דְמַצִּיל
 מְלֶהוּת הַטְמָאָה בּוֹקְעַת וְעוֹלָה אִין לּוֹ כַח לְטַמְא הַנוֹגַע בְּחוּץ טְמַאת
 שְׁבָעָה, וְכַשְׁהִטְמָאָה בְּחוּץ כִּיּוֹן דְמַצִּיל מְלֶהוּת הַטְמָאָה בּוֹקְעַת וְיִוְרְדַת אִין
 לּוֹ כַח לְפְנִימֵי לְטַמְא הַנוֹגַע בּוֹ טְמַאת שְׁבָעָה. וּמְכַל מְקוֹם הָאֵהֶל עֲצָמוֹ בֵּין
 בְּפָנִים בֵּין בְּחוּץ טְמַא טְמַאת שְׁבָעָה, דְהָוִי לִיה כְּלִים בְּכָלִים. וְכַלְהָ
 מִתְנַתִּין מִיְרֵי לְאַחַר שְׁיָצָא הֵמַת מִן הָאֵהֶל (ו) : כְּחֲצֵי זֵית מְתוֹכּוֹ וְכְחֲצֵי
 זֵית מֵאֲחוּרֵי. הָאֵהֶל טְמַא מְמַה נִפְשָׁד טְמַאת שְׁבָעָה, שְׁמַצְטָרֵף חֲצֵי זֵית
 שְׁבְתוֹכּוֹ עִם הַחֲצֵי זֵית שְׁבְאֲחוּרֵי. אַבְל הַנוֹגַע בֵּין מְתוֹכּוֹ בֵּין מֵאֲחוּרֵי אִין
 בּוֹ אֶלָּא טְמַאת עָרַב, דְכִיּוֹן דְלִיכָא כְּזֵית בְּמְקוֹם אֶחָד אִי אֶפְשָׁר לְכַל צַד
 לְחֲשֵׁב אֶלָּא כְּכָלִים בְּכָלִים, הַלְכָּד הַנוֹגַע טְמַא טְמַאת עָרַב : מְקַצְתּוֹ מְרַדְד
 עַל הָאָרֶץ. לְאַחַר שְׁפִרְשׁוּ הָאֵהֶל, סָרַח הָעוֹדֵף בִּירִיעוֹת הָאֵהֶל פִּרְשׁוּ אוֹתָם
 בְּאָרֶץ : מְרַדְד. תַּרְגוּם וְיִרְקְעוּ אֶת פְּחֵי הַזֶּהָב (שְׁמוֹת לט) וְיִרְדִּידוּ : טְמַאָה
 תַּחְתָּיו. תַּחַת אוֹתוֹ רְדוּד : אוֹ עַל גְּבִיּוֹ. עַל גְּבִי הַרְדוּד : בּוֹקְעַת וְעוֹלָה בּוֹקְעַת
 וְיִוְרְדַת. וְנִטְמָא הָאֵהֶל. אַבְל הַנִּכְנָס לְתוֹכּוֹ טְהוֹר אִם לֹא נָגַע בּוֹ : מְקַצְתּוֹ.
 שֶׁל אֵהֶל : מְרַדְד עַל אֶרֶבָּה שְׁבִין בֵּית לְעֵלְיָה. וְטַמְאָה בְּבֵית : רַבִּי יוֹסִי
 אוֹמֵר מַצִּיל. עַל הָעֵלְיָה : כְּנִטְיַת הָאֵהֶל. שְׁהָאֶרֶבָּה בְּאוֹיֵר הָאֵהֶל, אִזּוּ מַצִּיל
 עַל כָּל הָעֵלְיָה שְׁחוּץ לְאֵהֶל :

פרק ז
-
משנה ג

כְּלֵן טְמַאִים. כָּל הַכְּלִים הַמְנַחִים תַּחַת הַמְשָׁקוּף שֶׁל פֶּתַח בְּחֻלַּל הַפְּתָחִים
 מִבְּחוּץ כְּלֵן טְמַאִים אֶף עַל פִּי שְׁהַפְּתָחִים נְעוּלִים, דְגִזְרוּ חֲכָמִים טְמָאָה עַל
 הַמְקוֹם שֶׁהוּא דָרָךְ יְצִיאַת טְמָאָה, שְׁסוּפוּ שֶׁל מֵת לְצֵאת דָרָךְ שָׁם : חֲשֵׁב
 לְהוֹצִיאוֹ בְּאֶחָד מֵהֶן. אֶף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִפְתַּח : אוֹ בְּחֻלּוֹן שֵׁישׁ בּוֹ אֶרְבָּעָה.
 דְבִהְכִי שְׁעָרוֹ חֲכָמִים שְׁרָאוּי לְהוֹצִיֵאת הַמַּת : הַצִּיל עַל כָּל הַפְּתָחִים.
 הַנְּעוּלִים : יַחֲשֵׁב עַד שֶׁלֹּא יָמוּת הַמַּת. דְמַשְׁיִרְדָּה תוֹרַת טְמָאָה לְפְתָחִים
 בְּמִיתַת הַמַּת שׁוּב אֵינָה עוֹלָה מֵהֶן בְּמַחְשְׁבָה אֶלָּא עַל יְדֵי מַעֲשֵׂה כְּגוֹן
 נִפְתַּח : וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֶף מִשְׁמַת. דְמַחְשְׁבָה מִפְקַעַת תוֹרַת טְמָאָה מִן
 הַפְּתָחִים מִכָּאן וּלְהַבָּא. אַבְל כְּלִים שֶׁהֵיוּ בְּפְתָחִים קִדְּם מִחְשְׁבָה מוֹדוֹ בֵּית
 הַלֵּל שֶׁהֵם טְמַאִים (יא) : הִיָּה. אֶחָד מִן הַפְּתָחִים סְתוּם בְּאַבְנִים : כְּשִׁיפְתַּח
 אֶרְבָּעָה טְפָחִים. הֲצִלוּ שְׁאֵר פְּתָחִים : כְּשִׁיפְתַּח. לְפְתַח מִיַּד הֲצִלוּ שְׁאֵר
 פְּתָחִים : בְּפוֹתַח בְּתַחֲלָה. כְּגוֹן כְּתַל שְׁאִין בּוֹ פְתַח וּבָא לַעֲשׂוֹת פְּתַח חֲדָשׁ,
 לֹא הֲצִלוּ הַפְּתָחִים עַד שִׁיפְתַּח אֶרְבָּעָה עַל אֶרְבָּעָה :

פרק ז - משנה ד

והוציאוה מביית לביית. ובבית שני ילדה ולד מת, ומספקא לן אם יצא הולד מת מן הביית] הראשון: בזמן שהיא נטלת בגפים. שחברותיה נוטלות אותה בזרועותיה, שאינה יכולה לילך, חישנין שמא יצא הולד מת מן הביית הראשון: הקבר. רחם האשה שנפתח כשהולד יוצא: אין לנפלים פתיחת הקבר וכו'. סיומא דמלתא דרבי יהודה היא. והכי קאמר, הא דאמרן שמשנפתח הקבר אין פנאי להלך לא אמרן אלא בגנפל שעגל ראש כפיקה, כלומר שיש לו עגול ראש גדול כפלך הזה שהנשים טוות בו החוט של שתי, אבל אם לא היה לגנפל עגול ראש כפיקה אלא קטן מזה, אף על פי שנפתח הקבר ויצא ראש הולד לחוץ, יש לה פנאי להלך וחישנין שמא יצא ראשו מן הביית הראשון. והלכה כרבי יהודה [יג]:

פרק ז - משנה ה

יצא הראשון מת. הולד הראשון יצא מת והולד השני יצא חי: טהור. השני החי [יד] מטמאת מת, אם הוציאו המת מן הביית קדם לידת השני. דבעודו במעי אמו לא נטמא אף על פי שנפתח הקבר, דטהרה [טו] בלועה אינה מטמאה: הראשון חי והשני מת טמא. ואף על פי שהוציאו החי מן הביית קדם שנוולד המת. דמכין שניצא החי נפתח הקבר ונטמא מייד, דסוף טמאה לצאת: בשפיר אחד טמא. כלומר אם יצאו שניהם כעין שפיר אחד [טז], שניצאו בבת אחת, טמא. שפיר, שליא שהולד נתון בה: בשני שפירין. כלומר כעין שני שפירין זה אחר זה, אפלו ראשון חי ושני מת: טהור. דסבר רבי מאיר אף על פי שנפתח הקבר אין מטמא עד שניצא לאויר העולם [יז]. ואין הלכה כרבי מאיר:

פרק ז - משנה ו

יצא רבו. של ולד. ומשיצא רב ראשו שהוא משתצא פדחתו אין נוגעים

יֵשׁ מְבִיאִין אֶת הַטְּמֵאָה. שְׂאֵם הָאֶהֱלוּ עַל הַטְּמֵאָה וְאָדָם וְכֻלָּים מְבִיאִין אֶת הַטְּמֵאָה עַל הָאָדָם וְהַכֵּלִים, וְאָף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִגְעוּ בַטְּמֵאָה : וְחוֹצְצִים. אִם הַטְּמֵאָה תַּחְתִּיהֶן מְצִילִין אָדָם וְכֻלָּים שֶׁעַל גִּבּוֹן, לְפִי שֶׁהֵן חוֹצְצִים בְּפְנֵי הַטְּמֵאָה. וְכֵן אִם טְמֵאָה עַל גִּבּוֹן מִבְּחוּץ, מְצִילִין כֻּלָּים שֶׁתַּחְתִּיהֶן : שְׂדֵה. תֵּבָה גְדוֹלָה [א] שֶׁל עֵץ כַּמִּין אָרוֹן : תֵּבָה. קִטְנָה כְּעֵין שֶׁלְחָנִים : מְגֻדֵל. שֶׁל עֵץ עֲשׂוּי לְאוֹצָר : פְּוֹרֵת הַקֶּשׁ. קְפוֹת גְּדוֹלוֹת עֲשׂוּיוֹת מְקֻשׁ אוֹ מְעֻרְבָה אוֹ כְּפוֹת תְּמָרִים : פְּוֹרֵת הַקְּנִים. כַּמִּין סֵלִים עֲשׂוּיִין מְקָנִים : וּבּוֹר סְפִינָה אֶלְכֶסְנֵדְרִית. הַסְּפִינּוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁמְפַלְיָגִים בָּהֶם בֵּימֵי הַגְּדוֹל, עוֹשִׂין בְּתוֹכָן כְּלֵי גְדוֹל שֶׁל עֵץ כַּמִּין בּוֹר שֶׁמְשִׁימִים בּוֹ הַמַּיִם הַמְּתוּקִין הָרְאוּיִין לְשִׁתְּיָה : וְהוּן מְחִזְיָקִים אַרְבָּעִים סָאָה בִּלְחַ. דְּכִיּוֹן שֶׁהֵן גְּדוֹלִים בְּמִדָּה זוֹ שׁוֹב אֵינָן מְקַבְּלִים טְמֵאָה, וְחוֹצְצִים בְּפְנֵי הַטְּמֵאָה : סְקוֹרְטִיא. עוֹר שֶׁלּוֹבְשִׁים הַעֲבָדִים בְּשַׁעַת מְלֹאכֶתָן : קְטַבְּלִיא. עוֹר שֶׁמְצִיעִין לְמִטָּה וְשׁוֹכְבִין עָלָיו, וְקוֹרִין לוֹ בְּעֶרְבֵי נְטִיעַ : שֶׁהֵן עֲשׂוּיִין אֶהֱלִים. נְטוּיִין כְּעֵין אֶהֱל. וְאָף עַל גִּב דִּירִיעָה וְסְקוֹרְטִיא וְקְטַבְּלִיא וְסֻדִּין וּמִפָּץ וּמִחֻצְלַת כֻּלָּים נִינְהוּ וּמְקַבְּלֵי טְמֵאָה, מִכָּל מְקוֹם כְּשֶׁהֵן נְטוּיִין כְּאֶהֱלִים [ב] חוֹצְצִים בְּפְנֵי טְמֵאָה, דְּאֶהֱל אָף עַל גִּב דְּמְקַבְּלֵי טְמֵאָה חוֹצֵץ בְּפְנֵי הַטְּמֵאָה : וְעֵדֶר בְּהֵמוֹת. כְּשֶׁהֵן עוֹמְדוֹת וְלֹא מְהַלְכוֹת וְרֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בֵּין רִגְלָיו שֶׁל זֶה : וּמְכוֹנוֹת חִיָּה וְעוֹף. קִנֵּי חִיָּה וְעוֹף [ג]. לְשׁוֹן מְכוּן לְשַׁבְּתָדָד (שְׁמוֹת טו) : וְהָעוֹף שֶׁשָּׁכַן. שֶׁהִיא קָשׁוּר עַל הַפֶּתַל אוֹ עַל הָאֵילָן : וְהָעוֹשֶׂה מְקוֹם לְבִנָּה בְּשִׁבְלִים. שֶׁמְחַפֶּה לְשִׁבְלִים [ד] מְקוֹם דוֹמָה לְבֵית : הָאִירוֹס וְהַקְּסוֹם וְדַלְעַת יוֹנִית וְיִרְקוֹת חֲמוּרִים. כָּל אֵלוֹ מִינֵי יִרְקוֹת שֶׁעֲלִים שֶׁלֶּהֶן רְחִבִים [ה] : חוּץ מִן הָעֵגוּל שֶׁל דְּבִלָּה. לְפִי שֶׁתַּחַת צֶל עֵגוּל שֶׁל דְּבִלָּה הֵיוּ רְגִילִים לִישֵׁב יוֹתֵר מִשְׁאֵר אֲכָלִים. וְהַכִּי תִנְיָא בְּתוֹסַפְתָּא. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹחֲנָן בֶּן נוּרִי :

פרק ח - משנה ב

הזיזין. עץ או אבן יחידי היוצא מן הכתל קרוי זיו: **גזריות**. כמו גזוזטראות. בנן של אבנים או של עצים היוצא מן הכתל: **והשובכות**. של יונים: **והשקיפים והסלעים**. פרשנו לעיל סוף פרק ג: **גהרים**. מין חורים שמשם בא האור. ויש מפרשים מין מערות וחוּחִים: **והשננים**. שני הסלע: **מעזיבה רפה**. כגון שעושים מערבה ומקנים ומשימים עליהם טיט מעט: **מעזיבה בינונית**. אבל אם אינן יכולים לסבל אלא מעזיבה רפה, אין מביאים את הטמאה ולא חוצצים. והלכה כחכמים: **אילן המסד**. לשון סוככים בכנפיהם: **והפרעות היוצאות מן הגדר**. דרך גדר שנותנים בראשו קוצים וברקנים [ז], ועודפים על הגדר ובולטים לחוץ. ופרעות, לשון גדל פרע:

פרק ח - משנה ג

ואין מחזיקים ארבעים סאה בלח. דכיון דמקבלי טמאה, אין חוצצין: **שאין עשויין אהלים**. אין נטועים כעין אהל, אלא מרדדים על פי ארבה: **מוסף עליהם רחים של אדם**. הינו רחים דיד, שהן מטלטליו ומקבלי טמאה. למעוטי רחים של בהמה דלא מטלטליו ולא מקבלי טמאה:

פרק ח - משנה ד

מסכת פרוסה. חוטי השתי כמו שהן פרוסים בכלי האורג קדם שיארג הבגד, אם היו פרוסים על פני ארבה שבין בית לעליה וטמאה תחתיה, מצלת על הפלים שלמעלה. אבל אם מאהלת על המת ועל הפלים אין מביאה את הטמאה, דלא חשיבא אהל עד שתארג [יא]: **וחבילי המטה**. חבילים של מטה כשהיא מסרגת: **והמשפלות**. קפות שמוציאים בהן את הזבל: **והסריגות שבחלונות**. סבכות שעושים בחלונות, חוצצים, שאין הטמאה עוברת לצד אחר. ובלבד שלא יהיה בכלן נקב כפותח טפח, שנקב פותח טפח מביא את הטמאה:

ירקות שָׁמנו. הַנָּךְ דִּתְנֵן בְּרִישׁ פְּרָקִין, אִירוֹס וְקֶסוֹם וְיִרְקוֹת חֲמוּרִים וְדִלְעַת יוֹנִית. וְהִנְהוּ בְּמַחְבְּרִים. דָּאֵי בְּתִלוּשִׁים, אִי בְּשֶׁהֲכָשְׁרוּ לְקַבֵּל טַמְאָה, לֹא חִיצִי, דְּדַבֵּר הַמְקַבֵּל טַמְאָה אֵינוֹ חוֹצֵץ בְּפָנֵי הַטַּמְאָה. וְאִי בְּשֶׁלֹּא הֲכָשְׁרוּ, הֵינּוּ אֲכָלִים טְהוּרִים: **כַּפַּת הַבֶּרֶד.** חֲתִיכַת הַבֶּרֶד. לְשׁוֹן מְשֻׁלָּךְ קָרְחוֹ כַּפְתִּים (תְּהֵלִים קמ"ז). אִי נִמְי, בֶּרֶד הָעֲשׂוּי כַּכֶּה. אַרְקוּוּלִ"ט בְּלַע"ז: **וְהַכֶּפֹּר.** מִים הַנוֹזְלִים וְיוֹרְדִים שְׁקֵפָאוּ: **גְּלִיד.** מִי נְהָרוֹת קְפוּאִים: **וְהַמֶּלַח.** כָּל הַנִּי אֵין מְבִיאִים וְלֹא חוֹצְצִים. לְפִי שֶׁהֵן נִמוּחִים וְאֵינָם מִתְקִימִים: **דּוֹלֵג.** בְּהֵמָה וְחִיָּה. וְקוֹפֵץ, בְּאֶדָם. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים, דּוֹלֵג וְקוֹפֵץ תִּרְוִיחוּ בְּאֶדָם **(יב)**, אֶלֶּא דּוֹלֵג שֶׁרָגְלוֹ אַחַת מִנְחַת בְּאַרְץ וְדּוֹלֵג בְּשִׁנְיָה, וְקוֹפֵץ, בְּשִׁתֵּי רִגְלָיו: **וְהַטְּלִית הַמְּנַפֵּנָת.** שֶׁמְנִיפָתָה הַרוּחַ וְעוֹמְדַת בְּאֹיֵר כְּמוֹ קֶבֶה: **כָּבֵשׂ אֶת הָאֶבֶן עַל גְּבִי הַטְּלִית.** שֶׁהִיְתָה אֶבֶן מִנְחַת בְּקֶצֶה אֶחָד שֶׁל טְלִית וְהִנִּיף הַרוּחַ הַקֶּצֶה הַשְּׂנִי וְנַעֲשֶׂה כְּמִין אֶהֱל: **מְבִיאָה אֶת הַטַּמְאָה.** אִם הֵאָהִילָה עַל הַמַּת וְעַל הַכְּלִים מְבִיאָה אֶת הַטַּמְאָה עַל הַכְּלִים: **הַבֵּית שֶׁבִּסְפִינָה.** כְּגוֹן שֶׁהַבֵּית בְּרֵאשׁ הַסְּפִינָה וּמֵאָהֱלַת עַל הַכְּלִים שֶׁבִּסְפִינָה וְעַל הַמַּת שֶׁבִּים **(יד)** בְּשַׁעַר שֶׁהִיא מְהַלְכַת. פְּרוּשׁ אַחַר, הַבֵּית שֶׁבִּסְפִינָה וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד בְּרוּחַ מְצוּיָה, אֶפְלוּ הֵאָהִיל עַל הַמַּת וְהַכְּלִים שֶׁבִּסְפִינָה אֵינוֹ מְבִיא אֶת הַטַּמְאָה, דָּלֵא חֲשִׁיב אֶהֱל. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי:

כְּשֵׁנִי חֲצָאֵי זִיתִים. חֲצִי זִית בָּזוֹ וְחֲצִי בָּזוֹ: **הַבֵּית טַמְא.** דָּאֵין צָמִיד פְּתִיל מְצִיל עַל הַטַּמְאָה שֶׁתְּחַתּוֹ שְׁלֹא תִטְמָא הַבֵּית, וְאֵף עַל פִּי שֶׁהֵן בְּשִׁתֵּי חֲבִיּוֹת, הוֹאִיל וּשְׁתִּיָּהֵן בְּבֵית מְצֻטְרָפִים לְכַשְׁעוֹר לְטַמְא הַבֵּית. וְהַחֲבִיּוֹת טְהוּרוֹת, דָּאֵין טַמְאָת חֲצִי זִית שֶׁבְּחֲבֵרָתָה נִכְנָסַת לְתוֹכָהּ הוֹאִיל וּמְקַפֵּת צָמִיד פְּתִיל: **וְכֵן שְׁנֵי חֲדָרִים שֶׁהֵן פְּתוּחִים לְבֵית.** וְדִלְתוֹתֵיהֶן נְעוּלוֹת, וְחֲצִי זִית בְּחֶדֶר זֶה וְחֲצִי זִית בְּחֶדֶר זֶה. הַבֵּית טַמְא, דְּסוּף טַמְאָה לְצֵאת. וְחֲדָרִים טְהוּרִים, דָּאֵין דֶּרֶךְ טַמְאָה לְכַנֵּס:

פרק ט - משנה א

פִּוּרֵת. שֵׁישׁ לָהּ שׁוּלִים, וּמְחֻזְקֵת אַרְבָּעִים סָאָה בְּלַח שֶׁהוּן כּוֹרִים בְּיַבֵּשׁ שְׂאִינָה מְקַבֶּלֶת טְמֵאָה **[א]**, וּמִטָּה עַל צֵדָה בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וּמְקַצֶּתָהּ בַּחוּץ **[ב]** וּמְקַצֶּתָהּ בַּבַּיִת: **וּפִיָּה לַחוּץ.** וְשׁוּלֵיהָ לַפְּנִים: **כְּזֵית מִן הַמֵּת נִתּוֹן תַּחְתֵּיהָ.** מִבַּחוּץ: **כָּל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַזֵּית.** אִם הַזֵּית תַּחְתֵּיהָ וְכֻלִּים עַל גְּבֵה כְּנֶגְדּוֹ, אוֹ הַזֵּית עַל גְּבֵה וְכֻלִּים תַּחְתֵּיהָ כְּנֶגְדּוֹ: **תַּחְתֵּיהָ וְגֵבֵה טְמֵא.** אָבֵל מֵה שֶׁבְּתוֹכָהּ טְהוֹר. דָּאָף עַל פִּי שֶׁהַכּוֹרֶת מְצַלֶּת עַל מֵה שֶׁבְּתוֹכָהּ, אִינָה מְצַלֶּת עַל מֵה שֶׁתַּחְתֵּיהָ וְגֵבֵה כְּנֶגֶד הַזֵּית שֶׁל טְמֵאָה. דְּעַל מֵה שֶׁבְּתוֹכָהּ דִּין הוּא שֶׁתַּצִּיל, דְּאֶפְלוּ מִנְחַת בְּאֵהֶל הַמֵּת מְצַלֶּת בְּצִמּוּד פְּתִיל **[ג]**, כִּיּוֹן שְׂאִינָה מְקַבֶּלֶת טְמֵאָה, אָבֵל מֵה שֶׁתַּחְתֵּיהָ וְשֶׁעַל גְּבֵה אִינָה מְצַלֶּת כִּיּוֹן דְּכֻלֵּי הִיא, כְּדַתְּנוֹן לְעִיל פֶּרֶק ו' **[ד]** אָדָם וְכֻלִּים נַעֲשִׂים אֲהֻלִים לְטְמֵא אָבֵל לֹא לְטְהוֹר: **וְכָל שְׂאִינוֹ כְּנֶגֶד הַזֵּית תּוֹכָהּ וְהַבַּיִת טְהוֹר.** הִכִּי קֹאֲמֵר, כֻּלִּים שֶׁתַּחְתֵּיהָ וְגֵבֵה שְׂאִינוֹן כְּנֶגֶד הַזֵּית שֶׁל טְמֵאָה, וְתוֹכָהּ כְּלוּמֵר כֻּלִּים שֶׁבְּתוֹכָהּ וְאֶפְלוּ הוּן כְּנֶגֶד הַזֵּית, וְכֻלִּים נִמִּי שֶׁבַּבַּיִת, הַכֹּל טְהוֹר: **בַּבַּיִת אֵין טְמֵא אֶלֶּא הַבַּיִת.** אִם הַכּוֹרֶת בַּבַּיִת אֵין טְמֵא אֶלֶּא הַבַּיִת, אָבֵל הַכֻּלִּים שֶׁבְּתוֹךְ הַכּוֹרֶת טְהוֹרִים **[ה]**, דְּפִיָּה לַחוּץ: **בְּתוֹכָהּ הַכֹּל טְמֵא.** אִם הַכּוֹרֶת בְּתוֹךְ הַכּוֹרֶת, הַכֹּל טְמֵא. דְּבַכּוֹרֶת שֶׁהִיא נְקוּבָה מִן הַדְּפָנוֹת בְּפוּתָהּ טַפַּח עֶסְקִינוֹ, כְּדָבְעִינוֹ לְמִימֵר לְקַמּוֹ **[מְשַׁנֵּה ג]**, אֶלֶּא שֶׁהַנְּקָבִים פְּקוּקִים בְּקֶשׁ וְאֵין הַסְּתִימָה מֵהַדְּקָת, וְדָרְךְ הַנְּקָבִים יוֹצֵאָה הַטְּמֵאָה לַבַּיִת כִּיּוֹן דְּלֹא מֵהַדְּקִי **[ו]**, וְאֶפְלוּ כֻלִּים שֶׁתַּחְתֵּיהָ וְשֶׁעַל גְּבֵה מִבַּחוּץ טְמֵאִים, דְּכִיּוֹן שֶׁהַזֵּית בְּתוֹכָהּ רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאֵלוֹ הִיא מְלֵאָה טְמֵאָה, וְאֵין כְּלִי מְצִיל עַל מֵה שֶׁתַּחְתֵּיו וְעַל גְּבִיו. אָבֵל כְּשֶׁהַטְּמֵאָה בַּבַּיִת, אֲמֵרוֹן לְעִיל דְּאֵין טְמֵא אֶלֶּא הַבַּיִת, שְׂאִין הַטְּמֵאָה נִכְנָסֶת בַּכּוֹרֶת דְּרָךְ נְקָבִים אֵף עַל פִּי שֵׁישׁ בְּהוֹן פּוּתָהּ טַפַּח, הוֹאִיל וְהוֹן פְּקוּקִים, וְדָרְךְ פִּיָּה אִינָה נִכְנָסֶת שְׁהָרִי פִּיָּה לַחוּץ:

פרק ט - משנה ב

הִיָּתָה גְבוּהָה מִן הָאָרֶץ טַפַּח. דְּעַכְשָׁיו יֵשׁ תַּחְתֵּיהָ אֲהֵל טַפַּח: **הַכֹּל טְמֵא.** דְּמִבֵּיאָה טְמֵאָה לַבַּיִת כִּיּוֹן דְּגְבוּהָה טַפַּח, וְכֻלִּים שֶׁעַל גְּבֵה אֶפְלוּ שְׂלֹא כְּנֶגֶד הַטְּמֵאָה נִמִּי טְמֵאִין וְאֶפְלוּ בַּחוּץ, דְּתַחְתֵּיהָ כְּמֵאן דְּמְלִיא טְמֵאָה. וְאֵין

מְצַלֶּת עַל גְּבַהּ, דָּאִין כְּלִי מִצִּיל. וְכֵן אִם טַמְאָה בְּבֵית נְמִי הַכֹּל טַמְא מֵהָאִי טַעֲמָא, דְּאֵהֵל הַבַּיִת מִבֵּיא טַמְאָה לְתַחְתֵּיהּ וְאִין מְצַלֶּת עַל גְּבַהּ. וְאִם טַמְאָה עַל גְּבַהּ, כִּינּוּן דְּאִין מְצַלֶּת עַל מַה שְּׁתַּחֲתֵיהּ, רוּאִים תַּחְתֵּיהּ כְּמֵאן דְּמִלֵּיא טַמְאָה {ז}, הַלְכָד מַה שְּׁבַבִּית וּמַה שְּׁתַּחֲתֵיהּ וּמַה שְּׁעַל גְּבַהּ הַכֹּל טַמְא: אֵלֶּא תוֹכָהּ. כְּלוּמַר הַכֹּל טַמְא חוּץ מִמַּה שְּׁבַתוֹכָהּ שְׁטָהוּר:

פרק ט - משנה ג

בְּזֵמַן שֶׁהִיא כְּלִי. שְׁלֵא נִפְחָתָה וְלֹא נִתְבַּטְּלָה מִתּוֹרַת כְּלִי: מְחַלְחֶלֶת. שֶׁהַדְּפָנוֹת נְקוּבוֹת בְּפוּתַח טַפַּח. שְׁרָגִילִים לַעֲשׂוֹת נְקָבִים בְּדְפָנוֹת הַפּוּרַת כְּדִי שְׁיִכְנָסוּ הַדְּבוּרִים וַיִּצְאוּ, וַיַּעֲמִים שְׁהִנְקָבִים פְּקוּקִים בְּקֶשׁ, אֵלֶּא דְהִפְקֶק לֹא מֵהִדֵּק {ח}: הֵיִתָּה פְּחוּתָהּ. שְׁנִפְחָתָה וְנִתְבַּטְּלָה מִתּוֹרַת כְּלִי: וּפְקוּקָה בְּקֶשׁ. בְּמִקּוֹם הַפְּחִיתָהּ. וְדְפָנוֹתֶיהָ שְׁלֵמוֹת {י} שְׁאִינָה מְחַלְחֶלֶת: אוֹ אֶפְלוּ אִין דְּפָנוֹתֶיהָ שְׁלֵמוֹת {יא} אֵלֶּא שְׁאַפּוּצָה, כְּלוּמַר סְתוּמָה בְּמִקּוֹם שֶׁהִיא מְחַלְחֶלֶת וְאִין בָּהּ חֲלָחוּל טַפַּח: כְּנִגְדּוֹ עַד הַתְּהוּם טַמְא. וְכֹל הַשְּׂאָר טָהוּר. דְּכִינּוּן דְּלָאוּ כְּלִי הוּא חָשׁוּב כְּאֵהֵל לְהַצִּיל תוֹכָהּ וְעַל גְּבַהּ {יב}: עַל גְּבַהּ. אִם כְּזֵית מִן הַמַּת נָתוּן עַל גְּבַהּ: כְּנִגְדּוֹ עַד הַרְקִיעַ טַמְא. וְכֹל הַשְּׂאָר טָהוּר, דְּמִצְלַת תוֹכָהּ וְתַחְתֵּיהּ. כִּינּוּן דְּלָאוּ כְּלִי הִיא {יג}: בְּבֵית. אִם כְּזֵית מִן הַמַּת בְּבֵית: אִין טַמְא אֵלֶּא הַבַּיִת. וְכֹל הַשְּׂאָר טָהוּר, דְּפִיָּה לְחוּץ: בְּתוֹכָהּ. אִם כְּזֵית מִן הַמַּת בְּבֵית: אִין טַמְא אֵלֶּא תוֹכָהּ. וְכֹל הַשְּׂאָר טָהוּר. דְּאִין טַמְאָה נִכְנָסֶת לְבֵית כִּינּוּן דְּאִינָה מְחַלְחֶלֶת וּפִיָּה לְחוּץ. וּמְצַלֶּת נְמִי עַל מַה שְּׁתַּחֲתֵיהּ וְעַל גְּבַהּ, כִּינּוּן דְּלָאוּ כְּלִי הִיא:

פרק ט - משנה ד

תַּחְתֵּיהּ וְהַבַּיִת טַמְא. דְּמִבֵּיאִין טַמְאָה מְזָה לְזָה: תוֹכָהּ טָהוּר. מַה שְּׁבַפְנִים, כִּינּוּן דְּפִיָּה לְחוּץ. וְגְבַהּ נְמִי טָהוּר, דְּמִצְלַת עַל מַה שְּׁבַחוּץ כִּינּוּן דְּלָאוּ כְּלִי הִיא: בְּתוֹכָהּ. אִם הַטַּמְאָה בְּתוֹכָהּ: אִין טַמְא אֵלֶּא תוֹכָהּ. וְכֹל הַשְּׂאָר טָהוּר:

פרק ט - משנה ה

הִיָּה פִּיהַּ לְפָנִים. שְׁהִיָּתָה מְטָה עַל צְדָה וְשׁוּלִיָּה לְחוּץ וּפִיָּה בְּפָנִים. וְהִשְׁתָּא מִיָּרִי בְּזִמְן שְׁהִיא כְּלִי מְחֻלְחָלַת [טו] וְאִינָה גְבוּהָה מִן הָאָרֶץ טַפַּח. וְאִין חֲלוּק בֵּין פִּיהַּ לְחוּץ לְפִיָּה לְפָנִים, אֶלְא דְּפִיָּה לְחוּץ קִתְּנִי לְעִיל בְּבֵית אִין טַמָּא אֶלְא הַבֵּית, וְהִכָּא דְּפִיָּה לְפָנִים קִתְּנִי הַכֹּל טַמָּא, מְשׁוּם דְּנִכְנְסַת טַמָּאָה דָּרְךְ פִּיָּה:

פרק ט - משנה ו

הִיָּתָה גְבוּהָה. לְעִיל דְּפִיָּה לְחוּץ קִתְּנִי טַמָּאָה תַּחְתֵּיָּה אוּ בְּבֵית [אוּ עַל גְּבֵה, הַכֹּל טַמָּא אֶלְא תוֹכָה], וְהִכָּא דְּפִיָּה לְפָנִים, הַכֹּל טַמָּא:

פרק ט - משנה ז

בְּזִמְן שְׁהִיא כְּלִי מְחֻלְחָלַת. בְּחֻנְס נִקְט מְחֻלְחָלַת [יז], דְּלֹא מְהַנִּי מְחֻלְחָלַת אֶלְא בְּפִיָּה לְחוּץ לְעִנְיִן הוֹצָאָת טַמָּאָה מִתּוֹכָה לְבֵית, וְהִכָּא דְּפִיָּה לְפָנִים הָרִי יוֹצֵאָה דָּרְךְ פִּיָּה. אֶלְא אִיִּדִי דְּתִנָּא רִישָׁא מְחֻלְחָלַת בְּהַדִּי כְּלִי נִקְטִיָּה נְפִיָּה הִכָּא: כְּנִגְדּוֹ עַד הַתְּהוּם טַמָּא. וְהִשְׁאָר טְהוֹר. וּבְשִׁאִינָה גְבוּהָה מִן הָאָרֶץ טַפַּח אִיָּרִי: בְּתוֹכָה אוּ בְּבֵית תּוֹכָה וְהַבֵּית טַמָּאִים. מְשׁוּם דְּפִיָּה לְפָנִים. אֶבֶל לְעִיל דְּפִיָּה לְחוּץ קִתְּנִי טַמָּאָה בְּבֵית [יח] אִין טַמָּא אֶלְא הַבֵּית וְהִשְׁאָר טְהוֹר:

פרק ט - משנה ח

אֶלְא גְּבֵה. וְתוֹכָה טַמָּא כְּשֶׁהִטַּמָּאָה בְּבֵית [כ], מְשׁוּם דְּפִיָּה לְפָנִים. אֶבֶל לְעִיל דְּפִיָּה לְחוּץ, תּוֹכָה וְגְבֵה טְהוֹר:

פרק ט - משנה ט

הִיְתָה מִמְלָאָה אֶת כָּל הַבֵּית. שְׂפָלָה בְּתוֹךְ הַבֵּית לְפָנִים וַיּוֹשְׁבֵת עַל שׁוּלְיָהּ וּפִיָּה מְגִיעַ לְשָׁמַי קוֹרָה, שְׂאִין בִּינָה לְתַקְרָה פּוֹתַח טַפַּח: טַמְאָה בְּתוֹכָהּ הַבֵּית טַמְא טַמְאָה בַּבֵּית מָה שְׂבִתוֹכָה טְהוֹר. מִיַּדֵי דְהוּה אַבִּיב שְׁהוּא קַמּוֹר תַּחַת הַבֵּית שְׂיֵשׁ בּו פּוֹתַח טַפַּח וְאִין בִּיצִיאָתוֹ פּוֹתַח טַפַּח דְתַנָּן לְעִיל בְּפָרְק ג': בֵּין עוֹמְדָת. כְּלוּמַר, דִּין זֶה נוֹהֵג בֵּין עוֹמְדָת וּמַגְעָת לְקוֹרוֹת בֵּין מְטָה עַל צְדָה וְאִין בֵּין פִּיָּה לְדַפְּנֵי הַבֵּית פּוֹתַח טַפַּח: בֵּין אַחַת בֵּין שְׁתֵּים. זֹו עַל זֹו וְאִין בֵּין פִּי הַשְּׁנִיָּה לְקוֹרוֹת פּוֹתַח טַפַּח, וְכֵן אִין בֵּין שׁוּלֵי הַשְּׁנִיָּה לְפִיָּה שָׁל רֵאשׁוֹנָה פּוֹתַח טַפַּח:

פרק ט - משנה י

הַבֵּית טְהוֹר. שְׁהַמְשָׁקוּף יוֹרֵד וְסוֹתַם אֶת פִּי הַפְּנֹרֶת. וּבְכַנְרַת שְׂאִינָה מְחַלְחֶלֶת אִירִי. דְּאִי בְּמַחְלְחֶלֶת, דְּרָךְ הַחֲלָחוּל הִיְתָה טַמְאָה יּוֹצְאָה לְבֵית כְּכֹל הַנִּי דְלַעִיל: טַמְאָה בַּבֵּית מָה שְׂבִתוֹכָה טְהוֹר. גְּרַסִּין. שְׁהַטַּמְאָה יּוֹצְאָה לַחוּץ וְאִינָה נִכְנָסֶת לְכַנְרַת. וּבִרְב סְפָרִים גּוֹרְסִין, מָה שְׂבִתוֹכָה טַמְאָה [כב], לְפִי שְׁהַטַּמְאָה יּוֹצְאָה מִן הַבֵּית דְּרָךְ פְּתִיחָה וּמְטַמְא מָה שְׂבִתוֹכָה, וְהִיא עוֹמְדָת בְּתוֹךְ הַפְּתַח:

פרק ט - משנה יא

בְּאֹוִיר. בְּחָצֵר אוֹ בְּגִנָּה שְׂאִין שָׁם אֶהֱל, וְדִינָה כְּדִין כְּנֹרֶת שְׁהִיא לְתוֹךְ הַפְּתַח וּפִיָּה לַחוּץ כְּדִתְנֵן בְּרִיש פְּרָקִין. וְכֵן נִמִּי גְבוּהָה טַפַּח דְּהִכָּא כְּגְבוּהָה טַפַּח דְּרִיש פְּרָקִין, אֶלָּא דְכָאן אִין שְׂיָדָה לְהַזְכִּיר בֵּית [כג], דְּבַעוֹמְדָת תַּחַת הָאֹוִיר עֲסָקִין:

בזמן שהיא כלי. היכא דעומדת באויר אין שיך להזכיר מחלחלת [כו], ומשום הכי לא תנא הקא או אפוצה כדתני לעיל, דאין שיך אפוצה אלא במחלחלת: או מחזקת ארבעים סאה כדברי חכמים. דפליגי אתנא קמא וסברי דמחזקת ארבעים סאה, כנפחתה ונתבטלה מתורת כלי דמנא, ומצלת [כח] אתחתייה ואתוכה ועל גבה: פזית מן המת נתון תחתייה. דינה כנפחתה ואינה גבוהה ופיה לחוץ דתנן לעיל: היתה גבוהה מן הארץ טפח. הך נמי דינה כדיון פורת שפיה לחוץ ופחותה ופקוקה וגבוהה טפח דתנן לעיל:

היתה יושבת על שוליה וכו' טמאה תחתייה או בתוכה או על גבה. כל על גבה ששנינו גבי פורת [ל] כשהיא יושבת על שוליה ופיה למעלה, הינו שהטמאה מאהיל חוצה [לה] למעלה מפיה: בוקעת ועולה. אף על גב דלעיל במטה על צדה וטמאה תחתייה או על גבה מצלת על מה שבתוכה, הקא דפיה למעלה מאחר דאין מצלת על מה שחוצה לה אין מצלת על מה שבתוכה, כיון דאין הפסק בין אויר שבתוכה לאויר של מעלה בחוצה לה. ודוקא כנגד הזית טמא ולא מן הצדדים, כיון דפחותה ואין גבוהה טפח, שאין שם אהל להביא את הטמאה לצדדיו. אבל היתה גבוהה טפח או מכסה. אף על פי שאינה גבוהה טפח. או כפאה על פיה. שיש אהל להביא טמאה: הכל טמא. ואין הפסוי חשוב להפסיק בין אויר תוכה לאויר שלמעלה, דלא דמי כלל למטה על צדה. ודוקא דמכסה בכפישה [לב] או בשאר כלי אף על פי שאינו מקבל טמאה, אבל מכסה בנסר, אף על פי שטמאה על גבה אין הטמאה בוקעת את הנסר, כדתנן לעיל פרק ה' [משנה יז] גבי כורת שהיא בתוך הבית:

היתה פחותה. שנפחתה ובטלה מתורת כלי: כדברי חכמים. דפליגי אתנא קמא ומשווי מחזקת ארבעים סאה לפחותה ופקוקה בקש: אין טמאה עולה לה. בזמן שהטמאה תחתייה אינה עולה לתוכה: אף לא

יורדת ממנה. בזמן שהטמאה לתוכה אינה יורדת תחתיה: תחתיה טמא. ותוכה וגבה טהור [לו]: פנגדו עד הרקיע טמא. אבל תחתיה טהור:

פרק ט - משנה טו

ארוך שהיא רחבה. האי ארוך הוא שן סלע שבולט מן ההר, ונחצב בו קבר רחב מלמטה וצר מלמעלה ופיו למעלה: הנוגע בה מלמטן טהור. דמה שפנגד פיו נחשב כארוך, אבל שבצדדים לא [לז]: רחב מלמעלה וצר מלמטה. או שהיה שוח, הנוגע בו מכל מקום טמא [לח], דברי רבי אליעזר. שהפסוי מבקע הטמאה בכלו, שהטמאה עולה עד הפסוי וחוזרת ויורדת על פני כלה: רבי יהושע מטהר מטפח ולמטה. דאין נחשב כארוך אלא טפח הסמוך לחלל הארוך, הלכך אינה בוקעת מטפח ולמטה: העשויה כמין קמטרא. הוא כלי שפסויו מכסה עבי הדפנות [מ]. תרגום לאשר על המלתחה (מלכים ב ט), לדממנא על קמטריא: הנוגע בה מכל מקום טמא. דכל שפנגד הפסוי טמא, וכסויו מכסה את פלו: כמין גלוסקוס הנוגע בה מכל מקום טהור. אין פסוי שלו אלא כנגד חללו [מא], כיתד התחוב בנקב בדחק: חוץ ממקום פתיחתה. בפסוי שפנגד חללה:

פרק טז - משנה טז

חבית שהיא יושבת. חביות שלהן צרות למעלה לצד פיהן, ולמטה לצד השולים, ורחבות באמצען, וכמין בטן רחב בולט מהן באמצען מבחוץ: באויר. הינו באויר העולם. לאפוקי תחת האהל: קורקורתה. כמו קרקעיתה, והן השולים: בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. וכל פלים שפנגד הזית טמאים, בין תחתיה בין על גבה בין בתוכה, מידי דהוי אפורת דלעיל [משנה י"ג] היושבת על שוליה. אבל שבצדדים שלא כנגד הזית טהורים: והחבית טמאה. לא שתהא החבית עצמה טמאה, דהא הכא בחבית שאינה מקבלת טמאה עסקינן כדמוכח בסיפא, אלא החבית טמאה פלומר אף פלים שבתוך החבית כנגד הטמאה טמאים, משום דסתם חבית פיה רחב כשעור קורקורתה, וכיון שאין הפסק בין אויר תוכה לאויר שעל גבה למעלה חוצה לה, מתוך שאינה מצלת חוצה לה אין מצלת בתוכה: תחת דפנה מבחוץ טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. וטמא חוץ לחבית כל שפנגד הזית: והחבית טהורה. הינו מה שבתוך החבית אפלו כנגד הזית. דדפני החבית בולטות באמצע, וכשיש כזית

תחת הדפון דמי דפנה לכורת שהיא מטה על צדה דתוכה טהור, לפי שיש הפסק בין אור תוכה שפנגד הזית לאור שחוצה לה פנגד הזית: **בתוכה ותחת דפנה**. כלומר בפנים בחלל דפנה. וקרי לה תחת דפנה, לפי שהדפון הולך וצר לצד פיה. ולאפוקי על שוליה המכון פנגד פיה: **אם יש בדפנות פותח טפח**. שבטן החבית בולט כל כך לחוץ שיש שם במקום אחד עד פנגד פיה של חבית טפח על טפח ברום טפח: **הכל טמא**. שהאהל מביא את הטמאה בכל החבית חוץ מפנגד פיה שאין שם אהל, הלכך פנגד פיה טהור: **ואם לאו**. דאין שם טפח: **טמאה בוקעת ועולה**. ואין טמא אלא פנגד הזית: **במה דברים אמורים בטורה**. בחבית שאינה מקבלת טמאה **[מב]**: **אבל אם היתה טמאה**. כגון סתם חבית שנצרפה בכבשן שהיא מקבלת טמאה: **או גבוהה מן הארץ טפח או מכסה או כפויה**. ואפלו היא טהורה: **וטמאה תחתיה או בתוכה או על גבה, הכל טמא**. דאי בת קבולי טמאה היא ויושבת על שוליה וטמאה תחתיה או בתוכה או על גבה, אף על פי שאין כלי חרס מטמא מגבו נטמאת כאן החבית עצמה, מידי דהוי אפלים שבתוכה, מאחר שאינה מקפת צמיד פתיל, דאין כלי מציל אפלו על מה שבתוכו אלא עם דפנות אהלים במקום שאין הפסק מאור תוכו לאור שחוצה לו. והאי תחתיה הינו תחת שוליה, דלא תני תחת דפנה מבחוץ. ונטמאת החבית עצמה, וכיון דחבית עצמה טמאה היא נטמאו כל כלים שבתוכה אפלו שלא פנגד הטמאה, דאף על גב דקימא לן דאין אדם וכלים מטמאין מאור כלי חרס, הכא כל זמן שהזית תחתיה מטמאין מטעם חבורים **[מד]**, מאחר דחבית עצמה טמאה. וכן גבוהה מן הארץ טפח אפלו טהורה חזינן תחתיה כאלו הוא מלא טמאה, ואפלו טמאה על גבה **[מה]**. והשתא כל הני אין דינם שוה, דאם החבית מקבלת טמאה, מה שבתוכה אפלו שלא פנגד הטמאה טמא. והמאהיל על גבה, פנגד הטמאה טמא, שלא פנגד הטמאה טהור. אבל גבוהה מן הארץ טפח או מכסה או כפויה על פיה, המאהיל על גבה אפלו שלא פנגד הטמאה טמא. ואין לתמה, כפויה על פיה וטמאה על גבה תציל מה שבתוכה ככלים טהורים המקפים צמיד פתיל, דשאני הכא דליכא מרוח:

אַרְבֵּה שְׁהִיא בְּתוֹךְ הַבַּיִת. וּמִגִּלְגָּלָה לְאֹוִיר, שְׁאִין עָלֶיהָ גַּג מְלֻמְעָלָה: כְּנִגְדַּ
אַרְבֵּה טְהוֹר. כְּלִים הַמְנַחִים לְמִטָּה בְּאַרְץ כְּנִגְדַּ הָאֲרֵבָה וְרוֹאִים פְּנֵי
הָרְקִיעַ, טְהוֹרִים: מְלֻמְעָלָן. עַל פִּי הָאֲרֵבָה: עֲרַב אֶת הַטְּמֵאָה. וְהַכֹּל טְמֵא.
הַבַּיִת טְמֵא וְהַנּוֹתֵן רִגְלוֹ גַּם כֵּן טְמֵא: וּכְנִגְדַּ הַטְּמֵאָה טְמֵא. שְׁהַזִּית נִמְשָׁךְ
לְכָאן

פרק י - משנה ב

אִין בְּאַרְבֵּה פּוֹתַח טַפַּח. הָא קָא מְשַׁמַּע לָן דְּאֶפְלוּ בְּפַחוֹת מְטַפַּח לֹא אֶמְרִינָן
בְּטְמֵאָה לְבוּד [ג]: נִתְּנָן אֶת רִגְלוֹ. טְהוֹר הַנּוֹתֵן, דְּכִסְתּוּם דְּמִי לְגַבִּיָּה. שְׁאִין
טְמֵאָה נִכְנָסַת לְאֶהֱל וְלֹא יוֹצֵאָה מִמֶּנּוּ בְּפַחוֹת מְפּוֹתַח טַפַּח: אִם טְמֵאָה
קִדְמָה אֶת רִגְלוֹ טְמֵא. שְׁהָרִי בְּעֵת שְׁנִתְּנָן רִגְלוֹ הָאֶהֱל עַל הַטְּמֵאָה: וְאִם
רִגְלוֹ קִדְמָה אֶת הַטְּמֵאָה טְהוֹר. שְׁקִדְּם שְׁבָאָה הַטְּמֵאָה כְּבָר נַעֲשֶׂה אֶהֱל
סְתוּם, וּבְשַׁעָה שְׁנִכְנָס בּוֹ הַטְּמֵאָה אִין שָׁם בְּאַרְבֵּה פּוֹתַח טַפַּח כְּדִי שְׁתַּצֵּא
מִמֶּנָּה הַטְּמֵאָה: שְׁתֵּי רִגְלִים זֶה עַל גַּב זֶה. שֶׁל שְׁנֵי אֲנָשִׁים, וְנִתְּנָן הָרֵאשׁוֹן
רִגְלוֹ עַל פִּי אַרְבֵּה וְרִגְלֵ שֶׁל שְׁנֵי מִנְחָה עַל רִגְלוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹן, וְאַחַר כֵּן נִכְנָסָה
טְמֵאָה בְּבַיִת תַּחַת הָאֲרֵבָה, וְאַחַר כֵּן הִסִּיר הָרֵאשׁוֹן אֶת רִגְלוֹ וְנִמְצָאת רִגְלֵ
הַשְּׁנִי מִנְחַת עַל פִּי הָאֲרֵבָה, אִף עַל פִּי שְׁשֵׁנִי זֶה הָאֶהֱל עַל הַטְּמֵאָה כְּשֶׁהִסִּיר
הָרֵאשׁוֹן אֶת רִגְלוֹ, הַשְּׁנִי טְהוֹר, מִפְּנֵי שְׁקִדְמָה רִגְלוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹן אֶת הַטְּמֵאָה.
וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן וְלֹא כְּרַבִּי מְאִיר:

פרק יג - משנה ג

כְּנִגְדַּ אַרְבֵּה. בְּאַרְבֵּה שְׁאִין בָּהּ פּוֹתַח טַפַּח: וּכְנִגְדַּ הַטְּמֵאָה טְמֵא. הִינּוּ
הַמְּאֶהֱל עַל הַטְּמֵאָה: כְּדִי שְׁתַּחֲלַק. שְׁיִהְיֶה בְּמִקְצַת הַטְּמֵאָה שְׁעוֹר כְּדִי
לְטַמֵּא בְּאֶהֱל, דְּהִינּוּ כְּשִׁיחִיָּה בְּכֻלָּה שְׁנֵי זֵיתִים אוֹ יוֹתֵר. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי
: [ד]

אַרְבוֹת זֹו עַל גַּב זֹו. כְּגוֹן שֵׁישׁ אֲרָבָה בֵּין בַּיִת לְעֵלְיָהּ וַיֵּשׁ עוֹד אֲרָבָה אַחֲרֵת בְּגַג הָעֵלְיָה מְכוּנֶת כְּנֶגְדָּהּ, וּבְכָל אַחַת וְאַחַת פּוֹתַח טַפַּח: **בֵּין מְלֻמְעָלוֹן.** בְּאֲרָבָה הָעֵלְיוֹנָה: **בֵּין מְלֻמְטוֹן.** בְּאֲרָבָה הַתַּחְתּוֹנָה: **הַכֹּל טָמֵא.** אֶפְלוּ מִה שְׂבַעְעֵלְיָהּ, אֵף עַל פִּי שְׁנֵתָן בַּתַּחְתּוֹנָה וְלֹא בְּעֵלְיוֹנָה. דְּכִיּוֹן דְּדַבֵּר הַמְּקַבֵּל טָמֵאָה הוּא וְאִין חוּצָץ בְּפָנֵי הַטָּמֵאָה שְׂבַבְיָתָהּ, רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלוּ הוּא נִתּוֹן בְּפִי הָאֲרָבָה הָעֵלְיוֹנָה וְעַרְב אֶת הַטָּמֵאָה **[ה]**: **מִמֶּנּוּ וּלְמִטּוֹן טָמֵא.** דְּנַעֲשֵׂה אֶהֱל סְתוּם וְכָל מִה שְׂבַתּוֹכוֹ טָמֵא: **מִמֶּנּוּ וּלְמֻעָלוֹן טָהוֹר.** דְּחוּצָץ בְּפָנֵי הַטָּמֵאָה:

אִין טָמֵא אֱלֵא הַתַּחְתּוֹן. דְּכִיּוֹן דְּטָמֵאָה בְּבַיִת שְׁלֵא כְּנֶגְדַּ אֲרָבָה, אִין טָמֵאָה יוֹצֵאָה בְּפָחוֹת מִטַּפַּח, וְטָהוֹרָה הָעֵלְיָהּ אֵף עַל פִּי שְׂאֲרָבָה שְׁל עֵלְיָהּ סְתוּמָה: **הַכֹּל טָמֵא.** דְּכִיּוֹן דְּטָמֵאָה כְּנֶגְדַּ אֲרָבוֹת וְדַבֵּר טָמֵא אִינוּ חוּצָץ, רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלוּ הוּא נִתּוֹן בְּפִי הָאֲרָבָה הָעֵלְיוֹנָה וְעַרְב אֶת הַטָּמֵאָה:

אֲרָבָה. שֶׁהִיא רוֹאָה אֶת הָאָוִיר: **וּקְדָרָה נְתוּנָה תַּחְתֵּיהָ.** בְּאֲרָץ כְּנֶגְדַּ הָאֲרָבָה. וְאִינָה רְחֵבָה כָּל כֶּד שְׂאֵם תַּעֲלֶה כְּנֶגְדַּ הָאֲרָבָה שִׁיְהִיו שְׂפִתוֹתֶיהָ נוֹגְעוֹת בְּאֲרָבָה, אֱלֵא יוֹצֵאת וְנִכְנָסֶת בְּרוּחַ: **טָמֵאָה בּוֹקְעַת וְעוֹלָה.** וְהַבַּיִת טָהוֹר, וְכָל הַמֵּאָהִיל עָלֶיהָ שְׁלֵא כְּנֶגְדַּ הַטָּמֵאָה טָהוֹר. אֲבָל כְּנֶגְדַּ הַטָּמֵאָה טָמֵא, דְּאֵף עַל גַּב דְּאִין כְּלִי חָרָס מִטָּמֵא מְגַבּוּ, הִכָּא דְּטָמֵאָה בּוֹקְעַת תּוֹכָה נְמִי טָמֵא, אֵף עַל גַּב דְּטָמֵאָה תַּחְתֵּיהָ. וְכָל מִה שְׂבַקְדָּרָה טָמֵא וְאֶפְלוּ שְׁלֵא כְּנֶגְדַּ הַטָּמֵאָה **[ח]**: **תַּחְתֵּיהָ וְהַבַּיִת טָמֵא.** שֶׁהַקְדָּרָה מֵאֵהֶלֶת עַל הַטָּמֵאָה, הוֹאִיל וְגִבּוּהָ טַפַּח: **תּוֹכָה וְגִבָּה טָהוֹר.** שֶׁהַקְדָּרָה חוּצָצַת בְּפָנֵי הַטָּמֵאָה וּמְצַלֶּת עִם דְּפָנוֹת אֶהֱלִים **[י]**: **בְּתוֹכָה אוּ עַל גִּבָּה הַכֹּל טָמֵא.** תּוֹכָה וְגִבָּה וְתַחְתֵּיהָ וְהַבַּיִת. דְּטָמֵאָה שְׁעַל גִּבָּה בּוֹקְעַת תַּחְתֵּיהָ, וְהָרִי גִבּוּהָ טַפַּח, וְשׁוֹב אִין מְצַלֶּת כִּיּוֹן דְּקְדָרָה טָמֵאָה:

הִיְתָה נְתוּנָה. אֶקְדָּרָה קָאֵי: **בְּצַד הָאֶסְקָפָה**. שְׁהִיְתָה מְנַחַת עַל הָאֶסְקָפָה מִבְּחוּץ וּמְשׁוּכָה לְפָנִים כָּל כָּד שְׁאִם תַּעֲלֶה יֵשׁ מִמֶּנָּה טַפַּח תַּחַת הַמְּשָׁקוּף. וּכְגוֹן שֶׁהַקְּדָרָה רְחֵבָה מִלְּמַטָּה הִרְבֵּה וְצָרָה מִלְּמַעְלָה כְּלָפִי פִיָּה, דְּכִי קִימָא טַפַּח תַּחַת הַמְּשָׁקוּף עֲדִין כָּל פִּיָּה לַחוּץ: **טַמְאָה תַּחְתִּיָּה**. בְּרִצּוּצָה אֵינִי: **בּוֹקְעַת וְעוֹלָה**. וְהַבֵּית טְהוֹר. וּכְגוֹן שֶׁהַטַּמְאָה מִן הַמְּשָׁקוּף וְלַחוּץ, דְּאֵי בְּטַפַּח הַמְּשׁוּדָּד לְפָנִים הִיָּה הַבֵּית טַמְא: **תַּחְתִּיָּה וְהַבֵּית טַמְא**. כִּיּוֹן דְּאֵיכָא טַפַּח מִמֶּנָּה לְפָנִים שְׁמִבִּיא אֶת הַטַּמְאָה לְבֵית: **תּוֹכָה וְגִבָּה טְהוֹר**. דְּנִצּוּלַת עִם דְּפִן הַבֵּית: **הַכֹּל טַמְא**. דְּנִטְמְאָה הַקְּדָרָה וְאֵינָה חוֹצְצַת, וְרוֹאִין אֶת הַטַּמְאָה כְּאֵלוֹ הִיא תַּחְתִּיָּה, וְהַבֵּית טַמְא: **אוּ מִדְּבִקָּת**. שְׁאִין הַקְּדָרָה תַּחַת הַמְּשָׁקוּף כָּלֵל אֶלָּא לְמַעְלָה דְּבוּקָה בְּצַד הַמְּשָׁקוּף, וְאִין רַחֵב דְּבִיקָתָה טַפַּח **[יא]**: **אִין טַמְא אֶלָּא תַּחְתִּיָּה**. כִּיּוֹן דְּלִיכָא טַפַּח תַּחַת הַמְּשָׁקוּף אִין מִבִּיא טַמְאָה לְבֵית, וְהַבֵּית וְתוֹכָה וְגִבָּה הַכֹּל טְהוֹר:

הַבֵּית שְׁנִסְדָּק. גַּג הַבֵּית שְׁנַחֲלַק עַל פְּנֵי כְּלוּ לְשַׁנֵּי חֲלָקִים: **טַמְאָה בְּחוּץ**. לְצַד הַחִיצוֹן שְׁבוּ הַפֶּתַח: **כָּלִים שְׁבִפְנֵים טְהוֹרִים**. שְׁאִין דְּרָדָּד טַמְאָה לְפָנִים אֶלָּא לְצֵאת: **וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים כָּל שְׁהוּא**. בְּתוֹסְפָתָא מְפָרֵשׁ כָּל שְׁהוּא דְּבֵית הַלֵּל וּבִלְבַד שְׁיָהָא כְּחוּט הַמְּשָׁקְלַת **[א]**. וְהִלְכָה כְּבֵית הַלֵּל:

פרק יא - משנה ב

אֲכַסְדָּרָה שְׁנִסְדָּקָה. תִּקְרַת הָאֲכַסְדָּרָה שְׁנַחֲלָקָה לְשָׁנִים: פְּלִים שְׁבַעַד
הַשְּׁנִי טְהוּרִים. שְׁאוּר הַסְּדָק מִפְּסִיק, וְגוּרָם שְׁאִין הַטְּמֵאָה עוֹבְרַת לְצַד
הַשְּׁנִי: עֵרַב אֶת הַטְּמֵאָה. לְפִי שְׁנִסְתָּם הָאוּר: בְּאַרְץ. בְּרִצְפַת הָאֲכַסְדָּרָה
כְּנָגַד הַסְּדָק שְׁבַתְקָרָה:

פרק יא - משנה ג

סְגוּס. בְּגַד צָמֵר עַב מְאֹד: וְכִפְתָּ. קוֹרָה עֵבָה. אָף עַל פִּי שְׁגִבָה עֵבִין יוֹתֵר
מִטְּפַח: אֵינָן מְבִיִּאִין אֶת הַטְּמֵאָה. אִם נִתְּנָן בְּאַרְץ כְּנָגַד הַסְּדָק שְׁבַתְקָרַת
הָאֲכַסְדָּרָה, אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ תַּחֲתֵיהֶן חֲלָל טְפַח: קְפוּלִין. כְּמוֹ טְלִית
מְקַפְּלָת. בְּגָדִים הַרְבֵּה מְקַפְּלִים זֶה עַל זֶה: עַד שֶׁתְּהִיָּה הָעֲלִיּוֹנָה גְבוּהָה מִן
הָאֲרֶץ טְפַח. וְאָף עַל פִּי שֶׁהַבְּגָדִים נִתּוּנִים תַּחֲתֵיהֶן הָעֲלִיּוֹנָה מְבִיִּאָה אֶת
הַטְּמֵאָה, הוֹאִיל וְגְבוּהָה מִן הָאֲרֶץ טְפַח: הִיא אָדָם נִתּוּן שָׁם. בְּאַרְץ כְּנָגַד
הַסְּדָק: חֲלָל. חֲלָל הַגּוֹף נֶחֱשֵׁב חֲלָל אָף עַל פִּי שְׁבִנִי מַעֲיֹו לְתוֹכוֹ:

פרק יא - משנה ד

וְהָאֵהִיל עַל קוֹבְרֵי הַמֵּת. הֵינּוּ שֶׁהָאֵהִיל עַל הַמֵּת: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵינּוּ
מְבִיִּא אֶת הַטְּמֵאָה. בֵּית שְׁמַאי לְטַעַמְיָהוּ, דְּחֲלָל גּוֹיפוֹ לֹא חָשִׁיב חֲלָל, הַלְּכָד
אֵין מְבִיִּא אֶת הַטְּמֵאָה לְבֵית. וּבֵית הַלֵּל לְטַעַמְיָהוּ דְּחָשְׁבֵי לִיהָ חֲלָל, הַלְּכָד
אָף עַל פִּי שְׁגוּפוֹ דְּבוּק בְּחֵלוֹן, צַד עֲלִיּוֹן שָׁבוּ מְבִיִּא אֶת הַטְּמֵאָה לְבֵית, דְּהָא
אִיכָא חֲלָל גּוֹיפוֹ דְּהוּי טְפַח: וּמוֹדִים. בֵּית שְׁמַאי בְּאָדָם לְבוּשׁ:

פרק יא - משנה ה

הִיא מְטַל עַל הָאֲסִקְפָּה. מְקַצְתוֹ בְּתוֹדֵי הַבַּיִת וּמְקַצְתוֹ חוּץ לְבַיִת: אֵינּוּ

פרק יא - משנה ו

והאֵהילוּ עָלָיו טְהוּרִים. על מקצת גופו שֶׁבְחוּץ: בֵּית שְׁמַאי מְטַהְרִין. דֵּאִין בָּאָה תַּחְתּוֹ טְמֵאָה שְׁבִיבִית, דֵּאִין כָּאן חֲלָל: וּבֵית הַלֵּל מְטַמְּאִין. דְּסַבְרֵי אָדָם חֲלוּל הוּא וּבָאָה תַּחְתּוֹ טְמֵאָה, וְאוֹתָן שֶׁהֵאֵהילוּ עָלָיו בְּחוּץ נְטֵמְאוּ:

פרק יא - משנה ז

ומת הכלב. דאלו חי אֶפְלוּ כֻּלּוּ בְּבֵית, הַבֵּית טְהוּר, דְּטְמֵאָה בְּלוּעָה בְּבַעְלֵי חַיִּים אֵינָה מְטַמְּאָה: וּמְטָל עַל הָאֶסְקָפָה. וְצִנְאוּרוֹ לִפְנֵים: אִם יֵשׁ בְּצִנְאוּרוֹ פּוֹתַח טֶפַח. רַחֵב הַצִּנְאוּר טֶפַח. וּמִשְׁעָרִין אוֹתוֹ עַל יְדֵי חוּט הַמְּקִיף אֶת הַצִּנְאוּר. דְּכָל שְׂיֵשׁ בְּרַחְבּוֹ טֶפַח יֵשׁ בְּהֶקְפּוֹ שְׁלֹשָׁה טֶפַחִים: מְבִיא אֶת הַטְּמֵאָה. דְּצַד הָעֲלִיּוֹן שָׁבוּ מֵאֵהִיל עַל הַטְּמֵאָה [ח] וּמִמְשִׁיד אֶת הַטְּמֵאָה לְבֵית: וְאִם לֹאוּ. דֵּאִינוּ פּוֹתַח טֶפַח: אֵינוּ מְבִיא אֶת הַטְּמֵאָה. דְּלַעֲנִין הַבָּאת טְמֵאָה בְּעִינֵן פּוֹתַח טֶפַח: רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר רוֹאִים אֶת הַטְּמֵאָה. בּוֹדְקִים בְּגוּפוֹ שֶׁל כָּלֵב אֶת מְקוֹם הַטְּמֵאָה. אִם הִיא מִן הַמְּשָׁקוּף וּלְפָנִים, הַבֵּית טְמֵא אֶף עַל פִּי שְׂאִין בְּצִנְאוּרוֹ רַחֵב טֶפַח, דְּטְמֵאָה טְמוּנָה בּוֹקְעַת וְעוֹלָה, וְנִמְצָא שֶׁהַבֵּית הֵאֵהִיל עַל הַטְּמֵאָה. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי: פִּיּוֹ לִפְנֵים. וְנִקֵּב זָנְבוֹ מִבְּחוּץ: הַבֵּית טְהוּר. אִם טְמֵאָה מִבְּחוּץ [ט]. דְּמִשּׁוּם הַמְּשָׁכָה לֹא מְטַמְּאִין לִיה, שְׂאִין דֶּרֶךְ מֵאֶכָּל לְצֵאת דֶּרֶךְ פִּיּוֹ אֶלָּא דֶּרֶךְ נִקֵּב בֵּית הָרְעִי: פִּיּוֹ לְחוּץ. וְשׂוּלְיוֹ לִפְנֵים: הַבֵּית טְמֵא. שֶׁהָרִי דֶּרֶךְ פֶּתַח קָטָן זֶה הִיָּה סוּפָה לְצֵאת: בֵּין כָּדָּ וּבֵין כָּדָּ. בֵּין פִּיּוֹ לִפְנֵים בֵּין פִּיּוֹ לְחוּץ, בֵּין טְמֵאָה מִכְּנֻגְדַּת הַמְּשָׁקוּף וּלְפָנִים בֵּין טְמֵאָה לְחוּץ, בֵּין יֵשׁ בְּצִנְאוּרוֹ טֶפַח בֵּין אֵין בְּצִנְאוּרוֹ טֶפַח, בְּכָל עֵינֵן הַבֵּית טְמֵא, דְּטְמֵאָה יּוֹצֵאָה בֵּין דֶּרֶךְ כְּנִיסָתָהּ בֵּין דֶּרֶךְ יְצִיאָתָהּ: כַּמָּה תְּשֻׁהָ. בְּשֵׁר הַמֵּת: בְּמַעְיוֹ. שֶׁל כָּלֵב קִדְּם שְׂיִמּוֹת הַכָּלֵב וְשׂוּב לֹא יִטְמֵא מִפְּנֵי שִׁיְהִיָּה חָשׁוּב כְּמַעְפֵּל: שְׁלֹשָׁה יָמִים מַעַת לַעַת. מִשְׁעָה שְׂאֶכְלָה. כְּדֹאמְרֵינוּ [שְׁבִיבֵית דָּף קַנְחָה] גְּלוּי וְיִדּוּעַ לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂמֻזּוֹנוֹתָיו שֶׁל כָּלֵב מַעֲטִין, לְפִיכָּד מִשְׁהָה אֶכִּילְתּוֹ בְּתוֹךְ מַעְיוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים: בְּעוֹפּוֹת וּבְדָגִים. אִם אֶכְלוּ בְּשֵׁר הַמֵּת, כְּדִי שֶׁתִּפְּל לְאוּר וְתִשְׂרַף: רַבִּי יְהוּדָה בֵּן בֶּתִירָא אוֹמֵר וְכוּ'. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה בֵּן בֶּתִירָא:

הַחֲדוּת. כְּמוֹ הַדּוֹת. וְהִינּוּ בּוֹר וְהִינּוּ דוֹת, אֶלָּא שְׁבוֹר בְּחִפְיָהּ וְדוֹת בְּבִנְיָן: וּמִנּוֹרָה בְּתוֹכוֹ. בְּתוֹךְ הַדּוֹת: וְהַפֶּרֶחַ שֶׁל מְנוֹרָה יוֹצֵא וּכְפִישָׁה נְתוּנָה עָלָיו גְּרִסִּינָן. כְּלוּמַר עַל הַפֶּרֶחַ. וּפֶרֶחַ הוּא הֶרְחָב שֶׁבְּרֹאשׁ הַמְּנוֹרָה שֶׁהֵנֵר יוֹשֵׁב עָלָיו. וּכְפִישָׁה, סֵל גָּדוֹל שֶׁכּוּבְשִׁים בּוֹ הַזֵּיתִים לְכַמְרָן: עַל פִּי הַחֲדוּת. שְׂאִינָה נּוֹפֶלֶת לְתוֹכוֹ: טְהוֹר. דְּנִצּוֹל עִם דְּפָנֵי הָאֵהָל, כְּדֹאמְרֵינָן לְעִיל בְּפֶרֶק ה' [מִשְׁנָה ו'] : וְהַמְּנוֹרָה טְמֵאָה. מִפְּנֵי הַפֶּרֶחַ הַיּוֹצֵא מִן הַדּוֹת וְאִין הַכְּפִישָׁה מִצֻּלָּת עָלָיו. וְאִם תֹּאמַר, כִּינּוֹן דְּמְנוֹרָה טְמֵאָה הִיא דְּהַדּוֹת טְהוֹר, וְהֵלֵא הִיא מְטֵמְאָה כְּמֵת עֲצָמוֹ דְּחֶרֶב הָרִי הוּא כְּחֻלָּל. יֵשׁ לוֹמַר, דְּמִירֵי כְּגוֹן דְּלִיכָא מֵת בְּבֵית [יב] אֶלָּא חֶרֶב שֶׁנִּגְעַע בְּמֵת, וְעַל יָדוֹ מְטֵמְאָה הַבֵּית וְהַמְּנוֹרָה, וְקִימָא לָן דְּאִין כְּלִי עוֹשֶׂה כְּלִי אַחֵר כִּיּוֹצֵא בּוֹ, כְּדֹפְרִישְׁנָא בְּפֶרֶק קמ"א: אף הַמְּנוֹרָה טְהוֹרָה. דְּבִתְרַ דִּידָהּ אֲזֵלִינָן וְלֹא בְּתַר פְּרָחָהּ, וְהִיא בְּתוֹךְ הַדּוֹת קִימָא וְנִצּוֹלָת עִם הַדּוֹת: הַכֹּל טְמֵא. בֵּין הַדּוֹת בֵּין הַמְּנוֹרָה. כִּינּוֹן דְּאִם תִּנְטֹל מְנוֹרָה כְּפִישָׁה נּוֹפֶלֶת לְתוֹךְ הַדּוֹת:

טְמֵאָה שָׁם. בְּתוֹךְ הַדּוֹת, אף עַל פִּי שֶׁהַכְּפִישָׁה עַל גְּבִיּוֹ: הַבֵּית טְמֵא. דְּאִין צְמִיד פְּתִיל לְטְמֵאָה [טו]: טְמֵאָה בְּבֵית. הַשְּׂתָא מִירֵי בְּדוֹת פְּתוּחַ שְׂאִין עָלָיו כְּפִישָׁה [טז]: טְהוֹרִים. הַכְּלִים. כִּינּוֹן שֵׁישׁ בְּמִקּוּמָן טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח, דְּנִצּוֹלִין שָׁם כְּבִיב שֶׁהוּא קָמוּר תַּחַת הַבֵּית דְּתַנּוּ לְעִיל בְּפֶרֶק ג' [מִשְׁנָה ז'] : טְמֵאָה בְּבֵית מַה שֶׁבְּתוֹכוֹ טְהוֹר: רְחָבִים מְשַׁל בֵּית. כְּגוֹן שֶׁחֻלָּל הַדּוֹת מִרְחִיב וְהוֹלֵךְ תַּחַת כְּתֵל הַבֵּית וְכְתֵל הַדּוֹת בְּנוֹי מַחוּץ לְכְתֵל הַבֵּית וְהַכְּלִים שָׁם: בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ. דְּאֶפְלוּ דְּאִין בְּמִקּוּמָן טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח טְהוֹרִין:

פרק יב - משנה א

נָסַר שֶׁהוּא נָתוּן עַל פִּי תַנּוּר חֲדָשׁ. שֶׁלֹא הֵסֵק, דְּלֹא מְקַבֵּל טַמְאָה. וּבִתְנּוּר הָעוֹמֵד בְּחֶצֶר אוֹ בְּגִנָּה אֵירִי: **בְּפוֹתַח טַפַּח**. שֶׁהֲנָסֵר רָחֵב וְיוֹצֵא חוּץ לַתַּנּוּר טַפַּח סָבִיב מִכָּל צְדָדָיו: **שֶׁעַל גִּבּוֹ**. שֶׁעַל גִּבֵּי הַנָּסֵר: **טְהוּרִים**. דְּכִיּוֹן שֶׁהַתַּנּוּר טְהוֹר, נְצוּלִים הַכָּלִים. וְכֵן אִם טַמְאָה עַל גִּבֵּי הַנָּסֵר וְכָלִים תַּחַת הַנָּסֵר: **וּבִישׁוֹן**. כְּגוֹן שֶׁהֵסֵק הַתַּנּוּר דְּמְקַבֵּל טַמְאָה: **טַמֵּא**. הַתַּנּוּר **[ב]**. שֶׁאִין הַנָּסֵר מְצִילוֹ. וְכָל שֶׁכֵּן כָּלִים שֶׁתַּחַת הַנָּסֵר וְשֶׁעַל הַנָּסֵר. וְטַעֲמָא דְּמִתְנִיתִין, דְּכָלִים נַעֲשִׂים אֶהְלִים לְטַמֵּא אֲבָל לֹא לְטַהֵר, הַלְּכָךְ חֲדָשׁ דְּלֹאוּ כָּלִי הוּא מְצִיל, יִשׁוֹן דְּכָלִי הוּא אֵינּוּ מְצִיל: **וּרְבִי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מְטַהֵר [ג]**. דְּוָקָא בִּתְנּוּר. אֲבָל בְּכָלִים מוֹדָה דְּטַמֵּאִין. וְהֵכִי אֵיתָא בְּתוֹסַפְתָּא: **נָתוּן עַל שְׁנֵי תַנּוּרִים**. רֵאשׁ הַנָּסֵר עַל תַּנּוּר זֶה וְרֵאשׁוֹ הַשְּׁנִי עַל תַּנּוּר אַחֵר וְטַמְאָה בֵּין שְׁנֵי הַתַּנּוּרִים. וּבִתְנּוּרִים יִשְׁנִים אֵירִי. וְאַזְדוּ רַבָּנָן לְטַעֲמִיהוּ וְרְבִי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי לְטַעֲמִיהָ. וְאִין הִלְכָה כְּרַבֵּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי:

פרק יב - משנה ב

סְרִידָה. כְּמִין שְׂבָכָה שֶׁל חֶרֶס. תַּרְגוּם מַעֲשֵׂה רֶשֶׁת, עוֹבֵד סְרִידָתָא. וְהִיא חִלְקָה **[ה]** וְעוֹדֶפֶת חוּץ לַתַּנּוּר טַפַּח מִכָּל צֶדֶד: **הַכֹּל טַמֵּא**. כָּלִים שֶׁתַּחֲתִיָּה וְשֶׁעַל גִּבָּה חוּץ מִכָּלִים שֶׁעַל גִּבָּה כְּנֶגֶד אֲוִירוֹ שֶׁל תַּנּוּר, לְפִי שֶׁהֵאֱהֵל מִבֵּיא טַמְאָה תַּחֲתִיָּה כָּל סָבִיב הַתַּנּוּר וְחוּזְרֵת וּבּוֹקְעֵת לְמַעְלָה. וְאַף כְּשֶׁהַטַּמְאָה לְמַעְלָה, בּוֹקְעֵת לְמַטָּה וְנִמְשַׁכֶּת סָבִיב וְחוּזְרֵת וּבּוֹקְעֵת לְמַעְלָה: **כְּנֶגֶד אֲוִירוֹ שֶׁל תַּנּוּר טְהוֹר**. שֶׁהָרִי הוּא מְקַרְף צְמִיד פְּתִיל וּמִפְסִיק: **כְּנֶגְדּוֹ עַד הָרְקִיעַ טַמֵּא**. אֲבָל מֵה שֶׁתַּחֲתִיו טְהוֹר:

פרק יב - משנה ג

נָסֵר. שֶׁהוּא אֶרֶךְ וְצָר, וּכְשֶׁהוּא נָתוּן עַל פִּי הַתַּנּוּר יוֹצֵא טַפַּח מִן הַמְזָרְח וְטַפַּח מִן הַמַּעְרָב, וְדָרוֹם וְצָפוֹן אֵינּוּ יוֹצֵא: **טַמְאָה בְּצַד זֶה**. תַּחַת הַנָּסֵר בְּמְזָרְח אוֹ בַּמַּעְרָב: **כָּלִים שֶׁבְּצַד הַשְּׁנֵי טְהוּרִים**. דְּאִין מְקוֹם לְטַמְאָה

לעבר, שאין הנסר עודף מן הצפון ומן הדרום: **ורבי יוסי מטמא**. קסבר אין תנור מפסיק. ואין הלכה כרבי יוסי: **הבטח**. יש ספרים שגורסים אבטח. והוא בנגן עשוי כעין אמבטי שבמרחצאות שנותנים בהן מים לרחצה, ונסר נתון עליו לתקרה, והנסר עודף משני צדדים. ואם הטמאה מצד זה אין יוצאה לצד אחר, לפי שהבטח חוצץ: **היה בו זיז**. היתה קורה יוצאה למעלה מן הבטח מן המזרח למערב: **רואין את הבטח כאלו אינו**. שאף על פי שהבטח חוצץ בנסר, גפי זיז אינו חוצץ **(ח)**. והלכה כרבי יהושע:

פרק יב - משנה ד

סנדל של עריסה. עריסה של תינוק רגילים להניח תחת רגליה כמין סנדל של מתכת לנוי או בשביל שלא ירקבו: **שפחתו בתוך הבית**. שנפחת הגג של עליה **(ט)** שהעריסה נתונה עליו ונראה סנדל העריסה בתוך הבית מן הפחת שבגג, וטמאה בתוך הבית: **אם יש**. במקום הפחת פותח טפח, מביא את הטמאה מן הבית לעליה: **ואם לאו**. שאין שם פותח טפח: **מונין בו כדרך שמונין במת**. שהסנדל והעריסה טמאים טמאת שבעה כדון כלים בכלים, והתינוק טמא טמאת ערב, כדתנו בפרק קמא, השלישי בין אדם בין כלים טמאים טמאת ערב:

פרק יב - משנה ה

מעזיבה. טיט וצורות שרגילים לשום על גפי קורות: **ומכונות**. קורה העליונה כנגד התחתונה וכל אחת יש בה רחב טפח: **תחתיה טמא**. ושעל גבה טהור, שהקורה חוצצת. והני מלי כשיש בקורות פותח טפח שהן רחבות טפח, אבל אין רחבות טפח לא מביאות טמאה ולא חוצצות וכמאן דליתנהו דמי, ונמצא טמאה כאלו עומדת באויר: **ביניהן טמא**. ושתחת התחתונה ושעל העליונה טהורים, דשתייהן חוצצות: **כנגדו עד הרקיע טמא**. ושתחת כלן טהור: **כבין התחתונות**. כנגד אויר התחתונות. ורחבן כשעור אויר שביניהן, שאם תעלה את התחתונות או תוריד את העליונות נמצא הכל סתום **(יג)**: **תחת כלן טמא**. כאלו היתה תקרה שוה. ועל גבן טהור:

תחת כלה. כל כלים שתחתיה טמאים, דמביאה טמאה לכלה. ושלעל גבה טהורים, דחוצצת בפני הטמאה: ואם לאו. שאינה רחבה טפח: בוקעת ועולה. דאם טמאה תחתיה כלים שלעל גבה כנגד הטמאה טמאים: בוקעת ויורדת. דאם טמאה על גבה, כלים שתחתיה כנגד הטמאה טמאים: הקפה שלשה טפחים. דכל שיש ברחבו טפח יש בהקפו שלשה טפחים, שכן מצינו בדברי הימים (ב ד) בים [טו] שעשה שלמה עשר באמה משפתו אל שפתו עגול סביב וקו שלשים באמה יסב אתו סביב:

עמוד שהוא מטל לאויר. עמוד עגל שמשלך בארץ ושוכב על עגולו. באויר, כגון בחצר או בגנה. ובאמצע העגול הוא מתחיל להאהיל על הארץ והולך ומתקצר מכאן ומכאן עד תחתיתו שסמוך לארץ, ולענין הבאת טמאה בעיני טפח על טפח ברום טפח מרבע, ואם יש כאן לצד החוץ מתחתיו רום טפח [יח] אף על פי שלמטה בסמוך במקום שכיבתו לארץ אין רום טפח כלו מטמא באהל, דנדון כשפועי אהלים [יט]. ועמוד עגל כשיש בהקפו עשרים וארבעה טפחים נמצא רחבו שמנה טפחים, דכל שיש ברחבו טפח יש בהקפו שלשה טפחים, ונמצא דיכול אדם לרבע תחת דפנו שמכאן ומכאן טפח על טפח ברום טפח, שהרי כשיש כאן רבוע של שמנה על שמנה אם תעשה בתוכו עגול של שמנה, נמצא הזויות עודפים שמנה חמשים לכל קרו וקרו, דכל אמתא ברבוע אמתא ותרי חמשי באלכסונה, נמצא האלכסון עודף על הרחב ששה עשר חמשין, תן מהם מחצה לקרו זה ומחצה לקרו זה, הרי לכל אחד שמנה חמשין, ואם באת לעשות בקרו זויות שחוץ לעגול רבוע של טפח על טפח, נמצא אלכסונו עודף על רחבו שני חמשים, ונמצא מדת אלכסונו שבעה חמשים, לא נשתיר לנו יותר על הצרף אלא חמש אחד, ומשום חמש אחד לא דק [כ]. ועוד, דכל אמתא ברבוע אמתא ותרי חמשי באלכסונה אינו מכון לגמרי, שחסר ממנו מעט:

מדבק לאסקפה. שהאסקפה רחבה וטמאה מדבקת באסקפה מן השקוף ולחוץ, רבי אליעזר חשיב כל האסקפה בבית, הלכך מטמא את הבית. ורבי יהושע סבר מן השקוף ולחוץ אין האסקפה חשובה בבית. והלכה כרבי יהושע: **ידון מחצה למחצה.** מחציה של אסקפה ולפנים כלפנים והבית טמא, מחציה ולחוץ פלחוץ והבית טהור, מחצה על מחצה הבית טמא: **מדבק למשקוף.** תחת המשקוף מן השקוף ולחוץ: **הבית טמא.** דאפלו מן השקוף ולחוץ חשוב בית: **ורבי יוסי מטהר.** דלא חשיב ליה בבית **[כא]**. ואין הלכה כרבי יוסי: **רבי אליעזר מטמא.** דחשיב כל האסקפה בבית: **מטפח ולמטן טהור.** דכקרקע דמי: **מטפח ולמעלן טמא.** ואף על גב דכשמדבק לאסקפה מטהר רבי יהושע את הבית, הכא כשהטמאה בבית מטמא רבי יהושע באסקפה מטפח ולמעלה, משום דדרך טמאה לצאת ולא לכנס. והלכה כרבי יהושע:

העושה מאור. חלון העשוי לאורה: **בתחלה.** משום דבעי למתנא סיפא שגרי המאור תנא רישא בתחלה: **מקדח גדול של לשפה.** הוא כפונדיון האטלקי וכסלע נרונית וישנו כמלא נקב של עול. אם יש בחלון פשעור הזה, מביא את הטמאה לצד אחר: **שגרי המאור.** אם נשאר מן החלון שלא נסתם: **חרוהו מים.** שלא נעשה החור על ידי אדם אלא על ידי מרוצת המים: **או שרצים.** כגון החלד והעכבר: **או שאכלתו מלחת.** שהארץ מלחה ומתבקעת מאליה: **מלא אגרוף.** אגרופו של בן אבטיח. אדם גדול שהיה האגרוף שלו כראש גדול של כל **[ב]** אדם: **חשב עליו לתשמיש.** חלון שחרוהו מים או שרצים, שחשב להשתמש בו ולהניח שם חפציו: **למאור.** להכניס אורה: **הסריגות.** מחצה כמין סבכה מסרגת שעושים בחלונות של אוצרות: **והרפפות.** מחצה מסרגת שעושים בחלונות של בתי הקיץ שיושבים שם להתקרר: **מצטרפות כמלא מקדח.** אויר שבין הסריגות, אף על פי שאין במקום אחד כמלא מקדח מצטרפין בין כלם לכמלא מקדח: **להביא את הטמאה ולהוציא את הטמאה.** לאו

אפלוּגְתָא דְבֵית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל קָאִי, אֶלָּא אֲשַׁעוּרִים דְּרִישָׁא קָאִי. וְהָכִי קָאָמַר, מְלֵא מְקַדְחִי וּמְלֵא אֲגָרוּף וּפּוֹתַח טַפַּח דְּאֲמַרְן, כֹּל הַשְּׁעוּרִין הַלְלוּ בֵּין לְהַבִּיא אֶת הַטְּמֵאָה לְבֵית בֵּין לְהוֹצִיא אֶת הַטְּמֵאָה מִן הַבַּיִת. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פְּלִיג, וְסָבַר בֵּין לְהַבִּיא בֵּין לְהוֹצִיא **ג** כֹּלן שְׁעוּרִין בְּפּוֹתַח טַפַּח, וְלִית לֵיהּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁעוּר שֶׁל מְלֵא מְקַדְחִי וּמְלֵא אֲגָרוּף כָּלֵל. וְאִין הַלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן:

פרק יג - משנה ב

חֲלוֹן הָעֵשׂוּי לְאֹוִיר. לְהַכְנִיס בּוֹ אֹוִיר הָעוֹלָם, וְהִינּוּ חֲלוֹן הָעֵשׂוּי לְמֵאוֹר. וּמִשּׁוּם דְּבַעֲי לְמַתְנֵי בְּנֵה בַּיִת חוּצָה לָהּ, הִדְרַתְנִיחָהּ: **בְּנֵה בַּיִת חוּצָה לָהּ.** כְּנִגְדַּת הַחֲלוֹן, וְנִתְבַטַּל אֹוִיר שֶׁל חֲלוֹן: **שְׁעוּרָה בְּפּוֹתַח טַפַּח.** כְּחֲלוֹן הָעֵשׂוּי לְתַשְׁמִישׁ: **נָתַן אֶת הַתְּקָרָה בְּאֲמֻצֵּי הַחֲלוֹן.** שְׁנַמְצָא הַחֲלוֹן חֲצִיּוֹ לְמַעְלָה מִן הַתְּקָרָה וְחֲצִיּוֹ לְמַטָּה: **הַחֲלוֹן הַתְּחַתּוֹן בְּפּוֹתַח טַפַּח.** כְּדִין חֲלוֹן הָעֵשׂוּי לְתַשְׁמִישׁ, דְּהָא אִין כָּאן אֹוִיר: **וְהַעֲלִיּוֹן מְלֵא מְקַדְחִי.** דְּלְמַעְלָה מִן הַתְּקָרָה הוּא לְאֹוִיר:

פרק יג - משנה ג

הַחֹר שֶׁבְּדֻלַּת. בְּאֲמֻצֵּי הַדְּלֵת, דְּאִינוּ עֲשׂוּי לְאֹוִיר: **שִׁיר בּוֹ הַחֶרֶשׁ.** הָאֲמֹן שֶׁתִּקֵּן אֶת הַדְּלֵת: **מְלֻמְטָן.** כְּגוֹן שֶׁשִּׁיר סָמוּךְ לְאַסְקָפָה: **אוּ מְלֻמְעָלָן.** סָמוּךְ לְמִשְׁקוּף: **הַגִּיפָה.** סָגְרָה: **וְלֹא מְרָקָה.** לֹא גְמָרָה: **אוּ שְׁפַתְחַתּוֹ הַרוּחַ.** כְּלוּמַר, אוּ שְׁמַרְק אֶת הַסְּגִירָה אֶלָּא שְׁבַאֲתָהּ הַרוּחַ וּפְתַחְתּוֹ: **שְׁעוּרוֹ מְלֵא אֲגָרוּף.** דְּכִיּוֹן דְּנִפְתַּח מִמֵּילָא הָוִי כְּחֶרְרוּהוּ מִיָּם אוּ שְׂרָצִים. וּבְהַדְּ סִיפָא לֹא פְּלִיג רַבִּי טַרְפוֹן, מִשּׁוּם דְּחֹר שְׁבַאֲמֻצֵּי עֲשָׂה הַחֶרֶשׁ בְּמַתְכּוֹן, וְלֹא מִפְּנֵי שְׂרָיִד לְחֹר אֶלָּא קְצָרִים הָיוּ הַדְּפִין שְׁנַעֲשָׂה מִהֶן הַדְּלֵת וְעֵלְתָהּ בְּדַעְתּוֹ לְהַנִּיחַ הַנְּקָב בְּאֲמֻצֵּי יוֹתֵר מִלְּהַנִּיחַ לְמַטָּה אוּ לְמַעְלָה, וְדָמִי לְעֲשָׂה בְּמַתְכּוֹן, אֲבָל כְּשֶׁהַנִּיחוּ מְלֻמְטָה אוּ מְלֻמְעָלָה אִין זֶה כְּעוֹשָׂה בְּיָדִים, אֶלָּא מִחֲמַת שְׁהַנְּסָרִים קְצָרִים וְלֹא נִתְמַלָּא הַנְּקָב:

העושה מקום. שנקב נקב מפלש **ה** בפתל להניח שם קנה של אורגים: ולאספתו. חרב בלשון יון קורין אספתו. ויש לאורגים פלי פתבנית חרב: שעורו בכל שהוא. להביא את הטמאה לצד האחר: לזון את עינו. להסתכל משם לרשות הרבים או לחצר: ולתשמיש. להצניע שם חפציו **ז**:

אלו ממעטים את הטפח. חלון ששעורו בפותח טפח והיה אחד מכל הני דחשיב הקא מנח בו וממעט את האויר מטפח, חוצץ, שאין הטמאה עוברת לצד אחר: על ידי רבע עצמות. אם יש בבית רבע עצמות דמטמא באהל, ופחות מפזית מבשר המת מנח בחלון, ממעט. ודוקא פחות מפזית, דאלו פזית, הוא עצמו מטמא באהל. ודוקא על ידי רבע עצמות, אבל אי איכא בבית פזית בשר מן המת, אין פחות מפזית זה ממעט, דאדרבה בשר מצטרף עם בשר. והינו טעמא נמי דדוקא בשר ממעט על ידי עצמות ולא עצמות על ידי עצמות, דעצמות אעצמות מצטרפי: פחות מעצם פשערה. אבל עצם פשערה לא ממעט, משום דמטמא במגע ובמשא: פחות מפזית מן המת. השתא הדר תניהו אף על גב דתנא ליה רישא, לאשמועינן דממעט על ידי כל המטמאין באהל, כגון רביעית דם ומלא תרוד רקב וכל אותן השנויין בפרק ב' **ט**: פחות מפזית מן הנבלה וכו'. כל הני דחשיב מכאן ואילך, ממעטי בין על ידי עצמות בין על ידי בשר: ופחות מפביצה אכלים. שאין אכל פחות מפביצה מטמא אחרים ולא מקבל טמאה מן התורה **י**, הלכך ממעט וחוצץ בפני הטמאה: והתבואה. שהשרישה רחוק **יא** מן הכתל ונתפשטו ענפיה וסגרו את החלון, דמחבר לקרקע היא: ככי שיש בהן ממש. קורי עקביש נקראים ככי. ואני שמעתי כמין קורי עקביש נמצא בתוך הקנה. ופעמים שהוא דק מאד והוא ככי שאין בו ממש, ופעמים שהוא כעין אריגת בגד והוא ככי שיש בו ממש: ונבלת עוף טהור שלא חשב עליה. שנבלת עוף טהור אינה מטמאה עד שיחשב עליה לאכילה, ואז מטמאה טמאת אכלים בכביצה ואינה צריכה הכשר: נבלת עוף טמא שחשב עליה ולא הכשירה. דנבלת עוף טמא צריכה מחשבה וצריכה הכשר, כלומר שיבא עליה מים או אחד משבעה משקין, ואם חסר מחשבה או הכשר, טהורה, וממעטת וחוצצת בפני הטמאה:

ולא תבואה שבחלון. שהשרישה בחלון ממש. משום דדעתו לפנותה שהיא מקלקלת את הכתל, וכל דבר שדעתו לפנותו אינו ממעט בחלון. ולעיל אירי שהשרישה רחוק מן הכתל, דהשתא אין דעתו לפנותה: השתי והערב המנגעים. דשתי וערב מטמא בנגעים, ודבר טמא אינו ממעט: ולא לבנה מבית הפרס. הלבנה העשויה מעפר בית הפרס. רבי מאיר סבר שהיא טמאה כמו שעפר בית הפרס טמא, הלכך אינה ממעטת בחלון. ורבנן סברי לא טמאו אלא גוש כברייתו הבא מבית הפרס, ולא העפר אפלו לאחר שגבלו [טו]. והלכה כחכמים. ושעור הגוש, כפיקה גדולה של סקאים, שהוא כחותם המרצופין:

הזיז. שפניו למטה. כמין לוח יוצא מן הכתל לחוץ וראשו כפוף למטה לארץ לצד הפתח, הלכך מצטרף אהלו עם הפתח ומביא את הטמאה בכל שהוא וחשיב כאלו יש בו פותח טפח, ואם טמאה תחתיו הבית טמא, שרואין ראשו כפוף למטה כאלו הגיע לארץ, ומביא טמאה שתחתיו לצד הבית: וגזרה. שפניה למעלה. ראשה כפוף למעלה ואין אהל שלה מצטרף עם הפתח, בעיה פותח טפח: וגבלית. מפרש בתוספתא כלי שמניקה [ב] מכאן ומכאן ומשיר מן האמצע: שנים עשר טפחים. דשעור כל נדבך ארבעה טפחים. ונדבך הוא שורה של בנין אבנים: והעטרות. אבנים סדורות בעגול בולטות מן הקיר למעלה מן הפתח כעין כפה לנוי, והינו עטרה: והפתוחים. שעושים מאבן על הפתח או על החלון לנוי, ופעמים שבולטים מן החלון ומן הפתח טפח או יותר:

פרק יד - משנה ב

זיז שעל גבי הפתח וכו'. הקא מיירי שנסתם הפתח [ג], ומשום הכי בעינן שיהא בזיז פותח טפח. והכי משמע בתוספתא: ושעל גבי החלון רום אצבעים. כלומר בין חלון ששעורו רום אצבעים כגון שיירי המאור, בין חלון ששעורו מלא מקדח כגון העושה מאור בתחלה, זיז שעל גבי שניהם בכל שהוא: ורבי יוסי אומר מלאו. חלון ששעורו רום אצבעים, זיז שלו שעורו באצבעים. וחלון ששעורו מלא מקדח זיז שלו נמי משערינו במלא מקדח. ואין הלכה כרבי יוסי:

פרק יד - משנה ג

אפלו גבה מאה אמה. אף על גב דזיז שעור גבהו מן הפתח שנים עשר טפחים, בקנה החמירו משום דמטלטל. ורבי יוחנן בן נורי סבר דאין להחמיר בקנה יותר מן הזיז, ולמעלה משנים עשר טפחים שעורו בפותח טפח. והלכה כרבי יוחנן בן נורי:

פרק יד - משנה ד

זיז. שהוא רחב טפח וסובב את כל כותלי הבית מבחוץ, וכנגד הפתח אוכל שלש אצבעות ועל שאר הפתח אין זיז. שאם היה אוכל כנגד הפתח טפח היה הבית טמא לדברי הכל: פלים שתחתיו טמאים. בהא לא פליג רבי יהושע בדפליג בסיפא, לפי שדרך טמאה לצאת: רבי אליעזר מטמא את הבית. כיון דזיז חמור שמטמא בכל שהוא, מביא את הטמאה לבית בשלש אצבעות: וכן בחצר שהיא מקפת אכסדרה. והאכסדרה אוכלת בפתח שלש אצבעות, טמאה בבית, פלים שבאכסדרה טמאים. טמאה באכסדרה, רבי אליעזר מטמא הבית, ורבי יהושע מטהר. והלכה כרבי יהושע:

שני זיזין זה על גבי זה. ומכונים זה כנגד זה: יש בהן פותח טפח. שכל אחד מן הזיזים רחבו טפח על טפח: וביניהן פותח טפח. התחתון גבה מן הארץ טפח והעליון גבה מן התחתון טפח: וטמאה תחתיהן. תחת התחתון. כל מה שתחתיו טמא ומה שעל גביו טהור, דחוצץ בפני הטמאה: ביניהן. אם טמאה בין תחתון לעליון כל מה שביניהן טמא, אבל מה שתחת התחתון ושעל העליון, טהור, דחוצצים: על גביהן. על גבי העליון. כנגד הטמאה עד הרקיע, טמא, וכל השאר טהור: הנה העליון עודף על התחתון וכו' תחתיהן וביניהן טמא. דבין שהטמאה תחת התחתון בין שהטמאה ביניהן, אותו העדף שהעליון יתר על התחתון טפח מערב את הטמאה בכל מקום. אבל מה שעל העליון טהור, דחוצץ: על גביהן. על גבי העליון: הנה העליון עודף על התחתון וכו' טמאה תחתיהן. תחת התחתון: תחתיהן וביניהן טמא. דאותו עודף מערב את הטמאה ביניהן ומביא את הטמאה למה שתחתיו: ביניהן. אם הטמאה ביניהן או למטה בארץ תחת המותר, דהינו כנגד העדף ולא תחת התחתון: רבי אליעזר אומר תחתיהן וביניהן טמא. דאף על גב דליקא טפח בעדף מביא את הטמאה לתחת התחתון, הואיל ועודף עליו {ו}: ביניהן ותחת המותר טמא. מה שבין שני הזיזין ומה שתחתיהן בארץ כנגד המותר, טמא: ותחתיהן טהור. מה שתחת התחתון. דכיון דאין במותר טפח אין הטמאה באה תחת התחתון. והלכה כרבי יהושע:

ואין ביניהם פותח טפח. שאין התחתון גבה מן הארץ טפח ואין העליון גבה מן התחתון טפח: ביניהן ותחתיהן טמא. דאין התחתון חוצץ, כיון דאין תחתיו פותח טפח ולא על גביו פותח טפח {ו}, והעליון מביא את הטמאה לכל מה שתחתיו ותחת התחתון, וחוצץ למה שעל גביו, כיון דעליון גבה מן הארץ טפח: כנגדו עד הרקיע טמא. ומה שתחתיו טהור. דאף על גב דאין גבה מחברו טפח, הרי גבה מן הארץ טפח וחוצץ:

פרק יד - משנה ז

אין בהן פותח טפח. שהזיזין אין ברחבן טפח [ה], הלכך בין שהטמאה למטה בין שהטמאה למעלה לא חיצי כלל: וכן שתי יריעות שהן גבוהות מן הארץ בפותח טפח. וגבוהות זו מזו טפח, דינן כשני זיזין:

פרק טו

פרק טו - משנה א

סגוס עבה. הך מתניתין פרשונה לעיל [א] בפרק הבית שנסדק [משנה ג']. ואידי דבעי למתני טבליות, הדר תניה הכא: ואם היו של שיש. אפלו עליונה גבוהה מן הארץ טפח לא חשיבי אהל להביא את הטמאה, כיון דהתחתונה ממעטת את האויר לפי שהן נחשבות כארץ. אבל טבלאות של עץ אינן חשובות כקרקע בזמן שהעליונה גבוהה מן הארץ טפח, אף על פי שהתחתונה ממעטת את האויר, העליונה מביאה את הטמאה:

פרק טו - משנה ב

טבליות של עץ. שהן סמוכות זו אצל זו וכל אחת מהן גבוהה מן הארץ טפח ונוגעות בקרנותיהן כל אחת בחברתה שאצלה, ודרך קרני הטבלאות שאין ברחבן טפח, הלכך פלים שתחת הראשונה שהטמאה תחתיה, טמאים, ושתחת השניה טהורים: הנוגע בשניה טמא טמאת שבעה. ואף על גב דתנן בפרק קמא פלים הנוגעים במת וכלים בכלים טמאים טמאת שבעה, השלישי בין אדם בין פלים טמאים טמאת ערב [ב], הא תנו התם אין האהל מתחשב, הלכך טבלא שהטמאה תחתיה אינה מן המנן: עד שיהא בו רבוע בפותח טפח. כמין תבה פרוצה שיש לה ארבע דפנות היו עושים לשלחן שהשלחן יושב עליה, ואותה תבה פרוצה קרוי רבוע.

וּפְעָמִים שֶׁהַשְּׁלַחַן בּוֹלֵט וְיוֹצֵא חוּץ מֵאוֹתוֹ רְבֹועַ טֶפַח אוֹ פָּחוֹת אוֹ יוֹתֵר, וְהַשְּׁתֵּא קֹאמֵר דְּצָרִיד שֶׁיְהֵא הַשְּׁלַחַן בּוֹלֵט חוּץ מֵאוֹתוֹ רְבֹועַ בְּפוֹתַח טֶפַח, דְּמָה שֶׁבְּתוֹךְ הָרְבֹועַ אֵינוֹ מְצֻטָּרף. וְאִם טֶמְאָה נָמִי בְּתוֹךְ הָרְבֹועַ מִבְּפָנִים, הָרְבֹועַ חוּץ וּמוֹנֵעַ הַטֶּמְאָה מִלְעֵבֵר לַחוּץ:

פרק טו - משנה ג

חֲבִיּוֹת. שוֹרוֹת הַרְבֵּה שֶׁל חֲבִיּוֹת, זוֹ אַחַר זוֹ וְזוֹ עַל זוֹ: **שֶׁהֵן יוֹשְׁבוֹת עַל שׂוּלֵיהֶן.** וּפִיָּהֶן לְמַעְלָה: **אוֹ מְטוֹת עַל צְדֵיהֶן.** וּפִיָּהֶן מִן הַצַּד: **בְּאֹוִיר.** בְּגִנְהָ אוֹ בְּחָצֵר: **בְּפוֹתַח טֶפַח.** בְּרַחֵב טֶפַח נוֹגְעוֹת זוֹ בְּזוֹ: **טֶמְאָה בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה.** לְצַדְדֵין קִתְּנֵי לֵה. דְּמְטוֹת עַל צְדֵיהֶן אֶפְלוּ כְּנֶגֶד הַטֶּמְאָה אֵין טֶמְאָ אֶלָּא מָה שֶׁתַּחְתִּיהֶן וְעַל גְּבִיהֶן, אֲבָל מָה שֶׁבְּתוֹכָן טְהוֹר, כִּיּוֹן דְּאֵין כְּלֵי חָרֵס מִטֶּמְאָ מְגַבּוּ, עַל מָה שֶׁבְּתוֹכָן מְצִיל. וּמָה שֶׁאֵינוֹ כְּנֶגֶד הַטֶּמְאָה אֶפְלוּ שֶׁתַּחְתִּיהֶן וְעַל גְּבִיהֶן טְהוֹר. וּבִיוֹשְׁבוֹת עַל שׂוּלֵיהֶן אֶפְלוּ עַל מָה שֶׁבְּתוֹכָן אֵין מְצִילוֹת, כִּיּוֹן שֶׁאֵין הַפֶּסֶק מֵאֹוִיר תּוֹכּוֹ לְאֹוִיר שֶׁחוּצָה לוֹ, וְחֲבִית עֲצָמָה נְטִמְאָה וְנְטִמְאוּ כָּל כְּלִים שֶׁבְּתוֹכָהּ וְאֶפְלוּ שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד הַטֶּמְאָה, כְּדֹאמְרֵינָן טַעְמָא בְּסוּף פֶּרֶק כְּוָרֵת: **בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים בְּטְהוֹרוֹת.** דְּכִיּוֹן דְּטְהוֹרוֹת הֵן דְּמוּ לְטַבְּלָאוֹת שֶׁל שֵׁשׁ שֶׁהִתְחַתְּנוֹת סוֹתְמוֹת אֶת חֲלָל טֶפַח וְטֶמְאָה בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה: **אֲבָל אִם הֵיוּ טֶמְאוֹת.** אֶפְלוּ אֵין גְּבוּהוֹת מִן הָאֶרֶץ, הַעֲלִיוֹנוֹת שֶׁגְּבוּהוֹת מִן הָאֶרֶץ טֶפַח מִבֵּיאוֹת אֶת הַטֶּמְאָה, שֶׁאֵין הִתְחַתְּנוֹת סוֹתְמוֹת כִּיּוֹן דְּטֶמְאוֹת מִיָּדֵי דְּהוּי אֶקְפוּלִין זוֹ עַל זוֹ וְטַבְּלָאוֹת זוֹ עַל זוֹ [ד]: **אוֹ גְּבוּהוֹת מִן הָאֶרֶץ פּוֹתַח טֶפַח.** מִבֵּיאוֹת אֶת הַטֶּמְאָה, וְאֶפְלוּ טְהוֹרוֹת, כִּיּוֹן דְּנוֹגְעוֹת זוֹ בְּזוֹ בְּרַחֵב טֶפַח נְחֻשְׁבוֹת כְּלָן כְּאֵהֶל אַחַד:

פרק טו - משנה ד

שְׁחֻצּוֹ. שֶׁעָשָׂה בּוֹ מְחֻצָּה: **מִן הַצַּדְדִין.** שֶׁהִירֵיעוֹת וְהִנְסָרִים נְתוּנוֹת כְּנֶגֶד הַכְּתָלִים שֶׁל הַבַּיִת: **אוֹ מִן הַקּוֹרוֹת.** שֶׁנְּתוּנוֹת תַּחַת תַּקְרַת הַבַּיִת: **כְּלִים שֶׁבְּחָצֵץ טְהוֹרִים.** דִּירֵיעוֹת וְנִסְרִים חוּצָצִים, וְנִחְשָׁבִים כְּכִלִּים שֶׁעַל הַגַּג וְכְּכִלִּים שֶׁחוּץ לְכַתֵּל: **כְּלִים שֶׁבְּבֵית טֶמְאִים.** דְּאֵין חֲצִיצָה לְטֶמְאָה, מִיָּדֵי דְּהוּהוּ אֶפְלֵי חָרֵס הַמְּקוֹף צְמִיד פְּתִיל, דְּאִם טֶמְאָה בְּבֵית מְצִיל עַל מָה שֶׁבְּתוֹכּוֹ, וְאִם טֶמְאָה בְּתוֹכּוֹ אֵין צְמִיד פְּתִיל לְטֶמְאָה: **כְּלִים שֶׁבְּחָצֵץ.** הַכְּלֵי שֶׁעַם הַטֶּמְאָה בְּתוֹךְ הַמְּחֻצָּה: **אִם יֵשׁ שָׁם פּוֹתַח טֶפַח.** שֵׁשׁ שָׁם חֲלָל רַחֵב

טַפַּח: וְאִם לֹא טְהוֹרִים. הַפְּלִים שֶׁבַחְצָץ. אָבֵל בַּיֵּת מִיְהָא טַמָּא:

פרק טו - משנה ה

חֲצוּ מֵאֲרָצוֹ. שֶׁכֶּסֶה קַרְקָעִית הַבַּיִת בְּנִסְרִים אוֹ יְרִיעוֹת: טַמְּאָה בַּחֲצָץ. אֶפְלוּ יֵשׁ בּוֹ טַפַּח עַל טַפַּח בְּרוּם טַפַּח: פְּלִים שֶׁבַּבַּיִת טַמְּאִים. כְּבִיב שֶׁהוּא קָמוּר תַּחַת הַבַּיִת, דִּתְנֵן לְעִיל בְּפֶרֶק ג', יֵשׁ בּוֹ פוֹתַח טַפַּח וְאִין בִּיצִיאָתוֹ פוֹתַח טַפַּח, טַמְּאָה בְּתוֹכוֹ הַבַּיִת טַמָּא, טַמְּאָה בַּבַּיִת מֵה שֶׁבְּתוֹכוֹ טְהוֹר: שְׂאֲרָצוֹ שֶׁל בַּיִת כְּמוֹהוּ. כְּשֶׂאִין בּוֹ פוֹתַח טַפַּח:

פרק טו - משנה ו

טַמְּאָה בְּפָנִים. בְּמִקוֹם הַתְּבֵן: שֶׁכָּנְגַד הִיצִיאָה. מְקוֹם פָּנוּי יֵשׁ כְּרֹחַב אֲמָה מִן הַפֶּתַח עַד כְּתֵל שֶׁכָּנְגַדוֹ שֶׁכָּנְסִים וְיוֹצְאִים דֶּרֶךְ שֶׁם לְהוֹצִיא הַתְּבֵן וּלְהַכְנִיס. וְכִלִּים שֶׁבְּאוֹתוֹ מְקוֹם הַפָּנוּי טַמְּאִים, מִיַּד דְּהוּה אֶטְמְאָה בַּחֲצָץ דְּכִלִּים שֶׁבַּבַּיִת טַמְּאִים: טַמְּאָה בַּחוּץ. הֵינּוּ בְּמִקוֹם הַפָּנוּי מִן הַפֶּתַח עַד כְּתֵל שֶׁכָּנְגַדוֹ: פְּלִים שֶׁבַּפָּנִים. בְּמִקוֹם הַתְּבֵן: אִם יֵשׁ בְּמִקוֹמָן טַפַּח עַל טַפַּח בְּרוּם טַפַּח טְהוֹרִים וְאִם לֹא טַמְּאִים. דְּבַחֲצָץ נִמִּי אִם טַמְּאָה בַּבַּיִת כְּלִים שֶׁבַּחֲצָץ שֶׂאִין בְּמִקוֹמָן טַפַּח טַמְּאִים: וְאִם יֵשׁ בֵּין הַתְּבֵן וְלִקְוֹרוֹת פוֹתַח טַפַּח. לֹא נִתְבַּטַּל הַתְּבֵן הַהוּא לְחֹשֶׁב כְּחֲצָץ וְהָרִי הוּא כְּשֶׂאֶר חֲפָצִים שֶׁבַּבַּיִת, וְאִין מְצִיל עַל מֵה שֶׁבְּתוֹכוֹ בֵּין יֵשׁ בְּמִקוֹמוֹ טַפַּח בֵּין אִין בְּמִקוֹמוֹ טַפַּח:

פרק טו - משנה ז

וְכֵן כְּרִי שֶׁל תְּבוּאָה. שֶׁבְּטָלוּ: אֶפְלוּ טַמְּאָה בְּצַד הַפְּלִים. שֶׁהִיְתָה הַטַּמְּאָה בְּתוֹךְ הַגֶּל, וְכִלִּים שֶׁם סְמוּכִים לְטַמְּאָה בְּתוֹךְ הַגֶּל אָבֵל אֵינָן נוֹגְעִים בְּטַמְּאָה: טַמְּאָה בּוֹקְעַת וְעוֹלָה. וּמֵה שֶׁבְּצִדָּה טְהוֹר. וְאִם יֵשׁ בְּמִקוֹם הַטַּמְּאָה טַפַּח עַל טַפַּח בְּרוּם טַפַּח, הָרִי הוּא כְּקֶבֶר סְתוּם וּמְטַמָּא כָּל

פרק טו - משנה ח

חצר הקבר. חצר המקפת מארבע רוחותיה ארבע מערות של קברות: **טהור עד שיהא בה ארבע אמות.** כל זמן שיש בה ארבע אמות טהור העומד בה **[ז]**. אבל פחותה מארבע אמות, טמא העומד בה. ואם אין שם אלא שלש מערות משלש רוחות ורוח רביעית של חצר פתוחה לאויר העולם, אפלו אינו מרחק מפתח המערה אלא כל שהוא, טהור, ובלבד שלא יגע למשקוף של פתח המערה. והני מלי חצר הקבר דמסימא מחצתה, אבל מת בעלמא תופס ארבע אמות לטמאה **[ח]**: **גולל לקבר.** כסוי על פתח הקבר: **אלא כנגד הפתח.** של הקבר. והנוגע בקצה המנח חוץ לקבר, טהור: **עשה ראשה גולל לקבר.** והרי היא עומדת על הקבר כמו אילן **[ט]**. הנוגע ממנה בארבעה טפחים סמוך לקבר, טמא משום גולל, ומארבעה ולמעלה טהור: **בזמן שהוא עתיד לגד.** לקץ. ואף על פי שלא קצץ עדין. לגד, כמו גדו אילנא **(דנאל ד)**: **כלה חבור.** כל זמן שלא קצץ, ואף על פי שעתיד לקץ. ואין הלכה פרבי יהודה:

פרק טו - משנה ט

הנוגע בה. כל זמן שהיא גולל **[י]**: **טמא טמאת שבעה.** דכתיב **(במדבר יט)** וכל אשר יגע על פני השדה, לרבות גולל ודופק: **והחבית והמשקין טהורים.** דכלי חרס המקוף צמיד פתיל טהור מלטמא באהל המת, שנאמר **(שם)** וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא, הא יש צמיד פתיל עליו טהור, ובכלי חרס הכתוב מדבר, שאינו מקבל טמאה מגבו: **רבי מאיר אומר וכו'.** ואין הלכה פרבי מאיר, אלא אף על פי שאין לה דבר שיש בו רוח חיים ומטמא, חוץ מאדם, מכל מקום מטמאים הן משום גולל כל זמן שהן גולל לקבר:

המֵאֵהִיל עַל הַמֵּת וְנוֹגַע בְּכָלִים. הַכָּלִים טְמֵאִין טְמֵאת שְׂבָעָה מְטַעַם חֲבוּרִים [יב], כְּגוֹן דְּבִשְׁעָה שְׁנָגַע בַּמֵּת אוֹ מֵאֵהִיל עָלָיו, נוֹגַע כְּמוֹ כֵן בְּכָלִים: וְאִם יֵשׁ בְּיָדוֹ פּוֹתַח טַפַּח טְמֵאִים. כִּיִּן דִּיְדִיו מֵאֵהִילוֹת עַל הַמֵּת וְעַל הַכָּלִים, מְבִיאֹת אֶת הַטְּמֵאָה: שְׁנֵי בְתִים. וּפְתַחֲהוֹן מְכֻנְיִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה: מְבִיא אֶת הַטְּמֵאָה. וְנִשְׁאַרוּ שְׁנֵי הַבְּתִים טְמֵאִים. דְּאֵהֵל שֶׁל יָדוֹ מְצַרֵּף אֶת הַטְּמֵאָה כְּאֵלוֹ שְׁנֵי הַחֲצָאִים מְנַחִים בְּזֶה וּבְזֶה: וְאִם לֹאוּ. דְּאִין בְּיָדוֹ פּוֹתַח טַפַּח, גְּבֵרָא מִיָּהָא טְמֵא הָוִי, כְּדִתְנִן לְקַמּוֹן וְעַל עֲצָמוֹן בְּכָל שְׁהוֹן, אֲבָל שְׁנֵי הַבְּתִים

כָּל הַמְטַלְטְלִין מְבִיאִין אֶת הַטְּמֵאָה. מְשׁוּם אֵהֵל. שְׂאֵם הָאֵהִיל רֵאשׁוֹ אֶחָד עַל הַמֵּת וְרֵאשׁוֹ אֶחָד עַל הַכָּלִים, מְבִיא לְהֵם הַטְּמֵאָה: כְּעַבֵּי הַמְרַדֵּעַ. אֲפֵלוֹ אִין בּוֹ רַחֵב טַפַּח אֲלֵא שְׂיֵשׁ בְּהֶקְפּוֹ טַפַּח, דְּחֹוט שֶׁל טַפַּח מְקִיפוֹ, דְּגָזְרוּ עַל הֶקְפּוֹ מְשׁוּם עָבִיו: אֲקַפַּח אֶת בְּנֵי. אֲקַבְרָם. קַפּוּחַ לְשׁוֹן כְּרִיתָה וְחַתוּד. וּשְׂבֻעָה הִיא, אֲקַפַּח אֶת בְּנֵי אִם אִין דְּבַר זֶה אֲמַת שְׁהֵלְכָה זֹו מְקַפַּחַת קְטוּעָה וּמְחַתְכַת, דְּהָא פּוֹתַח טַפַּח בְּעִינָן: שְׂשִׁמַּע הַשׁוֹמֵעַ. כְּשִׁנְשִׂאָלָה שְׂאֵלָה עַל יָדֵי מַעֲשֵׂה בְּבֵית הַמְדַרְשׁ וְשִׁמַּע שְׂטַמְאוּהוֹ וְלֹא יָדַע מְשׁוּם מָה טְמֵאוּהוֹ. הֵם טְמֵאוּ אֶת הַמְרַדֵּעַ מְשׁוּם כָּלִים הַמֵּאֵהִילִים עַל הַמֵּת, שְׁהַכָּלִי עֲצָמוֹ הַמֵּאֵהִיל עַל הַמֵּת טְמֵא בְּכָל שְׁהוֹא, דְּלֹא בְּעִינָן פּוֹתַח טַפַּח אֲלֵא לְהַבִּיא אֶת הַטְּמֵאָה תַּחַת רֵאשׁוֹ הַשְּׁנֵי [ב], וְטְמֵאוּ אֶת הָאֶכֶר אוֹ מְטַעַם חֲבוּרִים [ג] אוֹ מְשׁוּם דְּהָוִי לִיהַ כָּלִים שְׁנָגְעוּ בַּמֵּת וְאָדָם בְּכָלִים וְטְמֵא טְמֵאת שְׂבָעָה [ד]. וְהַשׁוֹמֵעַ טְעָה לּוֹמַר דְּטְמֵאוּהוֹ מְטַעַם שְׁהַמְרַדֵּעַ מְבִיא עָלָיו טְמֵאָה מִדִּין אֵהֵל: שְׂיֵהוּ דְּבָרֵי חֲכָמִים מְקִימִים. שְׂאוּמְרִים דְּמְרַדֵּעַ מְבִיא טְמֵאָה עַל הָאָדָם הַנוֹשֵׂאָן. זְמַנִּין דְּאָדָם הַנוֹשֵׂאָן אִין עָלָיו כִּי אִם טְמֵאת עָרֵב, שְׂבָגְדוֹ מְפָסִיק בֵּין כְּתַפּוֹ לְמְרַדֵּעַ וְהָוִי לִיהַ דִּיקָרֵב בְּדִיקָרֵב לְדִיקָרֵב [ה], וְהָרוּאָה שְׂמֵטְמֵאִים אוֹתוֹ טְמֵאת עָרֵב יְטַעָה לּוֹמַר מְשׁוּם אֵהֵל טְמֵאוּהוֹ לְפִי שְׂיֵשׁ בְּהֶקְפּוֹ טַפַּח, וְאֵתִי לְמִימַר דְּטְמֵאת אֵהֵל אִין בְּהַ כִּי אִם טְמֵאת עָרֵב. הַלְכָד גָּזְרוּ עָלָיו בְּעַבֵּי הַמְרַדֵּעַ לְטְמֵא טְמֵאת שְׂבָעָה

מדבריהם משום אהל: ועל עצמן בכל שהן. דכלי המאהיל על המת טמא
אפלו כל שהוא: ועל שאר אדם וכלים. שתחת המרדע. בפותח טפח. כיון
דאין להם טמאה כלל אין שיך לגזור על הקפו משום עביו:

פרק טז - משנה ב

כוש. פלך שהנשים טוות בו. ואף על גב דפשוטי כלי עץ הוא מקבל טמאה,
משום צנרת של מתכת הקבועה בו: **אף על פי שאינו מכונין.** שאין שני
חצאי זיתים מכונים זה כנגד זה: **טמא.** הכוש. דמביא הטמאה על עצמו
בכל שהוא: **הקדר.** מוכר הקדרות: **והסל.** המוט שנושא בו את הקדרות.
ובמסכת פלים קורהו אסל, דתנן התם [פ"ז מט"ז] האסל שיש בו בית קבול
מעוה: **ואם יש בסל פותח טפח.** מביא טמאה על הקדרות שתחתיו לצד
השני שתלויות בו: **התלוליות.** לשון תל: **הקרובות בין לעיר.** הסמוכה
לבית הקברות: **בין לדרך.** הסמוך לבית הקברות [ח]: **אחד חדשות ואחד**
ישנות טמאות. מפני שהנשים קוברות שם נפליהן, דעד חמשים אמה
אזלא אשה לחודה [י] וקוברת שם הנפל שלה. אבל רחוקות לא אזלא
לחודה לקבר בתל, והואיל וצריכה לאיש שילך עמה, הולכת לבית
הקברות ואינה קוברת בתל. והא דמטמאין בישנות ואפלו רחוקות,
דחישין שמה קרובות היו מתחלתן וחרבה העיר ונשתפח הדבר: **רבי**
יהודה אומר כו'. והלכה כרבי יהודה:

פרק טז - משנה ג

המוצא מת בתחלה. שלא היה ידוע שהיה שם קבר. והכי אמרינן בגמרא
בנזיר [דף טז] המוצא, ולא שהיה מצוי. מת, פרט להרוג, דהרוג אין לו
תבוסה ואין לו שכונת קברות, והכי גמירי לה. משכב, ולא שהיה יושב:
כדרךכו. ולא שהיה ראשו מנח בין ירכותיו. דכל הני חישין להו שמה
נכרים הן, שאין דרכן של ישראל לקבר מתים כך: **נוטלו ואת תבוסתו.**
מתר לפנותו משם ולקברו במקום אחר. וצריך שיטל מן העפר של הקבר
עמו, כדי תפיסה, שהוא כל העפר תחום שתחתיו, וחופר בקרקע בתולה
שלש אצבעות. דכתיב (בראשית מז) ונשאתני ממצרים וקברתני בקברתם,
שלא היה צריך לומר ממצרים, אלא הכי קאמר, מעפר של מצרים טל
עמי. ורמב"ם גריס תבוסתו, העפר המערב מדם ולחה של המת. לשון
מתבוססת בדמיה (יחזקאל טז): **מצא שלשה.** אם יש בין זה לזה מארבע

אמות ועד שמנה. כלומר מקבר ראשון עד שלישי אין פחות מארבע אמות ולא יותר על שמנה: **הרי זה שכוונת קברות**. ונכר שלשם קבורה נתנו שם, ואסור לפנותם, דקנו מקומם. ואפלו מת אחד אם נכר שלשם קבורה נתנוהו שם אסור לפנותו. אלא שבאחד או בשנים אנו תולים שלא נקברו שם אלא לפי שעה והיה דעתם לפנותם, אבל בשלשה מוכח שזה מקום מיחד לקברות. וארץ המערה דרפה להיות שש ורחבה ארבע ואלכסונה עודף שתי אמות דהינו שמנה, ומשום הכי תנן מארבעה ועד שמנה: **כמלא מטת וקובריה**. לא גרסינן לה הכא: **בודק ממנו ולהלן עשרים אמה**. שהמערה ארבע אמות רחב על שש ארץ, והחצר שהמערות פתוחות לו מכאן ומכאן, שש על שש, דהכי סבירא להו לרבנן בבבא בתרא פרק המוכר פרות [דף קא], נמצא ארץ שתי מערות וחצר שביניהן שמנה עשרה אמות, ולפי שפעמים חופרים מערה אחת באלכסונה, ואלכסון של מערה עודף על רבועה שתי אמות, נמצאו עשרים אמה, שמנה דמערה ראשונה באלכסונה ושש דחצר שבין שתי המערות ושש דמערה שניה, דחד אלכסון אמרינן תרי אלכסוני לא אמרינן, והינו דקתני עשרים. ועוד צריך לבדק מלמעלה ומלמטה עשרים אמה, דהינו ארבעים אמה, דשמא זו היא מערה שבמזרח החצר ויש עדין אחרת כנגדה במערב החצר, אי נמי זו היא שבמערב החצר ויש עדין אחרת במזרח החצר: **מצא מת אחד בסוף עשרים בודק הימנו ולהלן עשרים אמה**. דמי יימר דמבית הקברות זה הויא ההיא מערה, שמא קבר אחר הוא וחצר אחרת של אדם אחר, וצריך לעשות גם לשם כל בדיקות דלעיל, דכמו שיש שם קבר כמו כן יש אחרים: **שרגלים לדבר**. אחרי שנמצא קבר בשדה זו שכוונת קברות: **שאלו מתחלה מצאו**. לקבר זה קדם שמצא השלשה הראשונים, היה נוטלו ואת תפוסתו, כדתנן ברישא המוצא מת בתחלה כו' נוטלו ואת תפוסתו:

פרק טז - משנה ד

הבודק. הא דתנן ובודק הימנו ולהלן עשרים אמה, אין צריך לחפר את כלו, אלא חופר אמה על אמה ומניח אמה שאינו חופר, ועושה כן עד שמגיע לסוף עשרים. ואותה אמה שהוא חופר צריך לחפר עד שמגיע לסלע, או לבתולה, שהיא קרקע שלא נחפרה מעולם: **המוציא את העפר ממקום הטמאה**. מאותם האמות שהוא חופר: **אוכל בדמעו**. אם כהן הוא אוכל בתרומתו. לשון מלאתך ודמעך [יג] לא תאחר (שמות כב). ואף על גב דאין כהנים רשאים לבדק שהרי הן מזהרין על הטמאה, מכל מקום אי אתרמי כהן [יד] ובדק אינו אסור לאכל בתרומה היכא דלא אתחזק שם טמאה: **המפקח את הגל**. של אבנים שנפל על האדם ומת, אם כהן הוא אינו אוכל בדמעו, דכיון דהחזקה שם טמאה חישנין דלמא האהיל, ואפלו

פרק טז - משנה ה

הִיא בּוֹדֵק. לְהַשְׁלִים עֲשָׂרִים אֲמָה : לְנַחֵל. נֶהָר : לְשְׁלוּלִית. אֲמַת הַמַּיִם שְׁמַחֲלֶקֶת שְׁלָל לְאַגְפֵיהָ שְׁאֵמוֹת אַחֲרוֹת שֶׁל מַיִם שׁוֹתוֹת מִמֶּנָּה : אוּ לְדַרְדֵּר הַרְבִּיּוֹת. שְׁאִין קוֹבְרִים בָּהּ אֶת הַמֵּת : מִפְּסִיק. וְאִינוּ בּוֹדֵק עוֹד לְהַשְׁלִים עֲשָׂרִים אֲמָה : וְהַפֵּל טְהוֹר. וְאִין לְהֵם תַּפְּסוּסָה [טז]. אֶלָּא מְלַקֵּט הַעֲצָמוֹת בְּלִבָּד וְאִין צָרִיךְ לְטַל יוֹתֵר : רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר כּוֹי. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן :

פרק יז

פרק יז - משנה א

הַחוֹרֵשׁ. בֵּית הַפָּרֶס. מְקוֹם שֶׁהִטְמְאָה פְּרוּשָׁה וּמִתְפַּשְׁטָה שָׁם. וְרַבּוֹתֵי פְּרָשׁוֹ, פָּרֶס לְשׁוֹן דָּבָר פָּרוֹס וְשָׁבוּר, שְׁעֲצָמוֹת שֶׁל מֵת [שְׁלֵמוֹת] נִפְרָסוּ שָׁם. וּמִפֵּי אַחֲרִים שְׁמַעְתִּי, עַל שֵׁם שֶׁפָּרֶסוֹת בְּנֵי אָדָם נִמְנָעִים לְלַקֵּת שָׁם מִפְּנֵי הַטְּמְאָה : מְלֵא מַעֲנָה. שֶׁל הַמַּחְרָשָׁה. מִמְּקוֹם הַקְּבָר שֶׁהִתְחִיל לְחַרֵּשׁ בּוֹ עַד מֵאָה אֲמָה בְּאַרְבֵּי הַשָּׂדֶה עַל מֵאָה בְּרַחֵב, חֵי שִׁינּוֹן שְׁמָא הוֹלִיכָה הַמַּחְרָשָׁה מִמֶּנּוּ עֵצִים כְּשֶׁעָרָה. וְאִם הִיא חוֹרֵשׁ וְהוֹלֵךְ חוּץ לְמֵאָה אֲמָה, מִמֵּאָה אֲמָה וְלַחוּץ טְהוֹר, שְׁאִין הַמַּחְרָשָׁה מוֹלְכֶת עֲצָמוֹת הַקְּבָר אֶלָּא עַד מֵאָה אֲמָה : בֵּית אַרְבַּעַת סָאִין. מֵאָה אֲמָה אֲרָךְ עַל מֵאָה אֲמָה רַחֵב הוּא מְקוֹם זְרִיעַת אַרְבַּע סָאִין, שֶׁהָרִי חָצַר הַמִּשְׁכָּן שֶׁהָיָה מֵאָה עַל חֲמִשִּׁים הוּא בֵּית סָאִתִּים, כְּדָאֲמַרִּינוּ בְּעֵרוּבֵין [כג:], נִמְצָא מֵאָה עַל מֵאָה בֵּית אַרְבַּע סָאִין : רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בֵּית חֲמִשׁ סָאִין. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי : וּבְמוֹרָד. כְּלוּמַר, שְׁעוֹר זֶה שְׁאֲמַרְנוּ לְתַנָּא קַמָּא וְלְרַבִּי יוֹסִי לְמַר כְּדָאִית לִיהּ וְלְמַר כְּדָאִית לִיהּ, הֵנִי מְלִי כְּשֶׁמוֹלֵךְ הַמַּחְרָשָׁה בְּמוֹרָד, דְּמַגְלִגְלִתּוּ לְמַרְחוּק, וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁהִקְרַע שָׁוָה בְּמִישׁוֹר. אֲבָל בְּמַעֲלָה, כְּשֶׁחוֹרֵשׁ וְעוֹלָה, לְדַבְרֵי תַנָּא קַמָּא

נותן רבע קב כרשינין על ברך המחרשה, הוא עץ חלול כפוף עשוי כעין ברך שהמחרשה תקועה בו, ועושה בשוליו נקב קטן כשעור שיצא ממנו גרעין אחד מגרעיני הכרשינים, ומוליך המחרשה והגרעינים נופלים מעט מעט, ובמקום שכלו הכרשינים שאין נופל מהם הרבה ביחד אלא שלשה גרעינים זה בצד זה (ו), שם פלה בית הפרס: **רבי יוסי אומר במורד ולא במעלה**. לא אמרו דין בית הפרס אלא במורד, אבל כשהמחרשה עולה בגבה אין שם בית הפרס כלל, שמיד המחרשה ננערת ואם יש שם עצם נופל. ואין הלכה כרבי יוסי:

פרק יז - משנה ב

והטיח בסלע. הפה המחרשה בסלע ומתוך כך ננערה המחרשה: **או שנער את המחרשה**. מן העפר שעליה. והא קא משמע לן דלא חישינן שמא לא נער יפה: **עד שם הוא עושה בית הפרס**. ולא יותר, ואפלו תוך שש אמות או חמש (ז): **בית פרס עושה בית פרס**. המתחיל לחרש בסוף בית הפרס או באמצע. מונה מאה אמה ממקום שהתחיל לחרש, והוא נעשה בית הפרס כאלו חרש ממקום הקבר: **חרש חצי מענה**. חמשים אמה ממקום הקבר, וחזר אחר כך וחרש משם עוד חמשים אמה אחרות, כל המאה נעשו בית פרס. והלכה כרבי יהושע:

פרק יז - משנה ג

מלטמא. כמו מלא טמא. חפירה מלאה מתים זה על גבי זה. טמא בלשון ארמי עצמות של מתים: **ומצבירת העצמות**. במקום שהעצמות צבורים שם (ט). דזה דבר שאינו מצוי שיהיה אדם חורש על חפירה שהיא מלאה מתים ועל צבירת עצמות גלויים, ולא גזרו אלא בקבר שנחרש שהוא דבר המצוי: **ומשדה שאבד בה קבר**. דהוי ליה ספק ספקא, שמא לא חרש במקום הקבר, ואם תמצוי לומר חרש שמא לא הוליד ממנה עצם: **או שנמצא בה קבר**. שחרש ואחר כך נמצא. דבית הפרס דרבנן, ולא קנסו ליה כיון דלא ידע: **החורש את שאינו שלו**. לא קנסו רבנן למהוי ארעא דחבריה בית הפרס. וכן נכרי לא שיך ביה קנס: **שאין בית הפרס לכותיים**. כלומר, שהרי אף על הכותיים לא קנסו, כל שכן שלא קנסו על הנכרי:

על גבי טהורה. ששדה בית הפרס למעלה וטהורה למטה: אפלו אדמה. שהיתה עפרה של טהורה אדמה: והלבינה. מחמת עפר בית הפרס שהיה לבן: אין עושין אותה בית הפרס. שלא גזרו טמאה אלא על גוש כבריתו, ולא גזרו על העפר הנשטף עם המים:

עליה טהורה. ממה נפשך, אם הקבר בתוך הבית, הבית טמא והעליה טהורה [יב]. ואם הקבר תחת אסקפת [יג] פתח הבית, טמאה נכנסת לבית ועליה טהורה. אבל כשאין פתח העליה מכון [יד] כנגד פתח הבית, חישינו דלמא קאי קבר תחת הכתל מכון כנגד פתחה של עליה, ובוקעת הטמאה עד שמגיעת לפתחה של עליה, ונכנסת לעליה דרך הפתח: ועפר חוצה לארץ. כלומר או עפר חוץ לארץ. דארץ העמים ובית הפרס תרוניהו מטמו במגע ובמשא: שבא בירק. כגון אגדה של ירק שיש בה קלחים הרבה שנעקרו בגושיהו, ובכל קלח בפני עצמו ליכא עפר כחותם המרצופין שהוא שעור הגוש לטמא: חותם המרצופין. אמתחות של עור כעין שקין שהולכי דרכים נוהגים כליהם בתוכם וחותמים עליהם בחותם של טיט: כסאה וכסאתים חותמות. של טיט. והאי עבדא מיתי רבי יהודה לסיועי לרבנן דלסאה וסאתים מעפר שבא מחוצה לארץ לא חששו, הואיל ולא היה בחותם אחד בפני עצמו כחותם המרצופין. והלכה כחכמים:

פִּיצוּד בּוֹצְרִין בֵּית הַפָּרֶס. וַיְהִיו הָעֲנָבִים שְׁגָדְלוּ בּוֹ טְהוּרִים: **מִזֵּין עַל הָאָדָם וְעַל הַכֶּלִים.** בְּשִׁלְיָשִׁי: **וְשׁוֹנִין.** בְּשִׁבְעֵי: **וּמוֹצִיאִין חוּץ לְבֵית הַפָּרֶס.** וְאַף עַל גַּב דְּהַבּוֹצֵר לְגַת הַכֶּשֶׁר לְקַבֵּל טַמְאָה וְהוּא מְשַׁמְנָה עֶשֶׂר דָּבָר שְׁגָזְרוּ בּוֹ בַּיּוֹם, הֵנִי מְלִי לְטַמְאָה דְּאוֹרִיתָא, אֲבָל לְטַמְאָת בֵּית הַפָּרֶס דְּרַבְּנָן הִיא לֹא חֲשָׁבִין לָהּ הַכֶּשֶׁר. וּמְשׁוּם הַכִּי נִקְטָ וְתַנִּי מִזֵּין עַל הָאָדָם וְעַל הַכֶּלִים, כְּדִי שְׂיִהְיוּ טְהוּרִים מִטַּמְאָה דְּאוֹרִיתָא **[א]**, וְאַף עַל פִּי שְׁחוּזְרִין וּמִטַּמְאִין בְּבֵית הַפָּרֶס בְּשַׁעַת בְּצִירָה, תְּנוּ לֹא מְטַמְּוּ עֲנָבִים בְּנִגְיַעְתֶּם מְשׁוּם טַמְאָת בֵּית הַפָּרֶס כֹּל כַּמָּה דְּלֹא הַכֶּשֶׁר הַכֶּשֶׁר גָּמוּר: **וְאַחֲרֵים.** שְׁלֹא נִכְנְסוּ בְּבֵית הַפָּרֶס: **מְקַבְּלִין.** מִן הַבּוֹצְרִים: **וּמוֹלִיכִין לְגַת.** בְּכֵלִים אַחֲרֵים. אֲבָל הַבּוֹצְרִים אֵין מוֹלִיכִין אוֹתָם לְגַת, לְפִי שֶׁהִגַּת מְלֵא מְשַׁקִּין וּמִתְּפַשְׂרִי בְּהוּ הַכֶּשֶׁר גָּמוּר: **וְאִם נִגְעוּ אֵלוֹ וְאֵלוֹ [ב].** הַבּוֹצְרִים נִגְעוּ בְּאַחֲרֵים הַמְּקַבְּלִין: **טַמְאִים.** הַמְּקַבְּלִים וּמִטַּמְאִין כֹּל הָעֲנָבִים. שֶׁהָאָדָם שֶׁנִּטְמָא בְּבֵית הַפָּרֶס נֶעֱשֶׂה אֵב הַטַּמְאָה וּמִטַּמְא אָדָם וְכֵלִים: **בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אוֹחִז אֶת הַמַּגָּל.** דְּסַבְּרִי הַבּוֹצֵר לְגַת הַכֶּשֶׁר אֶפְלוּ לְטַמְאָת בֵּית הַפָּרֶס, וּמְשׁוּם הַכִּי צָרִיךְ שְׂיֵאחִז הַמַּגָּל שֶׁהוּא בּוֹצֵר בּוֹ בְּסִיב שֶׁל דְּקַל דְּלֹא מְקַבֵּל טַמְאָה: **אוּ בּוֹצֵר בְּצוּר.** וְהוּא אֲבָן חֲדָה, דְּלֹאוּ כְּלֵי הִיא: **וְנוֹתָן לְתוֹךְ כְּפִישָׁה.** כְּלֵי גְדוֹל שְׁכּוֹבְשִׁים בּוֹ זֵיתִים, דְּלֹאוּ בֵּת קְבוּלֵי טַמְאָה הוּא: **וּמוֹלִיךְ לְגַת.** אֶפְלוּ הוּא עֲצָמוֹ. דְּכִינּוֹן דְּזִהִיר וְאִית לִיהּ הַכְּרָא שְׁמַנִּיחַ בְּכְפִישָׁה לֹא נִגַע: **בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּכָרֶם הַנֶּעֱשֶׂה בֵּית הַפָּרֶס.** שֶׁהִיוּ גִפְנִים וְאֵילָנוֹת נְטוּעִים בּוֹ קִדְּם שֶׁנֶּעֱשֶׂה בֵּית הַפָּרֶס: **אֲבָל הַנוֹטֵעַ.** לְכַתְּחֻלָּה בְּבֵית הַפָּרֶס: **יִמְכֹר לְשׁוּק.** דְּקִנְסִין לִיהּ **[ג]**, מִפְּנֵי שֶׁלֹא הָיָה לוֹ לְטַע בְּבֵית הַפָּרֶס. וְאֵין הֵלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי:

שְׁלֹשָׁה בֵּית הַפָּרֶס הֵן. כְּדָקָא חֲשִׁיב לְהוּ וְאַזִּיל. שְׂדָה שְׁנַחֲרַשׁ בְּהַ קְבֵר, וְשְׂדָה שְׁאַבְד בְּהַ קְבֵר, וְשְׂדָה בּוֹכִים **[ד]**: **נְטַעַת כָּל נֹטֵעַ.** נוֹטֵעַ בְּהַ כָּל אֵילָנוֹת שְׂיִרְצָה. וּמִתְּנִיתִין דְּלֹא כְּרַבִּי יוֹסִי דְּאָסֵר לְעִיל. וְאֵיכָא לְמִימַר דְּאָף רַבִּי יוֹסִי לֹא אָסֵר אֶלָּא לְטַע בְּהַ כְּרֶם בְּלַבַּד, מְשׁוּם דְּהַבּוֹצֵר לְגַת הַכֶּשֶׁר, אֲבָל לֹא שְׂאָר אֵילָנוֹת: **חוּץ מִזְרַע הַנִּקְצָר.** אֲבָל זֶרַע הַנֶּעֱקָר עִם שְׂרָשָׁיו חֲיָשִׁין שְׂמָא יָבִיא עֲצָם כְּשַׁעֲרָה עִם הָעֵפֶר הָעוֹלָה עִם הַשְּׂרָשִׁים הַנֶּעֱקָרִים: **וְאִם עֲקָרוּ.** אוֹתוֹ זֶרַע הַנִּקְצָר: **צוּבֵר אֶת גְּרָנוֹ לְתוֹכּוֹ.** לְתוֹךְ הַשְּׂדָה עֲצָמָה. וְדַשׁ אוֹתוֹ שָׁם. וְלֹא יָבִיאֵנוּ לְבֵית עַד אַחַר דִּישָׁה, שְׁלֹא לְהַרְבּוֹת אֶת הַטַּמְאָה: **וְכוּבְרוּ בְּשִׁתֵּי כְּבוֹרוֹת.** זֶה אַחַר זֶה. שְׂמָא נִתְעַרְבַּ עִמוֹ עֲצָם כְּשַׁעֲרָה: **וְהַקְטָנוֹת בְּשִׁלְשׁ.** לְפִי שֶׁהַקְטָנוֹת יֵשׁ בְּהוֹן עֵפֶר יוֹתֵר מִבְּתוּבָאָה, מְשׁוּם הַכִּי חֲיָשִׁי בְּהוֹן טַפִּי. אֲבָל טְהוּרִין הֵן **[ז]**, שֶׁהֲרִי לֹא הַכֶּשֶׁרוֹ. וְהֵלְכָה

בַּחֲכָמִים : וְשׂוֹרֵף אֶת הַקֵּשׁ וְאֶת הָעֵצָה . בַּתּוֹךְ הַשָּׂדֶה . שְׂמָא יֵשׁ בְּהוֹן עֵצִים
כְּשֶׁעָרָה {ח} : קֵשׁ . תִּבְּנוּ שֶׁל תִּבְּוֹאָה {ט} : עֵצָה . תִּבְּנוּ שֶׁל קִטְנִיּוֹת : וּמִטְמָאָה
בְּמִנְעֵ וּבְמִשָּׂא . שָׂדֶה בֵּית הַפָּרֶס שְׁאִמְרָנוּ : וְאִינָה מִטְמָאָה בְּאֵהֶל . דְּכָל
טְמֵאָתָהּ מִשׁוּם עֵצִים כְּשֶׁעָרָה וְעֵצִים כְּשֶׁעָרָה אֵינּוּ מִטְמָאָה בְּאֵהֶל :

פרק יח - משנה ג

נִזְרַעַת כָּל זָרַע . הִכִּי גָרְסִינָן בְּרַב הַסְּפָרִים . אֲבָל בַּתּוֹסְפֹתָא קִתְּנִי אֵינָה
נִזְרַעַת כָּל זָרַע . וְכֹן הִיא בְּעֵינֵי {יא} : וְאִינָה נִטְעַת כָּל נִטְע . וְלֹא מִבְּעֵינֵי דְאִין
נוֹטְעִין לְכַתְּחִלָּה , אֲלֵא אַף הַנְּטוּעַ לֹא יִקְיִים , שְׁלֹא לְהַרְגִּיל בְּנֵי אָדָם לְשָׂם ,
מִשׁוּם דְּמִטְמָאָה בְּאֵהֶל אַחְמוּר בְּהַ טְפִי : חוּץ מֵאֵילָן סָרְק . דְּמִתָּר לְטַע בְּהַ .
וּמַהוּ אֵילָן סָרְק , שְׂאִינּוּ עוֹשָׂה פְרוֹת :

פרק יח - משנה ד

שָׂדֶה בּוֹכִים . מְקוּם רְחוּק מִבֵּית הַקְּבָרוֹת שְׂמוּשֵׁיבִין שֶׁם הַמְּטָה שֶׁל הַמַּת
וּמִתּוֹעֲדִין וּבוֹכִין שָׂם : לֹא נִטְעַת וְלֹא נִזְרַעַת . בְּפִרְקָא קַמָּא דְּמוֹעֵד קִטּוֹן
בְּגִמְרָא , מְפָרֵשׁ דְּמִשׁוּם יְאוּשׁ בְּעֵלִים נִגְעוּ בְּהַ , דְּכִיּוֹן שְׂכֹן הוּא {טו} ,
מִתְּיַאֲשִׁים הַבְּעֵלִים מִמְּנָה וְהוּי לִיהַ כְּמִצַּר שְׁהַחְזִיקוּ בּוֹ רַבִּים וְאֶסוּר
לְקַלְקְלוֹ . וְדוֹקָא כְּשֶׁנִּתְיַאֲשׁוּ הַבְּעֵלִים , שְׁהַחְזִיקוּ בּוֹ הַרְבֵּים כְּדִין . אֲבָל לֹא
נִתְיַאֲשׁוּ , דְּהַשְׁתָּא שְׁלֹא כְּדִין הַחְזִיקוּ בּוֹ , מִתָּר לְקַלְקְלוֹ : וְעִפְרָה טְהוּר . דְּלֹא
מִחְזִיקִין בְּהַ טְמָאָה כָּלֵל : וְעוֹשִׂים מִמְּנוּ תְּנוּרִים לְקַדְשׁ . מַה שְׂאִין כֹּן בְּשָׁנֵי
בֵּית הַפָּרֶס הִרְאִשׁוּנִים : שְׁבוּדָקִים לְעוֹשָׂה פְּסָח . אֲשֶׁדֶה שְׁנַחֲרֵשׁ בְּהַ קְבַר
קִאִי . דְּאִם הוּלְדָה שֶׁם אָדָם וְצָרִיךְ לְשַׁחֵט אֶת פְּסָחוֹ , בּוּדָקִים אוֹתָהּ
כְּדִמְפָרֵשׁ בְּסִיפָא , וְאִם לֹא נִמְצָא שֶׁם עֵצִים כְּשֶׁעָרָה הוּלְדָה וְעוֹשָׂה אֶת פְּסָחוֹ :
וְאִין בּוּדָקִין לְתְרוּמָה . דְּדוֹקָא לְפָסַח סוּמְדָה אֲבָדִיקָה זוֹ , מִשׁוּם דְּטְמָאָת
בֵּית הַפָּרֶס דְּרַבְּנָן , וְחֲכָמִים לֹא הֶעֱמִידוּ דְּבְרִיהֶם בְּמְקוּם כְּרַת , שְׂמִי שְׂאִינּוּ
מְקַרִּיב קֶרְבַּן פְּסָח בְּמוֹעֲדוֹ חֵיב כְּרַת . אֲבָל בַּתְּרוּמָה דְּאִין בְּאַכִּילְתָּהּ כִּי אִם
עָשָׂה {טז} , הֶעֱמִידוּ דְּבְרִיהֶם בְּמְקוּם עָשָׂה וְאִין מוֹעֲלַת בְּדִיקָה זוֹ לְהַתִּירוֹ
בַּתְּרוּמָה : וּלְנִזִּיר . שְׁהֶלְדָה שֶׁם : בֵּית שְׂמָאִי אוֹמְרִים בּוּדָקִין . וְאִם לֹא נִמְצָא
שֶׁם עֵצִים כְּשֶׁעָרָה אֵינּוּ מְגַלַּח : וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אִין בּוּדָקִין . דְּבִין נִמְצָא
וּבִין לֹא נִמְצָא מְגַלַּח וּמִבִּיא קֶרְבַּן {יז} : אֶת הָעֶפֶר שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַסִּיטוֹ .
כְּגוֹן עֶפֶר תַּחוּח : וּמִמְחָה . עוֹשָׂהוּ דִק דִק בְּיָדוֹ כְּדִי שִׁירָאָה אִם יֵשׁ בּוֹ עֵצִים

פרק יח - משנה ה

כיצד מטְהַרִין בית הפרס. אבית הפרס הראשון קאי, שהוא שְׁדָה שְׁנַחֲרַשׁ בו קבר: **נוטלין ממנו שלשה טפחים.** כְּשֶׁעוֹר עֵמֶק הַמַּחְרָשָׁה שְׁמַגְלַגְלַת הָעֶצְמוֹת: **רבי שמעון אומר כו'.** ואין הלכה כרבי שמעון: **הרוצף.** לשון רצפה של אבנים: **טהור.** כִּיּוֹן דָּאִין יָכוֹל לְהַסִּיטוֹן. שָׂאֵם הִיָּה מְהֵלֵד עַל גִּבּוֹן וְנִסְטוֹת, אִיכָּא לְמִיחַשׁ אֶהְסֵט עֵצִים שְׁתַּחֲתִיָּהוּ: **אף העוזק.** החוֹפֵר וּמְשַׁלִּיד הָאֲבָנִים, אִם עָשָׂה כֵּן בְּכָל בֵּית הַפְּרָס, טָהוֹר **[יט]**. עוֹזֵק, לְשׁוֹן וַיַּעֲזִקְהוּ וַיִּסְקְלְהוּ **(ישעיה ה).** ואין הלכה כרבי שמעון:

פרק יח - משנה ו

המהלך בבית הפרס. בְּשֶׁדָה שְׁנַחֲרַשׁ בָּהּ קֶבֶר: **על אבנים שהוא יכול להסיטו.** כְּגוֹן עַל גְּבִי אֲבָנִים שְׂאִינָן תְּקוּעוֹת וּקְבוּעוֹת בְּאֶרֶץ וְהוּן נִסְטוֹת מַחֲמַת הָעוֹבֵר עֲלֵיהֶן, וְעֵצִים כְּשֶׁעָרָה נִסְט מִכָּחוּ. וְרוֹכֵב עַל גְּבִי אָדָם אוֹ בְּהֵמָה **(שפחן)** רַע וְהוֹלִיכֻהוּ עֲלֵיהֶן, טָמֵא הָרוֹכֵב, דְּכִיּוֹן דְּכַח הַתַּחֲתוֹן רַע, מַחֲמַת מִשָּׂא הָעֲלִיּוֹן נִסְטוֹ וְהוּי כְּאֵלוֹ הוּא מְסִיט הָעֵצִים. אֲבָל אִם הִיָּה כַּח הַנֶּרְכָב יָפָה, לֹא חָשִׁיב הָרוֹכֵב כְּמִסִּיט הָעֵצִים. וְהִיכִי דְמִי אָדָם שְׂכָחוּ רַע, כָּל שְׂרוֹכְבוֹ וְאֶרְכָּבוֹתָיו נֹקְשׁוֹת. וּבְהֵמָה שְׂכָחָה רַע, כָּל שְׂרוֹכְבָּהּ וּמִטְיָלָה גְּלָלִים: **בהרים ובסלעים.** אִף עַל פִּי שְׂאִין קוֹבְרִין שָׁם מֵת: **טמא.** מִפְּנֵי עֵפֶר אֶרֶץ הָעַמִּים שְׁמַתְגַּלְגַּל שָׁם: **בֵּים וּבְשׁוֹנֵית טָהוֹר.** מִטְמֵאת גּוֹשָׁה. שְׁגָזְרוּ עַל גּוֹשָׁה שֶׁל אֶרֶץ הָעַמִּים לְשׁוֹרֵף תְּרוּמָה וְקִדְשִׁים שְׁנִגְעוּ בַּעֲפָרָה **[כב]** וְאִין שׁוֹרְפִים תְּרוּמָה וְקִדְשִׁים שְׂבָאוּ בֵּים וּבְשׁוֹנֵית, שְׂאִין קוֹבְרִים שָׁם מֵת, אֲבָל טְמֵאת אֲוִירָה שֶׁל אֶרֶץ הָעַמִּים יֵשׁ בָּהֶן, שְׁגָזְרוּ עַל אֲוִירָה לְתַלּוֹת, שְׁתְּרוּמָה וְקִדְשִׁים שְׁנִכְנְסוּ לְאֲוִיר אֶרֶץ הָעַמִּים וְלֹא נִגְעוּ בְּגוֹשָׁה, לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין: **בזעפן.** כְּשֶׁהִיָּם הוֹלֵד וְסוּעֵר:

הקונה שדה בסוריא. ארם נהרים וארם צובה שכבש דוד. ועפרה טמא כחוצה לארץ **[כג]**, וחיבת במעשרות ובשביעית כארץ ישראל: אם יכול להכניס לה בטרה. שאין ארץ העמים מפסיק בין אותה שדה שקנה לארץ ישראל: טהורה. אותה שדה. ואפלו אגושה דידה לא גזרו, כיון שהיא של ישראל, דמשום הכי קתני הקונה שדה. אבל אם היה רחב טפח מארץ העמים או מבית הקברות מפסיק בין ארץ ישראל לשדה שקנה בסוריא, דהשתא אין יכול לכנס בה בטרה, עפרה של אותה שדה טמא כחוצה לארץ: מדורות הגוים. שבארץ ישראל: טמאים. שקוברין נפליהו בבתיהו **[כד]**: ארבעים יום. כשעור יצירת הולד: אף על פי שאין עמו אשה. דנכרים פרוצים בעריות ומביאין נשים לבתיהו בפליקה: עבד. של ישראל **[כה]**: או אשה. ישראלית: משמין. המדור של הנכרים, שלא יקברו שם:

הביבין העמקים. צנורות שמקלחין מהן השפכים לרשות הרבים. ויש ספרים שכתוב בהם הכוכים, לשון כווד, מערה שתחת הקרקע: ועפר התחוח. דאיכא למיחש דמחמת הנפל שקברו שם נעשה העפר תחוח: חזיר וברדלס. דרפן לחפר ולחפש תחת הקרקע, ואם ימצאו נפל קבור יוציאוהו משם. ברדלס, חיה שקורין לה בערבי אלצביע:

אצטבא. עשויה לנוי לפני הבתים. ואין קוברים שם נפלים: עיר גוים שחרבה. ערי ארץ ישראל שדרו בה נכרים וחרבה מן הנכרים: אין בהן משום מדור גוים. שחיות מצויות שם ומוציאות כל הנפלים שנקברו שם. ואין הלכה ברפן שמעון בן גמליאל **[כו]**: קברות. כלומר ידוע שהם קברות: היה ספק. אם מארץ העמים אם מארץ ישראל: וטהרוהו. דחשבוהו כארץ ישראל. אי נמי, היה ספק אם היו שם קברות אם לאו, וטהרוהו שהעידו שאין שם קברות: קיני. שם מקום והיו נוהגים בו

טמאה מספק, עד שנמנו עליו רבי ובית דינו וטהרוהו:

פרק יח - משנה י

אֶהְיֶה עֲרֵבִים. אֵינָן קְבוּעִים בְּמָקוֹם אֶחָד, וּמְשׁוּם דְּלֹא קָבִיעֵי לֹא קָבְרֵי בֵּיהּ **כח**. אִי נָמִי, לְפִי שְׁנוּסָעִים וְחוֹנִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם לֹא רְצוּ לְהַחֲזִיק טְמֵאָה: וְהַסְּפוֹת. שֶׁל שׁוֹמְרֵי פְרוֹת: וְהַצְּרִיפִים. מְדוֹרוֹת שְׂאִין לָהֶם גָּג, אֶלֶּא הַדְּפָנוֹת נוֹגְעוֹת בְּרֵאשִׁיהֶן זֶה לָזֶה. וְדִירוֹת שֶׁל צֶעַר הֵן וְלֹא קָבִיעֵי: בְּרִגְנֵין. סְפוֹת עֲשׂוּיֹת בְּשִׂדָּה לְהַכְנִיס בְּהֵן פְּרוֹת מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים: אֶלְקָטִיֹּת. גָּג עוֹמֵד עַל אַרְבָּעָה עֲמוּדִים לְהַתְקַרֵּר בּוֹ בְּקִיץ, שֶׁהָרוּחַ מְנַשֶּׁבֶת בּוֹ מִכָּל צַדָּדָיו. וְלִשׁוֹן אֶלְקָטִיֹּת, בְּתֵי הַקִּיץ, תְּרַגְּוִים קִיץ, קִיטָא: מְקוֹם הַחֲצִים. מְקוֹם שֶׁבְּנֵי הָעִיר מְנִיחִין בּוֹ חֲצִים לְשֹׁמֵר לְעֵת מְלַחְמָה: מְקוֹם לְגִיוֹנוֹת. שְׁחוֹנִים בּוֹ חִילוֹת שֶׁל מְלָדָּ: